

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Mart 2021
Sayı: 66
Fiyat: 12 TL
KKTC: 13 TL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunun.

Yaprak döker bir yanımız Bir yanımız bahar bahçe

Hasan Hüseyin Korkmazgil

Poster
hediyeli!

Ataol Behramoğlu • Menderes Samancılar • M. Kemal Cumbul • Emre Fongar • Haydar Fırgülen • Ayşen Şahin • Şükrü Erbaş • Zehra Çelenk
Rurcu Bakır • Neli Çelikkale • N. Zeynep Çelikkale • N. Zeynep Çelikkale • N. Zeynep Çelikkale • N. Zeynep Çelikkale • N. Zeynep Çelikkale
Vedat Yıldırım • Annika Tureci • Pinar Ergün • Ali Deniz Uslu • Halil İbrahim Sağlam • Fulya Özlem • Aydılgel • Nuran Taştan
Gül Çetin • Sama Bada • Doğu Şahin • Barış Akpolat • Yunus Emre Ceren • Eser Ceren Erdi • Çağla Ayhan • Önder Abay

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Mehmet Ali & Aksam Serisi

KIRAN MILLWOOD HARGRAVE

"İlhamını gerçek cadı avlarından alan sürükleyici
bir roman. Güzel olduğu kadar tüyler ürpertici."
—MADELINE MILLER *Ben, Kirke*'nin yazarı

KADINLAR ADASI

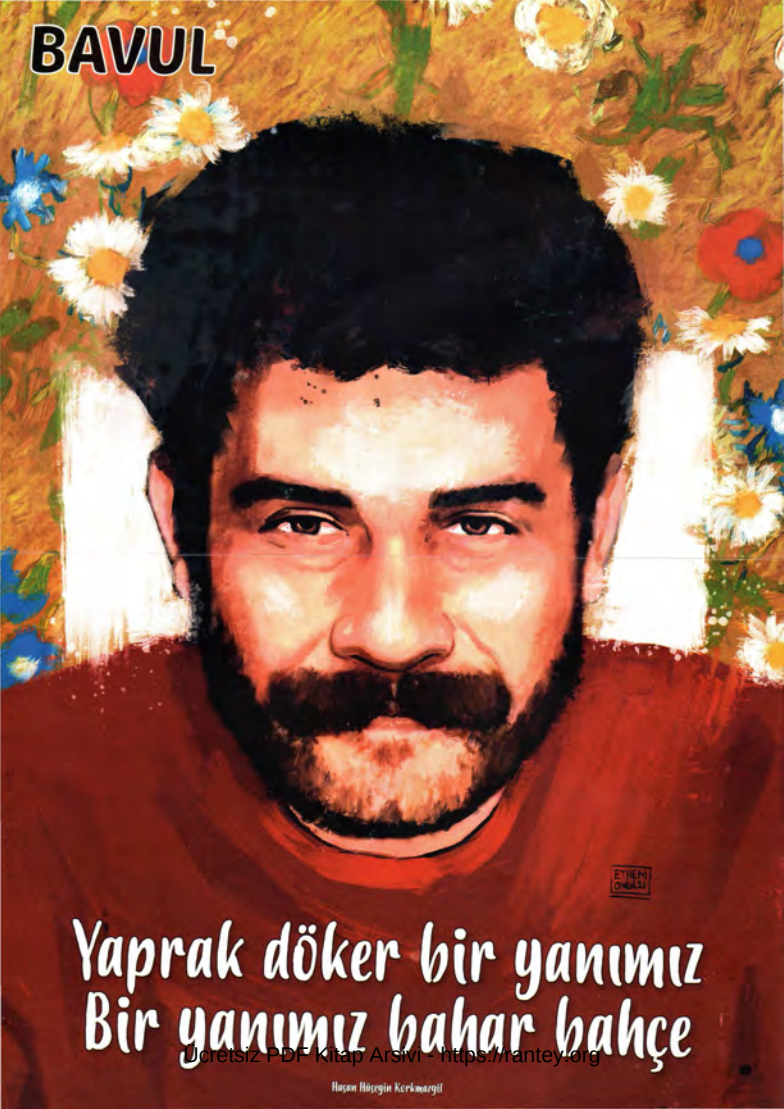
Mehmet Ali & Aliye Söğüt
İthaki

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İthaki / İthakiyayınları / İthakiyayınları / İthakiyayınları

BAVUL

ETHEM
ONMAZI

Yaprak döker bir yanımız
Bir yanımız bahar bahçe

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Hasan Hüseyin Kerkmazgil

AŞAĞI BAKmayan ŞİİRLER

Turgut Uyar - Göge Bakma Durağı

Falanca durağa şimdi geliriz göge bakalım
İnecek var deriz otobüs durur ineriz
Bu karanlık böyle iyi offerin Tanrıya
Herkes uyusun iyi oluyor hoşlanıyorum
Hırsızlar polisler açlar toklar uyusun
Herkes uyusun bir seni uyutmam bir de ben uyumam
Herkes yokken biz oluruz biz uyumayalım
Nasıl olsa sarhoşuz nasıl olsa öpüşürüz sokaklarda
Beni bırak göge bakalım

Görmesen bile denizi
Yukarıya çevir gözü
Deniz dibidir gökyüzü
Aldırma gönül, aldırma

Sabahattin Ali - Aldırma Gönül

Ahmet Muhip Dıranas - Gökyüzü

Bu kutlu anlarında yaşamamın
Solunmayı bile unutuyorum;
Sanki ölümsüzlüğü tutuyorum!
Ya o gökyüzü; öylesine mavi
Üstümüzde, öylesine ebedi
O gökyüzü ve öylesine gerçek;
Büyük, büyük, büyük koruman çiçek

Mehmet Ali & Akşamsetası

Orhan Veli - Dalgacı Mahmut

DALGACI MAHMET
İsim gücüm budur benim,
Gökyüzünü boyarım her sabah.
Hepiniz uykudayken.
Uyanır bakarsınız ki mavi.

Deniz yırtılır kimi zaman,
Bilmezsiniz kim diker;
Ben dikerim.

ATAOL BEHRAMOĞLU

Fırtına

Shakespeare'in bazı oyunlarında olduğu gibi (Bir Yaz Gecesi Rüyası, Kisasa Kisas vb) işin içine büyü, masal, okus pokus karıştı mı, konuyu istediğiniz gibi kurgular ve istediğiniz sonuca zorlanmadan ulaşabilirsiniz.

Bunu söylerken bu tür oyunları hafif almayak, küçümsemek, akıldan uçurmak geçmez.

Nitekim onun başyapıtları sayılabileceğimiz Hamlet'te ve Macbeth'te de hayaletler, cadılar vardır.

Bunları gerçekçiliğe aykırı öğeler değil, kurguyu daha ilginçleştiren, gerçekliği daha kapsayıcı yapan birer tiyatro ögesi olarak görmek, Shakespeare tiyatrosunun aslında bir halk tiyatrosu olduğunu da gözden kaçırmamak gerekir.

"Fırtına" bu tanımlara ve değerlendirmelere tam olarak uyan bir Shakespeare oyunudur.

Sahne bir fırtınayla açılıyor. İçinde Napoli kralı Alonso, kardeşi Sebastian, Gerçek Milano dükü Prospero'nun kardeşi Antonio, Napoli kralının oğlu Ferdinand, dürist ve yaşlı bir meclis üyesi Gonzalo, soytarı Trinculo, ayyaş bir kâhya olan Stephano ile gemi mürettebatının bulunduğu gemi, Prospero ile kızı Miranda'nın ve yabani, çirkin bir köle olan Caliban'ın bulunduğu ıssız adanın önlerine sürüklenecek ve orada da batacaktır.

İssiz ada sakinleri arasına uçan cin Ariel'i özellikle ve önemle katmak gerekir.

Çünkü büyüçülük özelliğine sahip Prospero'nun büyülerini(daha doğrusu emirlerini) yerine getiren kişi, öteki cin ve perlerin başındaki bu uçan cin Ariel'dir.

Fırtına ve sonrasında faciada da zaten Prospero'nun, Ariel'in marifetidir.

Gerçi buna faciada demek doğru olmaz.

Çünkü kimsenin burnu kanamamış, kazazedeler bakımından her şey bir düş görüyorlarmışçasına olup bitmiştir.

Prospero'nun kızıyla ıssız adaya gelişlerinin öyküsünü ise, yine oyunun hemen girişinde, ikinci sahnede, onun kızına anlatılmaktadır öğreniyoruz.

Bunagöre, Milano'nun sevilip sayılan dükü Prospero dilediğince çok kitap okuyarak bilgilerini artırmak, "gizemlîçilik"le dalmak amacıyla yetkilerini bir süreliğine kardeşi Antonio'ya bırakmış, Antonio ise

bu yetkiye her zaman için sahip olma hırsı ile Prospero'nun baş düşmanı Napoli kralı Alonso'yla işbirliği yaparak ona şehrin kapılarını açmış ve böylece de daimi olarak Milano dükü olmayı güvence altına almıştır. Prospero ve o sırada üç yaşındaki kızı Mirandaise açık denizde köhne bir tekneye bindirilerek kaderlerine terk edilmişlerdir. Prospero ve böylece öykü anlatıldığı sırada on beş yaşında olduğunu öğrenmiş olduğumuz kızı Miranda büyük ölçüde "Tanrının yardımıyla" bu ıssız adaya çıkmış, orada uçan cin Ariel'e kötünün kötüsü, çirkinin çirkinini uşak Caliban'la birlikt yaşamlarını sürdürmüşler. Afrika'daki bir düğünden dönen ihanet ortaklarının içinde bulundukları gemi adamının yakınında seyrederken de Prospero fırsatı kaçırmayarak gemiyi batırıp düşmanını ayağna getirmeyi başarmıştır.

Özdemir Nutku Fırtına'ya önsözünün girişinde oyunun İngilizce "The Tempest" olan adının Türkçede aslında "Kasırga" olması gerektiğini, alışılmışın dışına çıkmamak için Fırtına'yı değiştirmediklerini yazıyor.

Kasırga fırtınanın daha büyüğü olduğuna göre girişteki deniz felaketine gerçekten de daha çok yakışıyor.

Shakespeare'inbu oyununun "ilk ses getiren temsili" 1613'te,yani yazarınlöümünden üç yıl önce "ErmişlerGünü" kutlamaları sırasında dönemin kralının huzurunda gerçekleştirilmiştir.

Yazılı tarihinin ise 1611 olduğu tahmin ediliyor.

Yani Shakespeare'in son oyunlarındanbiri bu. Fırtına'yayazarın "veda oyunu" da deniyormuş.

Bekli de bu bilgiyle baktığımdan özellikle sonlara doğru bir veda duygusuna çağıştıran sözler ve diyaloglar dikkatimi çekti.

Artıkyaşlı bir insan olması gereken Prospero'nun 4. perdenin ilk sahnesinde oğlu Ferdinand'a söylediği Hamletimsi sözlerdeki karamsarçınıtlarda bir veda havası var gibidir:

*Bir gün gelecek, bulutlarla kucaklaşan kuleler,
Şatafatlı saraylar, o heybetli tapınaklar
Ve hatta yüreklerin tamamı da
Üstündekilerle yok olup gidecek,
Demin uçup giden hayali gösterici gibi,
Gerize zeresi bile kalmayacak.
Biz düşlerin mayasından yaratılmışız.
Ve uykuya çevrelenmiştir küçük hayatımız."*

Yine Prospero tek perdelik beşinci bölümün(ve oyunun) sonlarında "inzivaya çekileceğini", "üç düşüncesinde birinin mezar olacağını" söylerken, buyruğundakicin Ariel'e "elveda sana!" derken, sonsözde de "sonunun umutsuzluk olacağını" dile getirenken, belki gerçekten de dünyayla, sahneyle, her şeyle vedalaşan Shakespeare'in kendisidir...

"Fırtına" dadikkatimeçken, oyunun bütünündeki yumuşak ton ve sonlara doğru daha da güçlenen bağışlayıcılık atmosferi, duygusalılık oldu...

Yine 5. bölümde "erdemli davranmak, kinci davranmaktan iyidir" diyen Prospero, "habislerin şahı" diyerek ve haklı olarak aşağıladığı kardeşi Antonio'yu bile, onandükülüğünü geri istemekle birlikt, bağışlamaktadır...

O Antonio ki, Napoli kralının kardeşini de kral ağabeyine karşı, kendisinin kendi ağabeyine yaptığı gibi ihanete kişiktirirken, vicdansızlığını en çenicesiz sözlerle dile getirmektedir:

*Vicdanım mı? Nerede bulunur bu vicdan dediğin?
Nasrım olsaydı, terliğimdesaklardım;
Böyle bir olurulmuş hissetmiyorum yüreğimde.*

Konusma dili sözcükleri, deyimler, bu oyunda gemicilik terimleri ve bir yerde bir gemicilik arkısı olarak karşımıza çıkan yaşam bilgisi, kimi yerde küfürlü konuşmalar; kimi yerde "yüreğimdeki beyaz, serin ve bakır kar" ya da "en sıkı yeminler bile/samandır kanın ateşinde" gibi metafor ve benzetmelerle örülmüş, tadına doyumaz bir Shakespeare oyunu daha...

Bir fırtınayla (ya da kasırgayla) başlayan oyun; bağışlanmayla, Romeo ve Juliet'teki gibi iki düşman ailenin çocukları arasındaki aşkın bu kezarışçıl sularla, mutlulukla sona ermesiyle perdelelerini kapatıyor.

Oyunda tek yadırgadığım, Prospero gibi iyi yürekli biroyunkahr amanının, uşağı Caliban'ı, "cadidandöğmevlet" diye lanetleyerek yerden yere vurmaı oldu...

Benbu oyunun sahneye koyucusu olsam, kötü karakterli olmakla birlikte kimseye görünür bir kötülüğü dokunmayan bu çirkin, "ucube", bahtsız oyun kahr amanını Shakespeare'e ve Prospero'ya inat, arada bir şirin göstermenin yolunu bulurdum...

Mehmet Ali & Akşanses

PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

AHMET'İN ÖYKÜSÜ-2

İlkbahar geldi. Son iki ayım Urfa'da. Hafta sonu. Orduvine gidip geyik yapabiliyim. Üniversitelilerinkitıldığı kafe de olabilir. Öğrenci kızlar subaylara, hele asteğmenlere bayılıyorlar. Bazen edebiyat fakültesindeki çocuklar toplaşıyorlar çevremde, okuldaki anılarımı, hepsi birer efsane olan hocalarımı dinlemek için bira ısmarlıyorlar. Urfa'dayım, seçeneğim çok az. Fazla düşünmeden, "Lan, Fenerim maçı var, çocuklarla seyredeyim," diyorum.

Mavi Marmara dükkânın adı. Askerler çarşı izinlerinde kafayı orada buluyorlar. Maç yayını da olduğu için saat dört buçuğa kadar şahane zaman geçiriyorlar. Dükkânın sahibi komutanlıktan torpilli olduğu için kimse ellemez orayı. Bir sorun olduğunda ben giriyorum devreye, inzibatlar "Emredersiniz komutanım," deyip uzuyorlar. Memo oradadır şimdi. Diyarbakır, yoldaydım biliyor. İstanbul'da benim de takıldığım bir barda çalışmış, ortak tanıdıklarımız var. Yaşı büyük diğer çocuklardan. Burada geçirdiği süre manyaklığı yüzünden uzamış, o yüzden buranın yerlisi gibi. Taburda ilk içtimada dikkatimi çekmişti. "Sağdan say" vaziyetinde, sıra ona geldiğinde sayısını Kürtçe söyledi, dayagını yedi. Zor kurtardım astsubayın elinden. Daha tazeysim, mevzuva karıştığım için tabur komutanı götümden kan aldı. O günden beri "badi"yiz Memo'yla.

İçeri girdim. Maç başlamış. Herkesin önünde kola bardağı. Tabi içinde votkavar. Mekân sahibiyile selamlaştık. Kafasıyla her zamanki yerimizi işaret etti. Memo televizyona kilitlenmiş, yanındaki sandalyeyi bana tutmuş. Beni görünce, "Neredesin komutan, berbat oynuyorsun, totemizim eksik kaldı," dedi. Oturdum, zink diye kola bardağı geldi önüme. Getiren çocuk, "Abimin oğlu oldu, bugün kolalar biçiken," dedi. "Allah başışlasın" dedim, çubuklu formaya bakmaya başladım.

"Yenigelen devreler çekiniyor biraz senden. Küfürlü konuşamayacaklar şimdi" dedi Memo. "Alışılır, söyle rahat olursun. Arşivim."

Memo döndü arkasına, "12 numara, her şey serbest!" diye bağırdı. Saniyeler içinde küfür yemeyen futbolcu, teknik kadro, başkan kalmadı. Çocuklar haklı, berbat oynuyoruz.

Maçın sonlarına doğru kapıda bir hareketlilik oldu. "Dikkat!" diye bağırdı biri. Döndüm, inzibatlar. Herkes ayağa kalktı, bana bakıyorlar. Tophane kabadayısı gibi kalktım ayağa, künyemi söyleyip göndereceğim askeri polisi. Uzman erken davrandı, "Ahmet asteğmenim siz misiniz?" diye sordu. "Benim," dedim, "Sorun yok." "Komutanım, Levent üsteğmen acil çağırıyor sizi tabura. Beraber gitsek iyi olur." Eh, emir demir keser. Fondip yaptım kolay, çocuklara da, "Rahat olun," gibi birel hareketi yaptım, inzibatlarla beraber çıkıtım dışarı. Memo gelmek istedi benimle, yerine oturttum. Kola içen, çarşı iznine çıkan askerler de rahatlayıp yerlerine otururken, Fenerbahçe gol attı.

Nöbetçi komutanın odasına doğru ilerledim. İçeriden müzik sesi geliyor. Yaklaştım, dinledim biraz. Pink Floyd çalıyor, shine on you crazy diamond. Çaldım kapıyı, "Gelt" diye bağırdı Levent komutan. Girdim içeri, bilgisayarın sesini kıstı, karşısındaki koltuğu gösterdi. Üzerinde Atatürk resmi olan bir fincan çıkardı masanın altından. Kendi önünde de aynından var. Sonra bir viski şişesi çıkardı. "Kolacıdan mı?" diye sordu. Başımı salladım. Viskiye doldururken, "Kolaya da buza da gerek yok değil mi?" diye sordu, yine başımı salladım. Şerefe yaptık fincanlarla, sonra Levent üsteğmen yaslandı koltuğuna, derin bir nefes aldı.

Ben babamı hiç görmedim biliyor musun? Evleniyorlar anemle, sonra askere gidiyor, klasik hikâye. Uyanık bir herifmiş, hemen çavuş yapıyorlar bunu. Ha, bizim orada, "Başın sağ olsun kardeşim, baban vefat

fağanmış. Neyse, bir gün yeni devreler geliyor bölüğe, acemiler. Bu da eğitim çavuşu. Gelen acemilerden biri arızanın önde gideni. Bu da hizaya sokacak ya bunları, uğraşıyor çocukla. Nöbet yazmışlar bu arıza dediğim çocuğa, gece. Bizimki, "Ben bunu bir yakalayayım," diye kulübeye sürünerek gidiyor. İşte uyurken, ne biliyim sigara içerken falan yakalayacak. Yakalıyor da. Hem de sıarken. Tüfek bir tarafta, sigara ağızda, her türlü sakat durumda yani. Patlatıyor tokadı bizimki, oğlan götündeki bokla tüfeğine koşuyor, vuruyor bizim pederi. Oracıkta ölüyor.

Bu hikâyeyi kahvede duydum biliyor musun? Babamın yavaş bir arkadaşından. Gözümün içine baka baka anlattı bunları. Ben hep nefret ettim askerlerden. Kötü insanlar diye düşündüm, hiç tanımadığım babamı öldürdüler diye. Şimdi şu halime bak..."

Güldük. En az yarım şişe devirmiş ben gelmeden önce belli. Bir şey söyleyecek bana, o da belli. Merakımı meze ettim viskiye, bekliliyorum. Biraz kıvrandı, bana doğru dikildi;

"Ahmet, İstanbul'a gidiyorsun. Kaç günün kaldı senin?"

Hiç düşünmeden yapıştırdım; "56"

"Tamam, gelmiyorsun geri. İdare edeceğim seni, arazide falan diyeceğim, kazandan düşürmeyeceğim."

Daha da sıkıldı bir şey söylemek için. Çekmecesinden sigara çıkarıp uzattı. Karşılıklı yaktık. Koca bir yudum aldı fincanından, derin bir nefes de sigarasından. Uzun uzun baktı bana;

"Başın sağ olsun kardeşim, baban vefat

Bazen edebiyat fakültesindeki çocuklar toplaşıyorlar çevremde, okuldaki anılarımı, hepsi birer efsane olan hocalarımı dinlemek için bira ısmarlıyorlar.

BURCU BAKDUR

Eli ve Sing'in cennet inşası

Eli, üzerine geçirdiği ter kokan, alade beyaz tişörtüne çalıma masasına doğru yürüdü. Masanın üzerine saçılmış kalemlerin hangisinde yeterince mürekkep olduğunu anlamak için daha önce karaladığı bir kâğıt parçasına anlamsız çizgiler çizdi. Üçüncü kalemin mürekkebinisewdi. Henüz ne yazacağına bilmiyordufakat bu kalemin ne yazarsayın sen gibi akacaktı kâğıtta. Kalemiğizine soktu, elleriyle masanın üzerindeki defterleri yklad, en çok boş sayfası olanı aldı. Sandalyeyi öylesine gıcıdarak çekti ki, yalnız Sing değil, neredeyse buzdolabı bile çüş diyecekti. Sandalyeye oturdu, elindeki defteri, masaya direktizleriniuzerine koyupayaklarını masayindaki, ağızındakikalemi eline alıp yazmayabaşladı.

Ocaktan mis gibi kokular geliyor, Sing üzerindekiyirtık siyah tişörtüyle, yalın ayakları ve gülümseyen gözleriyle fesleğen soslu makarna yapıyor, dışardan gelen deniz kokusu karnımı daha da acıttıyor, dalgalanması, sosun kaynama sesiyle birleşip bende dans etme arzusu uyandırıyor. Çalışma masama oturdanmış öyle Sing'le yaptığımız seksime kelimeler geliyor, bir sigara sarıyama karar veriyorum.

Kasım'da da farklı değilmiş hiçbir şey... Aşk, eylüdede hazırında da kasım'da da aşk. İkimin emisesi ağustos saçığandan değil mesela, gözlerimin ikinin de dışından da dolmaya her an hazır olması sonbahar hüznünden değil. Kasım bize denk geldi. Aslına bakarsan kasım hayli zor bir ay cennet inşası için... Gerçek bir illüzyon evinde, gerçek olmayacak bir gelecek evi inşa etmeye başladık. Hayaller güzel, gerçek çirkin!

İnşaat bitti sayılır. Sağlam olmayan temelleri yıkıp, yerine sağlam olmayan yeni temeller kurduk. Bir A, bir de B planı yaptık. Birbirimizi sorgu odalarına sokup cevaplanılamayacak sorular sorduk.

Günler su gibi akıp geçiyor. Cennetin inşaat temelleris Sağlam değil. Bugün ikinin bir türlü söküpatamamışım, kuşkuhisniyenik düşme günüyüdü. Gecesi de sabaha dek böyle beni kemirerek geçecek anlaşılan. Kahveni şekersiz içmeye karar verdim, migrenli ve hüzünlü bir haldeyim. Sen büyük yalanlar söylerken nasıl, ne cüretle Sing'i yalancılıkla -henüz elinde yargıca gösterilebileceğin yeterli sayıda delil bile yokken- suçlayabilirsin?

Yıldır sürprizli ve alımlı günler uyanıp yalanlarının içinde yüzüyorsun. Sırlıslıklam aşık, sırlıslıklamın. Boğulmuşsun, ölmüyorsun. Güneşli havalarda suyunu içene kendi suyunu aktıyor, soğuk havalarda tıttıyor, donuyor, boğulacak gibi oluyor fakat boğulmuyorsun. Yalancılık dedükteftiğini yapmak seni daha iyi bir yalancıya çeviriyor. Korkuların içinde, bacak aradanokunan el, cesaretlendiriyor seni. "Bomba ya senin elinde ya benim elimde patlayacak" demişti Sing. Kulaga zemiz bir

ölümüş gibi geliyor. Peki ama gerçekte kim kurtulmuş olacak; kalan mı, ölen mi? Kim ölecek, kim?

Başkavucutlarda aynı hislerdengeçmenin mümkün olduğunu biliyorum. Gerçeklerin can acıttığı bir gezegen burası. Ben canımın acısından hoşlanıyorum, var olduğunu hissediyorum. Bencillığım, söyledğim yalanların kara deliğinden geçip, eviriyor onları. Pembeleşen yalanlar beniğimi sorgu masasından alıp, ona blues çalan loş bir barda ardı arkası kesilmeyen içkiler ısmartıyor. Sarhoşluk hoşuma gidiyor. Ölümlü olduğumu hatırlatıyor bana, masallar anlatıyor, bacaklarını aralamamı kolaylaştırıyor.

İslanıyorum, bütün bedenim ıslak, kurumak için önce ıslanmak gerektiğini biliyorum. Unuhayatinde kuruyup, temiz çarşaflarda enniğimde yalanlardan yaptığım pembe yastık kılıflarım, kendimi henüz doğmuş bir bebek safılığında hissetmem için gerekli bütün illüzyonu yaratıyor. Ben inanırsam, herkesi inandırabilirim. Sanırım ben daha fazlasını yapıyorum, inanmadığım halde, inandırabilecek kadar alçak bir kadımdır.

Eli, elindeki kalemi bir akup kollarını olablidiğince açarak gerindi, dizlerinden duran defteri masayafırlatıp salata hazırlayan Sing'e göz kırptı. "Müzik, müzik gerek" diye mırıldanarak pikabın bulunduğu kitaplığa doğru yürüdü, kitaplığın en alt rafında duran plakların arasından Edith Piaf'ın plağınitek hamleyle seçti. Müzik başladı, "padam, padam, padam..." Şarkıya eşlik ederek masaya doğru ilerledi. Bu kez masaya oturup ayaklarını sandalyeye uzattı. Defterini ve kalemini alıp yazmaya devam etti...

Müzik her şeyi güzelleştiriyor. Söylenecekler, söylenmeseler de olur. Müzik zihniyi ele geçirdiğinde, bedenini serbest bırakmak, hiçbir şeyi hayız olmaksızın çok güzel. Fakat uzun sürmüyor, hatta gitgide azalıyor müziğin yarattığı illüzyon. Hay bu kutulurını optüğün saatler, nede sevmiyorum sizi... Edith, seni sevmiyorum, çok sevmiyorum. Tanışmıyoruz lakin ben tanıyorum seni, bu yetmez mi sevmeye? Plak takıldı, "Yetmez" mi demeye çalışırsın Piaf? Peki bu ses? Tık tık tık... Bu ses de neyin sesi?

Eli, bir hisimla attı elindeki kalemi ve defteri yere, avnalkıtlıttımsı bir kaplanla avlanmak üzere olan bir ceylan arasındagidip gelen bakışlarla duvarda asılıolan antika saate gözlerini dıktı. Akıldanneler geçiyordu, bilmiyorum. Dakikalarca baktı saate; son bakış, kaplan bakışydı. Sonra birden yürümeye başladı. Ağır, sessiz adımlarla saate doğru gidiyordu. Akrep yedide, yelkovan ikideydi ama Eli onlarla ilğilenmiyor, gözleriyle saniye göstergesini takip ediyordu, bir hamleyle kapı saniyeyi gösteren ince kırmızı çubuğu, ardından bir şeyler fırlatdı

ve yerine geçti. Mutluydu, yazmaya devam etti...

Habuki dün, salonun neresindenbakarsan bak görebileceğin o antika; saniyelerin nasıl da su gibi akıp geçtiğini, parkeleri kemiren bir tahtakurusunun çıkardığı sesle bıkmandan, usnadanhatırlatılanduvarsaniyetiniyaşam pillerini, kahkahalarla çıkarıp, yelkovanını akrebe yem yapıp, akrebi ait olduğu kumsala bırakmıştık Sing'le. Bu saat bundan böyle pilsiz çalışacaktı; doğrusu, çalışmayacaktı. Bir akrebi ve yelkovanı yoktu. Saat yok, dakikalar yok.

Saniyeyi gösteren o aptal ince çubuğu unutmuştuk. Müzik bittiğinde gözlerim o çubuğa rastladı. Restoranda bir garsonun, telefonda bir arkadaşının ya da çantanda aradığın şeyi bulmaya çalışırken kendinin savurganca kullandığı saniyeler, o meşhur saniyeler... O saniyeyi sayan ince uzun çubuk duvara saatinde gözlerimin içine bakıyordu, bir direk tifle koşmaya hazırda ama hayır, bu evde zamana dair hiçbir şey olmayacaktı. Hiçbir şey için geç kalınmayacak, hiçbir şey e yetişilmeyecek, hiçbir şey için doğru zaman beklenmeyecekti. Kızgındım, zamanı hatırlamak bütün hücrelerimi alarma geçirmişti. Alaram çalışıyordu ama ne için? Kötü bir şeyler olmuş olmalıydı. Ama ne? Çubuk, direktif vermediğim halde hareketlenmeye başladı. O kadar hızlı dönüyordu ki, çıkardığı tahtakurusu seslerini bile duyuyordum, hem de öncesinden daha net. Sesler, sözcüklere dönüşmeye başladı: "Benden kaçamazsın, yokmuş gibi davranamazsın, vakit geçiyor, beni durduramazsın..."

"Bir saniye," dedim, gözlerimi dıktığım saniyeci çalışmaya. Çalışma masamdan kalkıp yavaş vesakin adımlarladuvar dakiantika saate doğrulilerdim. Saniyeci çubuk aynı yöneseon hızla koşmaya, kaçırıldığı zamanı yakalamaya çabalıyordu. Konsante olup anı bir hamleyle yakaladım onu. Avcumun içindeydi şimdi, başımı yavaşça eğip fırladım: "Yanılıyorsun, seni durdurabilirim..."

A-Aniden zaman durdu. Eli ve Sing, sonsuza dek mutlu yaşadılar.

B-Eli, hayalperest delininteki; bunlarınhicbir yazınmadı, zamanın durması dışında.

C-Eli akşam yemeğinde Sing'e, onun en yakın arkadaşıylaftıttığını söyleyip, Sing'iter etti.

D-Sing uzun süredir başka bir kadına aşıkta, akşam yemeğinde Eli'ye en yaratıcı ayrılık konuşmasıyaptı; "Sen daha iyilerineliyaksın, ben seni üzeceğim, ayrılmamız ikimiz için de en iyisi..." Eli ayrılmayı reddetti.

E-Eli yürümeyeceğini bildiği bir aşkın ortasında. İnınamadığı halde inaniyor gibi yapmı konu bir yalancıya çevirmiş.Sırlıslıklam aşık. Zamanın durması, onun ölümlü demek. Bunu bildiği halde zamanı durdurmaya çalıştı. Zaman durmadı. Eli yetmiş ikiyışında kalp krizinden ölene dek çok mutsuz bir aşkın pençesinde yaşadı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

FIRTINA

ZEHRA ÇELENK

Yakınlık

Yakınlık insanın en çok aradığı ve en zor yakaladığı şey haline aldı günümüzde. Yaşamaya değer pek bir şey aramakla bulunmaz zaten. Hadi bulunur diyelim, nerede arayacağız? Hayatımızı kuşatan bunca gürültü, gevezelik, ışık, renk, sanalimgе sağanağı, paramparça beden ve yaşam fragmanları arasından eyle bulacağız? Bir polisiye kışığı gibi, en açıkta gizleniyor herkes. Herkes oturduğu yerdens kendinden bir seçki oluşturup başkalarının koleksiyonlarına eklenmeyi bekliyor. Sabah yürüyüşlerimiz, akşam gülüşlerimiz, "yine mi çiçek" hallerimiz, kahvelerimiz, kitaplarımız, göstermeyi tercih ettiğimiz yüz ve beden kısıtlarıyla sosyal hayatı hesaplarımızda kendimizin birer küçük müzesiymiş. Müzeler herkesin her şeyin fotoğrafını alabildiği, pek az kişinin gerçekten baktığı yerlerdir.

Üstelik hiçbir ölçüte göre bir sanatı yapıtı değil insan. Ama işte "sayfa"larımız var. Herhangi bir insanın herhangi bir sayfasını gezmekle dışı dokunur pek bir şeyde edemiyorsun, en kıyırık müzenin sandığı "gördüm, gezdim, oradaydım" tatmini bile. Genetik, deneyimler, hayaller, umutlar ve hayal kırıklıkları bileşimi; içinde bin bir duygu ve biraz da düşüncenin barındırın ölümü bir et ve kemik yığını insan. Şimdi buradayız, öleceğiz ve gömüleceğiz.

Geriye kalan ne olacak? Varsayapıtlarımız, yürünelim, herhangi bir habere değeri taşıyorsa ölümümüzün detayları birkaç günlüğüne dillere pelesenk olacak. İntihar edenlere "ölüm uykusuna yattı" denecek. Hiçbir yanılla romantik olmayan bu ürkütücü, ısız yolculuğa kaçıt üstünde iyi daran bir romantizmin iliztireceği. Evde tek başına olme "hatasına" düşümler ne kadar dolu bir yaşam yaşamış olurlarsa olsunlar, "ölü bulundu" diye anılacak. Çocukluğunun yüzüne bakarak yaşlanmayı başarmış nadir insanlardan, düşünceleriyle çoğumuzun hayatının en azından bir noktasına gerçek temas etmiş Doğan Cüceloğlu için yeğlenen haber başlığı buydu. Bu kadar dolu, bu kadar anlamlı bir ömrü anmak için bile ufak sansasyon ihtimali kaçınılmadı. Ama ondan geriye kalan bu haber başlığı olmayacak. Yapıtlarıyla yarattığı "yakınlık" kalacak, bizi kendimizle ve başkalarıyla biraz olsun yakınlaştıran ışıklı düşünceler...

Annesinin ölümünü anlattığı o çok sahici, dokunaklı videoda ölümle ilgili kavranacak en çarpıcı gerçeğin "bir daha

görmemek" olduğunu söylüyor Cüceloğlu. Böyle düşündüğümüzde insandan geriye kalan en gerçek şey, sevgidir. Zaman, sabır, emekle ölmüş, şöyle bir dokunup geçmemiş, tene, yüreğe işlemiş sevgi. Bu işte, biriktirilemezlerdendir. Sürekli dost, insan biriktirmekten bahsediliyor. Dünya malına değer vermediğimizi kalbe bir kumbaralık yükleyerek kantılamaya çalışıyoruz. Oysa insan hayata ilştirilecek bir aksesuar ya da koleksiyon parçası, skor, çentik değildir. Bozuk para birikir, evdetoz, suda çamur birikir. İnsan insanda "kalır".

Ruhların manken vitrini çöplüğünde kollar, bacalar, sözler durmaksızın bir birine değiyor. Pek kimse kimseye gerçekten temas etmiyor. Kumbaralara biriktirilen sözde dostlar bozuk para gibi harcanıyor, yerinenenileri geliyor. Hep aynı döngü. Kendimizden kaçmak için sahte yakınlıklara sığınıyoruz, başkalarıyla yüzeysel temaslara "bir" olduğumuzu hissediyoruz. Hiç dikilmiyoruz ayaklarımızın üstüne, yalnızlığı da birlikteliği de o süssüz, dimdik halle karışmaktan ödemiz kopuyor. Birileriyle bir yerler ediyordu, sayısız etkinlik katılıyor, gerçekteyse hiç yürümüyordu, ne kendi içimizde ne de dışında. Çünkü Frédéric Gros'un müthiş kitabı "Yürümenin Felsefesi"nde dediği gibi, "bir kez ayakları üstünde dikildi mi olduğu yerde kalmaz insan."

Günümüz yakınlıklarının en büyük yanlışlarından biri ihtiyaç yakınlık sürat arayışı. Tanışlığa dostluk demek çok revaçta. Ajandasına o dönem öylesi uygun diye karşısındakinin onun zamanını, ritmini, hayatını, karakterini hiç gözmetmeyen bir ilgiye boğarak tektaraflı dostlukları edenlerin sonrakı hamlesi mutlaka tatminkâr bir karşılık alamayınca narisistlik hezeyanlarlasaldırıya geçmek oluyor. Bu tür öyle arsızca yaygın

ki... Bir noktada koca koca insanları bu kaba egoizmine nezaketle cevap verme çabasından vazgeçiyorsun. Adına arkadaşlık dedikleri bu çıkarıcı sürat başını gördüğün yerden tabanlarıyla gidiyorsun.

Elbette insan yeni insanlar tanımak, yeni yakınlıklar kurmak istiyor. Pandemi döneminin kafamıza vura vura öğrettiği şeylerden biri bu oldu herhalde: "İnsan insana lazım, insan insan lazım." Ne kağıt kokusu, ne ekranların renkli telaşı, gerçek yakınlıktaki insan kokusunu yanına yaklaşıp olmayı bile. Yaşadıkça başkalarıyla bağ kuracağız, eskiyi korurken yeniye de kapımız biraz açık olacak. Ama süratle değil sabırla, akışa, tanımayla, yürümeye izin vererek...

Yakınlık insanın insana değil, insanın insanla yürümesidir herhalde. İnsan hayatı da yürümek gibi, temelde yalnız bir etkinlik. Bir başkasıyla gerçekten yakınlaşabilmek için kendi adımlarımızı onun ritmine biraz olsun uydurmayı öğrenmemiz gerekiyor. Bir adıma bir adım hesabı değil bu. Yanımızdaki bir yerde unutup dalgıt gitmeden ya da onun gerisinde kalmadan, beraber manzarayı da seyredererek, beraber bakarak hayata ve bir birimizin yüzüne de türlü durakta, upuzun bir yürüyüş...

Kuyuları, çukurları, yara bere si, zahmeti, töhmetinden ibaret değil ikili ilişkiler. Arkadaşlık da aşk da gerekli sabır, serinlik gösterildiğinde müthiş bir manzara olanağı sağlıyor. İnsanın kendine, insanın bir başka yüze, iki insanın beraberce hayata bakabilesinden güzel pek az şey var hayatta.

Mart ayının en güzel yanına bağlayarak bitireyim bu yakınlık yazısını. 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü geliyor. Her yıl, her şeye inat bir öncesinden daha gümbür gümbür, set çekilemez bir renk, ahenk sağanağıyla... İkili yakınlık argüzdür, binlerin beraber yürümeye ayrı güzel. Giderek daralan hayatlarımız için sonsuz bir genişlik, aşk olanağı. Biriktirmek kumbaraların işi, gelin beraber yürüelim.

"Karanlık bastı mı gelirsin
Penceremin dibinde durursun
Cyuncaklar kabartma harfler gibi
Elle tutulur gibi garipliğini"

Gülten Akın

"Şimdi'den bir hatırasın
Bulutsa, tozsa, uçarsa
Bütün (aşklar) paranteze alınsın,
Rüzgar çanısın, rüzgarın diline dolanırsın
Ne bir şarkısın,
ne de dillerde nağme adın
Artık bazı şarkılar kadar yaralıydın"

Didem Madak

Portre Çizimler: Arif Kran

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

MELTEM CUMBUL

"Nerde kalmıştık?"

O zaman dinle... Ben 13 yaşında İzmir'den İstanbul'a geldiğimde minicik şortumla sokaklarda gezerdim. Bacaklarıma öylesine bakıldı diye ailem beni kapatmadı. Ööyle bakanlara bakmaması gerektiğini öğretmeye çalıştı.

Evde kal? Salgından korunmak için sığınmasını istenilen yer acaba neresi? Ev öyle mi? Pekli ya ev güvenli alan değilse? Her yerde bangır bangır "Evde Kal" sloganı görsel ve işitsel dayatılırken, yıllarca şiddetle maruz kalan kadına "Evine Sığın" dendiğinin farkında mıyız? Alo 183'e gelen aramalar da pek fazla zaten değil mi 2020 Mart'tan beri? Hmm ama hoşgeldin seramonisinden sonra "0" tuşuna basmaya ölmeden, kalıcı hasar görmeden ulaşabiliysek ne mutlu bize. Hele hele kanun yaptırımındaki cezazıslık tolere bile edilememesi gerekirken. Bir yandan yoksulluk, salgından korunmaya çalışmak, güvencesiz çalıştırılmak, yük artışı, ruh halini iyi olarak tanımlayan kadın oranının yüzde 79'tan yüzde 30'a düşmüş olması diğer yandan kadına yönelik şiddet, sosyal koruma yetersizliği, istihdam'da sadece kadın kooperatiflerinin düşünülmesi... Latife Tekin'in 1984'te yayımlanan 'Berci Kristin Çöp Masalları' isimli eserinden bir pasaj geldi aklıma;

"...Çöp Bakkal ateşin çıtırtısına dayanamadı. Arsızlığı ele aldı. 'Arkana az dön, kız,' diye karısının yanına yanaştı. Başına dikildi. Karısı arkasını dönmeyeceğine, koynuna girmeyeceğine yemin etti. Çöp Bakkal inleyp yanına çağırıcık dudağını sallandırdı. Omzunu silkti. 'Gelemem ben,' dedi. Çöp Bakkalın inadına inadına gitti. Çöp Bakkal sonunda deliye döndü. Karısını saçından tutup kaldırdı. Babasının konusuna kovdu. Kadın önce kondunun ortasında mördüz gibi ayak dirdi. Çöp Bakkal'ın içini yakıp kavuran ateşi alev olup iki gözünden üstüne savrulduğunu görüne kanadı düşmüş kuş gibi kondunun ortasına çömeldi. Arkasını dönmeye razı geldi. Çöp Bakkal karısının yanına yavaş keyfini indirirdi. Terini soğuttu. Ateşini söndürdü. Ama karısının diklenmesi üstüne üstüne oturdu. Keyfini indirdikten sonra sedirini üstüne çıkıp tünedi. Karısına, 'Gelemem ben gidemem ben' türküsünü söyleyerek kondunun bir ucundan bir ucuna yüz defa gidip gelmesini emretti. Bir eksik gidip gelirse konduyu başına yıkıncaya kadar dayak atacağına yemin çekti. Türkiye girmesi için şaş eyleyi işaret verdi. Kadın ağlamaklı bir sesle yalvarıp yakardı. Çöp Bakkal'ı razı edemedi. Çaresiz türküyü girdi..."

Peki tanımlamalarla ilişkimiz ne durumda acaba? Cinsiyet: Bir kişinin genetik, fizyolojik ve biyolojik özellikleri. Cinsellik ve cinsel ilişkiler: Duygular, yönelimler, dürtüler. Cinsel şiddet: Bir kişinin açık ve

belirgin onayı olmadığı halde gerçekleşen cinsel temas veya cinsel davranışlar. Latife Tekin'in 'Berci Kristin Çöp Masalları'ndan verdiğimiz örnekteki gibi: gözdağı, şantaj, farklı tehdit davranışları, zoraki kabul ettirilmeye çalışılması, kişinin bedensel ve cinsel bütünlüğüne yönelik bir müdahale cinsel şiddettir. Toplumsal cinsiyet: Cinsiyete ilişkin toplumsal olarak belirlenen ilişkiler alanı ve güç ilişkilerine dair bir kavram. Alınan ve verilen roller dahilinde kadınlara seviyesi ve ücreti daha düşük mesela. Çalışmaya, çalışmak için eşlerinden izin alma gibi rolleri uygun görülebilir mesela. Kadınların aksamları tek başlarına sokağa çıkamamaları, kadınların yalnız yaşamamaları gibi yaptırımları olabilir. Alled kadınlar eşlerinden şiddet görüyorsa bu durumu saklamaları, ev içinde çocuk bakımı ve temizlik gibi işlerle ilgilenmeleri şartı rol olarak kabul ettirilebilir. Kamusal alanda çalışma ve politika gibi konularda erkekler; ev işleri ve aile ile ilgili özel alanlar kadın işi olarak uygulanmaktadır. Halbuki İstanbul ve Brüksel arasında toplumsal cinsiyet eşitliğine dayalı, dostluk ve iş birliği amaçlı mutabakat zaptı imzalanmışken... Norveç Varlık Fonu, yatırım yaptığı şirketlerin açık ve cinsiyet eşitliği hedefleri belirleyerek yönetim kurullarında en az yüzde otuz kadın bulundurma şartı koşmuşken... Dünya Ticaret Örgütü'nün tarihinde ilk kez bir kadın ve Afrika'lı genel direktörlük görevine atanmışken... 78. Altın Küre Ödül Töreninde tarihinde ilk kez bu yıl üç kadın 'En İyi Yönetmen' kategorisinde aday gösterilmişken... Cinsel tacizin tanımının yapılmış olması, bu kavramın bir suç olarak yasalarla yer alması büyük kazanım mesela... İlk tanımlanan habiyle "Uygunsuza ya da saldırgan, istenmeyen cinsel yorumlar, bakişlar, teklifler ya da fiziksel temaslar. Cinsiyet Temelli Taciz: Cinsiyetçi yaklaşımla, her türlü davranış, yorum, teklif ya da ifadenin de taciz olması.

Hatta son yıllarda cinsel taciz ya da cinsiyet temelli tacizin ifşası #MeToo kampanyası sayesinde saldıran, tecavüz, taciz, istismar gibi cinsel şiddet türleri kamusal alanda daha çok tartışılan konular haline geldi. Bu hareket, Amerikalı aktör Alyssa

Wasserman'ın "Eğer siz de cinsel istismara ya da saldırıya uğradıysanız bu tweet'in altına #MeToo yazın" demesiyle başladı. Herkes hikayelerini anlatmaya başlayınca önemli film yapımcılarının Harvey Weinstein'e yönelik taciz ve tecavüz suçlamaları sonucu Weinstein kendi şirketinden kovuldu ve Oskar Film Akademisi'ne üyeliğine son verildi. Almanya'da da kampanya aynı etkiyi sağladı. "Hem kırmızı halıda yürüyeceksin hem de böyle ifşa edeceksin" demedi kimse... Dindiledi, paylaştı.

O zaman dinle... Ben 13 yaşında İzmir'den İstanbul'a geldiğimde minicik şortumla sokaklarda gezerdim. Bacaklarıma öylesine bakıldı diye ailem beni kapatmadı. Ööyle bakanlara bakmaması gerektiğini öğretmeye çalıştı. Konservatuvar Tiyatro Bölümü'ne girmek istediğimde "Orospu mu olacaksın?" demedi. İyi bir oyuncu olmam için maddi, manevi gerekli donanımı edinmemi sağladı. Otobüste bana dayanan bir adam yüzünden bayıldığımda, bana bunların erkek çocuklarının da başına geldiğini, cezasız bırakmamamız gerektiğini açıkladı. Bayılmadan, en başta bedensel mesafeyi sağlayarak, etrafındaki kişilere dürtüm fark edilmesini gerektiğini öğretti.

Ana Bilim Dalı olan Tiyatro ve Sinema'ya sanılarak 'İnsan' kavramını incelemeye gayret gösterirken beni bu bakiş açısından koparacak haması, bencil, aşağılayıcı, linç edici kavramları dayatanlara uzak kalmayı, sırt dönmeyi ilke edindirdi. Ancak kendimi koruyabilirsem, başkalarını koruyup kollayabileceğimi, ayakta durmayı, mücadele

etmeyi, risk almayı, karşımdaki aktörün cinsiyetine bakmadan ona saygı duymayı, fiziksel temas gerektiren alanlarda benim ve kendisinin bedeninin mülkiyet alanı olduğunu unutmamayı, eser ve karakter zorunluluklarını bu şekilde yerine getirmeyi hep bilincim bana hatırlattı. Hayatımın herhangi bir evresinde yaşamayı ya da sevdiğim kişilerin, hayvanların, mekanların, inandığım değerlerin; ekonomik, fiziksel, psikolojik açıdan bertaraf edilmesine elinden geldiğince büyük bir inanca izin vermedim. Böyle alanları terk ettim. Buna aymamış kişileri aydınlatmak için sustuğum zamanlarda da sessizliğim kıymetini anlamaları istidim. Bazı şeyleri anlamak için illaki basmamız da gelmesi gerekiyordu.

Hayat içinde kişileri anlıyor olmam demek onayladığım anlamına da gelmedi.

Kadın, yaşam, özgürlük

Meslek gereği oynadığım rollerle o insanların dönemlerine, zamanına, temalarına, duygusal ve duysal kurdukları ilişki biçimlerine göre, kültüre göre karakterleri belirlendiğinden, yaşamadığım birçok hayatı yaşadım. Hayat içinde kişileri anlıyor olmam demek onayladığım anlamına da gelmedi.

Damla Erkin, Hilal Gençay'ın 2020'nin Ekim ayında yayınlanan "Salgın Kadın Olmak" Araştırması Özet Raporu'ndan bir alıntıyla yazıma son vermek istiyorum...

"Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Kadın Birimi (UN Women) tarafından hayata geçirilen, devletlerin aldığı önlemleri toplumsal cinsiyet çerçevesinden üç alanda değerlendiren Covid-19 Küresel Toplumsal Cinsiyet Müdahalesi İzleme Aracı adlı izleme mekanizmasının verilerine göre 206 ülkede alınan toplam 2517 tedbirden 992 tanesi toplumsal cinsiyete duyarlı tedbirlerden oluşuyor. 135 ülkede alınan 704 tedbir kadınlarla ve kız çocuklarına yönelik şiddetle mücadele 85 ülkede alınan 177 tedbir kadınların ekonomik güvenliğinin güçlenmesini ve 60 ülkede alınan 111 tedbir ücretsiz bakım desteğini konu alıyor. Ülkemiz aynı araçta değerlendirildiğinde Türkiye'nin salgınla ilgili genel olarak 28 tedbir aldığı ve bu tedbirlerden sadece yedisinin toplumsal cinsiyete duyarlı tedbirler olduğunu görüyoruz..."

Alınması öngörülen bu tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığına ilişkin bakanlık hiçbir resmi veri paylaşmamış olsa da Mor Çadı Kadın Sığınakı Vakfı'nın Kadına Yönelik Şiddet konusunda Nisan 2020 tarihinden itibaren oluşturduğu izleme raporları kamu kurumlarının koruyucu ve önleyici sorumluluklarını yerine getirmediklerini, resmi kurumlara başvuru yapan kadınların birçok aşamada sorun yaşadıklarını ve şiddete karşı korunmaları için gereken desteği alamadıklarını gösteriyor."

"8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'müz Kutlu Olsun."

EVİRİM KURAN

Kadınlar, gerektiğinde hapishane duvarlarına mavi gökyüzünün resmini çizebilirler. Çileler yanarsa, daha fazlasını eğirirler. Ekinler tahrip olursa, hemen daha fazlasını ekerler. Hiçbir şeyin bulunmadığı yerlere kapılar çizer, bu kapıları açar, oradan yeni yollara ve yeni hayatlara geçerler. Clarissa P. Estes

Ben kadını. Saçma sapan benzetmelerin öznesi, diğerlerinin beklentilerinin nesnesi değilim. Bir çocuğun annesi olduğum için değil, aklıma esenin bacası olduğum için değil, insan olduğum için kutsalım. Kotalarınızı, isminde bile meymenet olmayan "pozitif ayrımcılığınızı" istemiyorum. Muayyen günümde olduğumdan değil, canım öyle istediği için ağırlıyor veya gülüyorum. Canım istediğinde raki içiyor, canım isterse türkü söylüyor. İbadetimi çalkışmaktır. Kula minnet etmiyorum. Bir duru sözle gönül alanı, bir kuru dalda çiçekle geleni seviyorum. Sevmede de emektir biliyorum. Doğum günü, kına gecesi, düğün günü, yıldönümü, sevgili günü falan sevmem. Benim için 365 günün sultanı 8 Mart'tır. Kâinatın en şahane iki sözcüğünü buluşturan gün: Emek ve Kadın. Uyanmak için bir prensin öpücüğünü bekleyenlerin değil, erken kalkıp uyananların günü. Hazıra konanların değil, alın terinin anlamını bilenlerin günü. Yolumu ilmek ilmek dokumuş, üretmiş ve çoğaltmış, bir derde derman olmuş, bir kuru dalı yeşertmiş, ağacı bahara cesaretlendirmişlerin günü. Güçlü değil mutlu olmak isteyen, erkek gibi değil, kadın gibi kadınların günü. Perakende sektörü daha fazla süpürge satacak olma ihtimaliyle sevincedursun, çiçekli kartpostallarla avutulamayacak cesur yüreklerin günü. Dünya Emekçi Kadınlar Günü.

Hayatın bana verdiği kimlikler içinde en çok "kadın" olmayı sevdim. En çok "emekçi kadın" olmakla gururlandım. Kadın emeğini onurlandıran köklerden geldim; emekçi kadınların arasında büyüdüm. Bu sebeple her 8 Mart'ta fedakâr olmayı, cefakâr olmayı, güçlü olmayı, yuvayı yapan dişi kuş olmayı, yiğit olmayı, dağ gibi olmayı, aslan gibi olmayı değil de, kadın olmayı kutlamak isterim. Kosmetik duyarlılara, kıyılızlı kampanyalara sırtımı dönmür, yaşamıma verdiğim emeği kutsamak isterim.

Çünkü ben kadını. Kadınlığa dair hiçbir şeyin yabancısı değilim. Birleşmiş Milletler Eski Genel Sekreteri, Paris Anlaşmasının mimarı kabul edilen "İkinci Dünya Savaşı Çatışmaları"nın

Doğum günü, kına gecesi, düğün günü, yıldönümü, sevgili günü falan sevmem. Benim için 365 günün sultanı 8 Mart'tır.

inatçı iyimserlik diye tariflediği bir hal var. "İyimserliğimiz güneşli günlerdeki gibi bir tutum olamaz" der Figueres; "dayanıklı, kararlı, amansız olmalıdır. Her bir gün yapmak zorunda olduğumuz bir seçimdir. Her bir engel, farklı bir yol denemek için bir işarettir." Kadın olmak, işte böyle inatçı bir iyimserlik gerektirir. Bir kadın olarak şiddetin her türlüşünün tillahını yaşamış olsam da, inadım göğüs kafesimden fışkırır. Bu ülkede eril şiddetin fiziksel, cinsel, ekonomik, psikolojik çeşitlerini her sosyoekonomik seviyeden kadın yaşıyor. Oyle ki şiddetin "kadın haklarına duyarlı" kılıfı erkek cinsinden de gelmesi artık bizi şaşırtmıyor. Şiddet bizi öldürmezse, daha da güçlü kılıyor.

Sadece geçtiğimiz yıl 407 kadının, bu yılın ilk iki ayı bitmeden ve ben henüz bu yazıyı yazarken 28 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü Türkiye'de mahkemeye takım elbise ile gelen katillerin iyi hal indirimi devam ediyor. Failler "tahrik etti" diyorlar; coğrafyamızda racon budur. Dövrerler "tahrik etti" derler; sövlerler "tahrik etti" derler; tecavüz ederler "tahrik etti" derler; katlederler "tahrik etti" derler. Her kadının hayatından en az birkaç tane "ben aslında çok iyi biriyim ama sen beni tahrik ettin" repliği geçmiştir; hatta belki de geçememiştir. Bu tipler "iyi halleriyle" yargıyı, sosyal medyalara #kadınışiddeteson yazarak da toplumu kandırmaya devam ederler.

Kadın işsizliği oranının yüzde 41'e ulaştığı, kadın milletvekili oranının yüzde 17,4'te kaldığı, Dünya Ekonomik Forumu Cinsiyet Eşitliği Raporunda 153 ülke arasında 130. sırada olan, şiddet riski altında olan kadınlar ve kız çocuklarının güvenliğini sağlamak, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve kadınlarla yönelik ayrımcılığı ortadan kaldırmak amacıyla imza edilen İstanbul Sözleşmesi'ndeki hedeflerin çarpıtılmaya çalışıldığı Türkiye'de, varoluşunu bir başkasının gücüne, bir imzaya, statü kaygısına bağlamayan, evde, sokakta, tarlada, plazada, dükkanda, fabrikada, eyleyle, yüreğiyle, fikriyle yaşama emek veren, alının terinden, kalbinin telinden hayatını ilmek ilmek dokuyan, inatçı bir iyimserlikten filizlenen gücünü kendini inşa eden kız kardeşlerim... Günümüz kutlu olsun. Kadın denince akla gelen yaşam ve özgürlük olsun. 8 Mart ruhu omurgamıza kuvvet, kalbimize neşe, dilimize zılgıt, dilimize derman, yaramıza şifa, eril dile isyan olsun. Kadın kadındır. Çiçek babandır!

KAAN SEZYUM

KOD ADI: BABACIK

12 milyar 977 milyon TL... Bir daha sayıyla yazayım 12977000000 Lira. Yani 1 863520558, anlayacağınız dilden anlatmak gerekirse 1 nokta 86 milyar dolar ediyor (Sarı Öfke dilinde ise 1 nokta 86 katrilyon)... Güzel para. Kemiksiz, canlı canlı. Bu parayı size bir yılda harcayın diye veriyoruz şimdi.

Geçtiğimiz günlerde Mars'a inişini izlediğimiz Nasa'nın bu iş için 2021 yılında ayırdığı bütçe ise 2.04 milyar dolar. Hem de bütçenin %21 artmış hali bu.

Yani 1.86 milyar dolarla da Mars'a kadar gidilemeye bile bilim adına, insanlık adına, ilim adına ya da toplum adına gayet kaliteli, faydalı bir şeyler yapılabilir.

İşte bu durumu farkedene Diyanet, önümüzdeki yıl bütçesini uzay araştırmalarına aktaracağını açıkladı. Okuyacaklarınız çok yakın bir gelecekte geçiyor. Kemerlerinizi bağlayın, bozalarınıza tarçınınızı atın, leblebi tozunuzdan son bir nefes çekin, Mars yolcunuzuz başlıyor...

Türkiye'nin uzay programı 2021 yılında harika bir şekilde başlamıştı. O günden itibaren uzay ajansı birkaç yıl ne yapacağını tam bilemedi. Lansmana doğru web sitelerini açtılar. Sonra öyle kaldı. Diyanetin bütçe kararından sonra da başka ve yeni bir ajans kuruldu. Amaç bu sefer gerçekten de sağlam bir bütçeyle uzaya açılmaktı. Fakat gel zaman git zaman iktidardakiler kendi koltuklarının derdinden yeni uzay ajansıyla çok da uğraşamamaya başladılar. E haliyle devasa bütçe de kurumun önderliğinde adanmış bilimsele, aynı zamanda yerli ve milli aynı zamanda da toplumun gelenek göreneklerine uygun bir şekilde uzaya gitmeye hazırlanıyordu.

Yıllar 2024'ü gösterdiğinde insanlı Mars yolculuğu için neredeyse her şey tamamlandı. Diğer ülkelerin yapamadığını, göze alamadığını başarmış, dünya dışı bir gezegene ilk kez insan yollama hayalimizi gerçekleştirecektik! Tabii bu

süreç boyunca ülkede insan hayatının çok da değerli olmamasının da büyük bir avantajı vardı. Yapılan sayısız deneme boyunca birçok badire atlattılmış, çoğu zaman felaketlerin eşiğinden överilmi bilim insanları ve astronotlarımız sayesinde ustaca dönülmüştü. Zaten kötü bir olay olsa da haberi olmuyordu. Haberli kısca, hemen habere erişim engeli çıkıyor. Habere erişim engelini habere de erişim engeli çıkıyordu. Adalet adeta bir atom saati gibi tıkır tıkır işliyordu.

İşte ben o görevde Mars'a yollanan ilk astronotum. Adım Kaan... Ajans sıkılmayıp diye yanıma bir tane kedi, bir de muhabbet kuşu verdi. Muhabbet kuşu Mars yolculuğunun 4. ayı sırasında maalesef yanımızdaki kedi tarafından yutuldu. Kediye mamasını vermeyi unuttuğum bir gün (hoş, burada gündüz de gece de yok, dümdüz uzayda ilerliyorum) şeref yoksunu kedi gidip kuşu öldürmüştü. Yuttu diyorum ama yememiş de hayvanı. Mundar etmiş... Neyse "Kanarya" adını verdiğim muhabbet kuşuma yanımızdaki katili ile birlikte güzel bir uzay cenazesi yaptık. Gariban Kanarya'nın naaşını uzay boşluğuna bıraktık ve araçta katil kediyle Mars yüzeyine kadar geçecek 3-4 ayı hesaplamaya koyulduk... Yolda bir iki aylığına kediyle ve kendimi derin bekleme uykusuna yatırma planımı gözden geçiriyordum ki, mekiğin dışından bir ses duyar gibi oldum... Uzayda ses mi? Bilim-kurgu filminde miyiz ya? Güverteden gelen sesle irkildim. Hemen kucağıma kediye de aldım, geminin ön tarafındaki gözlem penceresine ilerledim. Pencereye geldiğimde ne göreyim? Cama dışarıdan "BABACIK?" yazılmıştı...

Bismillahirrahmanirrahim. Hemen Felak ve Bas surelerini okudum içimden... Ama ses kesilmemişti. Tık... Tık... Tık... Tık... Dışarıdan geminin gövdesine bir şey vuruyordu. Sivri bir şey... Hemen dış kontrol kameralarından tahliye kapısının

yanındakileri çalıştırdım. O da ne? Kanarya, tahliye kapısının dışında pençeleriyle kapıya tutunmuş, gagasıyla kapıya vuruyordu. Kameranın kendisine dönmüş olduğunu fark etmiş gibi bir anda seri bir hareketle kameraya döndü ve benimle gözgöze geldi. Gözlerinin içi parlıyordu.

Kediye kucağımdan indirdim ve tahliye kapısını dışarıdan açtım. Kanarya hemen içeri doğru kendini çekti. Hava kilidini kapattım ve iç kapıları açtım. Birkaç saat önce cansız bedenini boşluğa yolladığımız Kanarya, canlı ve canlı bir şekilde gözlerime bakıyordu.

"Babacık?" dedi tekrar... Bu kuş öldüğünde konuşamıyordum en son. Nedense şimdi daha bir akıllı gibiydi.

"Hayırdır Kanarya, ne oldu sana?" diye sordum. Sanki benimle konuşabiliyorcesine. Ama işte o an olan oldu.

"Ne olacak babacık, geri geldim, raad ol" dedi... Hay anansssssszi! Takvime baktım, daha Mars'a varışıma 3 ay vardı, güneş sistemimizin ortasında bir aracın içinde katil bir kedi ve ölümden dönen konuşan bir muhabbet kuşuyla duruyordum... Hemen gittim bir bardak su içtim. Kuşa da yeminden verdim. Eminözü'nden özel paketlenmiş kuş yemi verdim. Kendime geldikten sonra Kanarya'yla konuşmaya başladık. Kanarya durumu şöyle özetledi:

Uzay aracında hala derin uykuda olduğumu söyledi. Aracımız Mars yörüngesine girmesine rağmen ne iniş prosedürüne ne de beni derin uykudan uyandırma sekansına başlamış. Gördüklerim aslında Mars'ın bilincinin bana gösterdiği bir rüyadan ibaretmiş. Mars gezegeni, uzun süreden sonra kendi yüzeyinde bir canlı görmekten çok mutlu olacaktı.

Gözlerimi açtım. İnışe geçiyoruz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranthey.org>

Mehmet Ali & Akşamserası

HATIRALAR BANA EN SON KAÇA OLUR?

Beki dostum Zühtü Bayer'a ilgili bir araştırma yaparken, 10'da bir sahafın sayfasında Eflatun Nuri'nin Öküz Dergisi'nde çizdiği bir hikayeye denk geldim...

Hemen DM'den yazdım!

2 ay sonra DM'ime düşen bir mesaj sesi ile uyukludan uyandım. Yarım gözle baktım, kapattım.

Instagram

Ben derginin fiyatını düşürmek isteyince O da, derginin fiyatını belirleyen hatıramın değerini düşürmeye karar verdi.

Süphemde haklı çıkmıştım.

Süreçle ilgili kendi bakış açımdan oldukça sitemli, uzun bir post koymuştum ve vurucu bir cümle ile bitirmiştik. Bu sefer de sanatının değerini düşürmeye karar vermiştik.

"Eline fırça alanın dergi sayfasının yansı-
dığını diye resim çizildiği" yanlış.

Uykularım iyice kaçtı.

Sahaf belki de haldiydi...
Bu sefer dergiyi yazıya iletilmiş dolmuş dolmuş bir sayfa yapayım dedim. Belki ileride birisi de bu derginin peşine düşer. Belki 30-50 liraya, belki 3-5 liraya, artık alan için hatırası kaç para ediyorsa o fiyata bir alıcı bulur, ben de mutlu olurum, sahaf da biraz kazanır diye niyet ettim... 3

AYŞEN ŞAHİN

kullanici

10.328 beğeni

Kullanıcı Bulalım bu çocukları, donarlar sokakta, sahip çıkalım. #AfacanlarıArıyoruz
328 yorumun tamamını gör

5 GÜN ÖNCE

Ama çocuklar arkadaş olmak isterse, dil bir engel değildir, mevzu bile değildir.

Sadece bir ay sonra Muhammed Türkçe konuşmayı öğrenmişti Mehmet de Arapça.

Biri sadece beş yaşındaydı diğeri yedi.

Muhammed kaçak girmişti ülkeye ana ve babasıyla. Şehrin dışında, topladığı naylonlardan, metallevhalardan bir çadır yapmıştı babası. Pek ev gibi değildi, temiz değildi, su yoktu, kokuyordu, karanlıktı.

Akşamları eve yiyecek bir şeyler getiriyordu babası. "Dayanamadım yolda bir lokma ısırdım" derdi parça parça tostları, ekmelekleri, bisküvileri, meyveleriverirken.

Çok sevdiği babasının sürükliymekleri dişlemesi için kızardı. Ne bilsin ki hepsi çöplerden itinayla toplanmıştı.

Bir gece adamlar geldi çadıra, nasıl oldu anlamadı, biri annesine vurdu ve bir çuval gibi sırtladı, babası zayıf kollarına rağmen sert yumruklar atıyordu adamlara bir yandan

buradan" Muhammed de koştu. Çocukların dalağı kolay kolay şimez ama yine de çatlayacak gibi olmuştu, öyle uzun koştu.

Sadece organlarında hissettiği acıyı hatırlayacaktı sonraları, nerelerden geçtiğini, hangi yollara saptığını değil.

Bu yüzden tam iki gün çadırı bulabilmek için uğraştı. Bulduğunda etrafına çekili sarı bantları gördü. Tam koşacaktı ki bir polis otosu yaklaştı.

Babası çok tembillemişti, sürekli aynı şeyi tembihlemişti: böyle arabaları ve bu kıyafetli insanları görünce saklan Muhammed. Bizi bulurlarsa geri gönderirler.

Çadıra her gün gelip uzaktan baktı. Aylarca. Bir gün uyumak için sığındığı brandalı bir kamyonetin kasasında, farkında olmadan bambaşka bir semte geldi. Çadırı bir daha bulma şansı kalmadı.

Yoldakendi dilini konuşan birilerini gördü bir gün belki kimesneyle babasını bilir diye

İki kara çocuk

Bir video düştü sosyal medyaya, birkaç saat içerisinde yirmi iki milyon izlenmeye ulaştı.

Bir elektronik mağazası vitrininde televizyonlar ana haber bültenini gösterirken, patlakayakkablarına torbalar bağlamış, bir takım çaputları üzerine dolamış yani evsiz olduğu her halinden belli iki ufak çocuk camın önünde sözleri uydurulmuş şarkılarla ana haber bültenine dublaj yapıyorlardı, dans da ediyorlardı bir yandan, minicik bedenlerini komik şekilde biroraya bir buraya savurarak.

Bu sahneyi izleyenlerin bir kısmı gülüyordu, bir yandan da "Bulalım bu çocukları, donarlar sokakta, sahip çıkalım." diyorlardı.

#AfacanlarıArıyoruz etiketine her mecraada milyonlarca içerik yazılmıştı.

Bazıları ise bu çocukları bulup bunun bir mizansen olduğunu itirafettirme derdindeydi. Dolayısıyla bir de üçüncü akim çıkmıştı, çocukların başına bir şey gelecek diye endişelenenler yeni etiket açmıştı: #AfacanlarıRahatBırakın

Herkes onları arıyordu ama bilmiyorlardı ki bu çocukların en iddialı oldukları şey bulunmamaktır.

Mehmet ve Muhammed yaklaşık bir sene önce, yine çok ayaz bir günde tanışmışlardı.

Muhammed çok üşümüşü o kadar çok ki üşüyerek ölünebileceğini fark etmişti. Bir pastanenin havalandırması önünde yatan kocaman bir sokak köpeği görmüş, ona sarılıp yatarsa ısınacağı düşünmüştü.

Köpeğin patilerini arasında işte Mehmet kıvrılmış yatıyordu cenin gibi. Gecenin o saati ikisi de nazikçe köpeği burnundan okşamış, birbirlerini bakışlarıyla onaylamış sonra hemen dalmışlardı uykuya. Soğuktan dış sıklıktan, donmamak için sürekli koşmaktan ve zıplamaktan, açlığı bastırmaya çalışmaktan yorgundun üçü de.

Sabah tanışmak istediklerinde aynı dili konuşmadıklarını fark ettiler. Ama çocuklar arkadaş olmak isterse, dil bir engel değildir, mevzu bile değildir. Kaynaştılar bir gece.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranter.org>

umdu. Ağzını açtığında, konuşmadığını fark etti. Aylardır hiç konuşmamıştı, unuttu sandı. Derdini anlatamadı ve ilk seferde onu ayaklarıyla ittirince kendi dilini konuşan ve çok güzel koken o adamla kadın, bir daha da anlatmaya çalışmadı.

Bir gün annesinin sevdiği şarkıyı bir sokak müzisyeninden duyduğunda dışından sesli tekrarladığını fark edene kadar hiç konuşamayacak sanmıştı. Travma dahi zenginlere has bir durumdur. Muhammed başına gelenin ne olduğunu hiç anlamadı. 7 yaşındaydı.

Mehmet'in hikayesi başka. Onun annesini, babası öldürdü. Mehmet her şeyi gözleriyle gördü. Kulakları uğuldu. Bağırırken boğazı yırtıldı sandı. Babasını durduramadı.

Polisler babasını kelepçeledi, birileri annesini siyah bir torbaya koydu. Birileri Mehmet'i bir sürü çocuğun olduğu bir binaya götürdü karakoldan sonra.

Konuşamıyordu o da. Oyun oynamak da istemiyordu canı, o sulu çorbayı tatmak da. Bir başına bir sandalyede ayaklarını sallayarak yatma vaktini bekledi günlerce.

Yukusu hiç gelmiyordu zaten, bir gün babası geldi uyku yerine, çok da uzun bir zaman geçmeden.

Onu istemiyordu, gitsin annesini getirsin di önce, Mehmet'i geri istiyorsa.

Ağlamak istiyordu sesi çıkmıyordu, verdiler babasına.

Aynı eve gittiler, kendini bir odaya kapattı. İçeride babası bir adamla konuşuyordu:

"Tutuksuz yargılıyorlar diye beraat kesin değil dediler ama işte çocuk şahitlik yaparsa, 'babam da babam' derse ihtimal yüksek dediler. Bu velet de travma mı olmuş bir şey olmuş konuşmuyormuş göt. Şeytan diyor çak ağzına, şakıt bülüp gibi bunu. Hiçbir şeyi yok herifin alklına kırıp yapıyor bana eşleşsek"

Yan zemin evin el kadar camından çıktı o gece Mehmet.

Tırmandı girdi bir kamyonun kasasına, brandanın altına. Hali ruloları vardı kamyondu, sığıştı aralarına.

Yaz günüydü ama annesinin hırkasını giymişti üzerine. Annesi kendi örmüştü, kırmızılı kahveliydi, Mehmet'in bileklerine kadar geliyordu. Ne kadar çamura batarsa batsın, pistiği bulanırsa bulansın hala annesi kokuyordu bir yıl sonra da.

Mehmet ilk kez Muhammed'le uyandıkları o sabah konuştu, hep konuşmuş gibi "Benim adım Mehmet, seninki ne?" dedi.

Kendine şaşırarak.

Annesi ölmüşler arasında hiç konuşmasalar da bir bağ vardır, annesi öldürmüşleri ise ancak kendi gibiler anlar. Kardeş oldular.

Bir semti ev bellediler kendilerine, kömürüklerindensicak hava üfleyen mazgalılara kadar. Yine de uzun kalmadılar hiçbir köşede, yakalanmamanın kurallarını kendileri yazdılar.

Kendilerini açayan hiç kimsenin elini tutup bir yere gitmediler, birbirlerinden başkasına

güvenmediler.

Okuma yazma bilmiyorlardı ama iki dilde kaçıyorlardı biri polis diyor diğerleri şurtatu. İkisi de gönderilecekleri yerden korkuyordu.

Elektronik mağazaların vitrinlerini severlerdi. Oradaekranlarda hep hareketli şeyler olurdu.

Genelde bıyıklı bir adam çıkardı, değiştiği, seyrekli bıyığı. Elinde mikrofonla duymadıkları bir şeylersöylerdi. İnsanlar da çılçılca alkışlardı.

Bıyık adam derlerdi ona. Boynuna bazen renkli atkılar atardı adam, bazen üst üste bir sürü atkı.

Adamın çok güzel şarkı söylediğine inanmışlardı. Genelde çatıktı kışları, sinirli görünürdü. İki dili birbirine karıştırıp şarkı sözleri yazarlardı adamın ağır hareketlerine.

Şarkıların sözlerinde yemeğinin hepsini bitirenlere kızarlardı, kolasını dökülecek şekilde çöpe atarlara, köpeklerini kışkırtıyarlara, onları görüncel kaldırmadan inenlere.

Adam gülüyorsa, elleriyle alkış yapıp dans ederek, son yedikleri güzel yemeği anarlardı. "Köfte çıktı ekmekten heyoyo, portakal atmış çöpee denyooo..."

İyi yemek de adamın neşesi kadar nadirdi. En sevdikleri oyundu zaten başkada oyunlanıyoktu.

İşteöyle yakalandılar birinin kamerasına. Herkes onları konuşurken olan bitenden hiç haberi yoktu. Hiç okula gitmemiş, hiç kitap açmamış, televizyonun sesini duymamış, cep telefonu ellememiş, bir masadaaileceyemek yememiş çocuklardı.

Bir otelin çamaşırhanesinin mazgalından yayılan sabun kokulu sıcak havaya sırtlarını dayamış, o gün önünden geçerken gördüklerin evlerin içlerini konuşuyorlardı.

Artık biri sekiz yaşındaydı biri altı. Yaşları toplamı kocaman bir insanlık ayıbu.

Bir araba durdu önlerinde, üç adam atladı aşağı. "Kim ulan size rol kestiren" deyip çıktı biri tokadı Mehmet'e.

Diğeri sırtından tuttuğu gibi tiksinerek fırlattı Muhammed'i ileriye.

Dilleri karıştı yine, çocuklar ne diyeceklerini şaşırdı.

O sıra nereden geldiği anlaşılmayan bir kadın sesi duyuldu camların birinden "Bırakın ulan çocukları!"

Adamlardan biri ağır bir küfür salladı sesin geldiği yeri bulur diye boşluğa.

Kadın "Ruhsatlı silahım var, sıkırm ulan delirtmeyin beni!" diye haykırdı.

Adamlardan biri "Abdiyişle de buluşmayalım akıllıysa da" dedi, arabaya bindiler hızlıca.

Kaldırmadan kalkmaya çalışırken sosyal medyadanın heşteng afacanları, Muhammed dedi ki "Mehmet bak arabanın arkasında bıyık adamın resmi var"

Mehmet'in bir gözü şişmişti, tam göremedi ama dostuna güvendi "Biz de o zaman bi daha konuşmaya geyonulda"

BENİ VUR

bir ince pusudayım,
yolumun üstü engerek..
bir garip akşamdayım,
sırtımı gözler tüfek..
ben senin sokağına,
ulaşamam,dardayım..
o mazlum gözlerine,
bakamam,fırdadayım..

oysa ben bu gece,yüreğim elimde;
sana bir sırımı söyleyecektim..
şu mermi içimi delmeseydi eğer,
seni alıp götürcektim!..

beni vur... beni onlara verme!
külümü al, uzak yollara savur!
dağılsın dağlara dağılsın, bu sevdamız;
ama sen ağlama dur..

bir ince pusudayım,
bu gece zehir zemberek!
bir yolun sonundayım,
sessizce tükenerek..

ah, senin ellerine,
uzanamam,yerdeyim..
o masum hayallere,
varamam ölmekteyim..

Yusuf HAYALOĞLU

"Nazlı, kurtar beni!"

Geçen ayın özeti: *Suphi, sabah uyandığında bir çay koyup, Dıvan Gasparyan'ın duduk solosunu dinlemeye dalmıştır. Çaydanlıktan çıkan buharın buğusu camı kaplamış ve camda "44" yazmaktadır. Suphi cama yazılmış "44" sayısının gizemini çözmeye çalışırken kendini Kaşkadası'nda bir evde bulur. Karşısında bir Fikret Mualla resmi ve resmin üzerinde Nazlı Eray'a ait cümleler yer almaktadır.*

Bota binip gerisin geri Burgazada'ya döndük. Aziz botu bağlarken ben çıkıp Ercan'ın dükkana oturdum. Çay getirtiler. Betim benzim atmıştı. Artık kafam iyice bedenime ağır geliyordu. Bir başkası için çok eğlenceli görünebilirdi başıma gelenler. Ben eğlenmiyordum. Şu adaya gelirken tek istediğim huzurdu. Tekrar resim yapmaya başlayacak huzur!

İçeride Ahmet Kaya çalıyor:
"Ağzı tıka basa dolu pastırma
İçe dışa başa kıça kar yağıyor
Ona buna şuna bana lağa luğa etme
Buralara oralara ar yağıyor"

Bir yandan şarkıya eşlik ediyorum, bir yandan düşünüyorum. Nazlı'yı arayıp telefonda anlatsam, bir şey eksik kalacak. E-Mail mi yazsam diye düşünüyordum. Nazlı Eray'a mail yazmak ayıpmış gibigeldi. En iyisi mektup yazmak, uzun uzun anlatmaktı. İskelenin oradan Mehmet Esen gördüğünde şarkının da kendisinden bahsedene yeri gelmişti:

"Meyhanecisi Memo etrafı çok acayip kesiyor
İkran gene aşk kendinden geçiyor
İnsanlar da bu aşk me ne biçim içiyor
Hadi sen de iç
Sen de iç
Piç"

"Mehmet" dedim, "gerçekten sen misin buradaki Mehmet?"
"Yahu istersen aç Gülden'e sor" dedi her zamanki gibi.

"Gülden beni hiç sevmey" dedim.

Mehmet ile rahmetli Ahmet Kaya çok eski arkadaşlardı. Çok anılarını dinlemiştim. Mehmet'in anıları hep çok kıymetliydi de kendisinin dilinden dinlemek o anıları daha da mücevherleştiriyordu. O kadar güzel anlatırdı ki! Bir anda o anının içinde bulabilirdin kendini. Sanki yanlarına oturmuş da o ve arkadaşları canlı izliyor gibi olurdu. Bundandır herhalde, her sohbetimizde Mehmet'e "sen bir film çek" derim. "Afişini de ben çezeceğim".

Mehmet, Bodrum'dan gelmiş, eve gidiyordu. Ayaküstü lafladık, akşam buluşmak üzere sözleştik, gitti.

Çocuklardan bir kağıt, kalem istedim.

Başladım yazmaya...

"Sevgili Nazlı,

Çok tuha f şeyler oluyor ve ben çok yorulmuş. Lütfen bana yardım et. Son cümleyi en başa yazdım ki olayı ciddiyetini anlayasın. İyi değilim. Hem de hiç!

Benim kedileşmelerimifalansana uzun uzun anlatmıştım Viyana'dan döndükten sonra. Senden başka da çok az kişi bilir ama bir tek sen hiç şaşırmamış, inanmıştın bana. 'Aman, tadını çıkar' deyip kahkahayı başışın hala kulaklarımda.

Viyana'dan kesin dönüş yaptıktan sonra Burgazada'ya yerleştim ben, biliyorsun.

Şu Milena konusunu iyice kapatıp, sessiz sakın, evimde oturup tekrar resim yapmaya başlayayım istiyordum. Hala fırcayı elimde alamadım desem, inanır mısın Nazlı?

Diyeceksin ki 'yine mi kedi olmaya başladın'.

Hayır. Keşke öyle olsa. En azından alıştığım, bildiğim, idare edebildiğim bir durum. İşler daha da içinden çıkılmaz bir hal aldı.

Her şey, bir gün Burgazada'da, bir bankta otururken başladı. Uzun uzun denize bakıyordum. Yanıma bir adam geldi oturdu. Yanıma oturan adam kimdi biliyor musun Nazlı? Sait Faik! Evet, o kendisi.

İyice delirdiğimi düşünüyör olabilirsiniz. İnan ben de öyle düşündüm başta. Hatta öyle olmasını umdum. Deliriyor olsam en azından deliriyordumdur ve bir hal çaresine bakılır. Asıl delirmiyorsam kötü.

Anımsıyor musun, sana Ayı Orhan'dan bahsetmiştim.

'Çırağan Sarayı'ndayım,
Havuzu mercimek çorba ile doldurmuşlar.
Hem içiyorum, hem yüzüyorum.
Üstüne karabiberle Orhan yazmışlar.'

misralarının sahibi. Ne gülmüştük. Ayı Orhan'ı yitirdik geçenlerde. Beyin kanaması diyorlar. Bir yandan da polis soruşturuyor, hiç bir bok anlamadım.

Ölmeden bir gün önce beraberdik. Motordan karşıladım. Girdim koluna, evine kadar bıraktım. Tam eve girerken bana ne dese beğenirsin: "Sait'e selam söyle!"

"Ne diyorsun abi" diye sormadım bile. Ertesi gün de ölüm haberi geldi zaten.

Dur, daha bitmedi!

Polis geldi eve bir gün, beni karakola çağdırlar. En son benimle görülmüş ya, sorgulamak istiyorlar. Karakola giderken Sait Faik'in evinin önünden geçiyorum. Köşkün bekeşi bir zarf tutuşturdu elime. Üzerinde benim adım yazıyor:

'Suphi Deniz, Sait Faik Köşkü, Burgazada, İstanbul.'

Deliricem!

Açtım zarfı, bir not, bir imza: 'Orhan'ın ben öldürdüm. Sait.'

Neler oluyor Nazlı? Bir sen anlarsın!

Bitmedi...

Ercan'ı anımsarsın. Hani vapurdan inince sahildeki ikincisi restoran, Antigoni'nin sahibi. Seninle Kırılgaç yemiştik orada. Şurada başıma gelen şeyleri bir ona anlatıyorum zaten, bir de Aziz'e. Aziz'den de birazdan söz edeceğim.

Neyse, Ercan biliyor tüm hadiseyi. Yine bir gün diyorum ki 'Delirdim mi ben Ercan? Bir gün Sait Faik'i görüyorum, öbür gün Ayı

Orhan ölüyor, polis evime geliyor, beni sorguya çağırıyor. Sait Faik'ten mektup alıyorum; Orhan'ı ben öldürdüm diyor.'

Ercan hiç şaşırmadı anlattıklarım. Bir gün bu sefer Ercan Çamakyaplağı'nda otururken bir adam seslenmiş, hem de 'Ercan' diye, adıyla. 'Kimsin, nesen' diye ne kadar da eline bir poşet tutuşturmuş, 'Suphi'ye ver bunu' demiş, kaybolmuş gitmiş.

Ercan diyor ki 'Kesin Sait Faik'ti.' Yahü dedim nereden biliyorsun, nasıl olabilir?

Poşeti açmadan bana verdi Ercan. Ne çıktı içinden biliyor musun? Medarî Maişet Motoru'nun ilk baskısı. Sonunda da bir not yine: 'Bu sizde dursun çocuklar, sonra konuşuruz. Sait.'

Ertesi gün evde çay demliyorum. Tam salondayken mutfak tarafından bir tıkırtı geldi, sonra dış kapı kapandı. Yetişemedim. Mutfğa girdim, çaydanlığın camda yaptığı buharın üzerinde '44' yazıyor. Düşün düşün, 44 ne diye. Sonra kitap geldi aklıma. 44. sayfayı açtım. İşte burada her şey daha da ilginçleşiyor. Kitabın 44. sayfasında yazılanlar beni bizim adanın hemen karşısındaki Kaşıkadası'na götürdü. Az önce sözünü ettiğim arkadaşım Aziz ile atladık bota, üç dakikada çıktık adaya.

Adanın içlerinde bir beklî kulübesi vardı. Oraya yürüdük. Kapı açık, girdik içeri. Bir gaz lambası vardı masanın üzerinde, onu yaktım.

'İyi ki beni buraya getirdin,' dedim Aziz'e. O, bir sigara yaktı. Ben içmiyorum. Lambayı elime aldım:

'Az sonra, aydınlığa çıkacağız.' deyiverdim. Odanın aydınlanması ile masanın üzerinde bir tuval gördüm. Bir Fikret Mualla resmiydi. Tuvalin boş yerinde mürekkep ile aynen şu satırlar yazıyordu:

'İyi ki beni buraya getirdin,' dedim. O, bir sigara yaktı. Ben içmiyorum. Az sonra aydınlığa çıkacağız.'

Az evvel Aziz'e söylediğim sözcükler şimdi önümde bir Fikret Mualla resminin altında yazıyordu Nazlı. Hem de senin el yazınla!

Okuduğumun, senin "Yeraltı Kenti" öykünün son cümleleri olduğunu farketmem saniyeler sürdü.

Şimdi Nazlı, Bunları telefonda anlatmak istemedim. Bir anı bile eksik kalsın istemem. Kafam gidip gidip geliyor. Uykusuz, şaşkın ve sinirliyim. Korkuyorum da. Şöyle bir gözden geçirdim şimdi sana yazdığım bu mektubu,

ne kadar dağınık. Kafamı hiç bir şekilde toparlayamıyorum Nazlı! Neler oluyor bana. Yanıtını merakla bekliyorum. Suphi Deniz."

Akşam Mehmet geldi, rakı içtik. Mordoğan'dan gelmiş, uzun uzun oraları anlattı. Mektubu Mehmet'e verdim.

Cihangir'de Orhan Kemal müzesine bırakacak. Nazlı'yı arayıp söylemem lazım. Mektubu oradan alacak.

(Bakalım gelecek ay Nazlı Eray'dan bir cevap gelecek mi?)

Mehmet Ali & Akşamsefasi

BİR KEZ DE
HİÇBİR ŞEY
YAPMADAN
MUTLU
OLAYIM,
NOLMUŞ
YANI...!

'İNANCINIZ
DEĞİL,,,
İNANÇKARLIĞINIZ
CANIMI
YAKIYOR.

BENİ
KELİMELERİNİZİN
YALNIZLIĞI
ÖLÜRECEK

Özay Gönlüm'üzdür!

HAYDAR ERGÜLEN

Sesin ne'si

Kederin gamıyla neşenin gamı aynı değildir ama, ikisi de aynı sinedendir. Bazen hançereyi yırtarcasına bir keder çıkıp gelir, figana feryada boğar alemi, bazen içinde kalmış hevesin ortalığa şan vermesine engel olamaz kimse, karın çocuksu sevinci gibiyuvarlanır, kopar gelir. Neşe, sesin arifesidir. "Gözler kalbin aynasıdır" ama, ses de insanı söyler, vaktidir, onu bildirir. İnış çıkışdır, yolu yokuşudur, ağlayış gülüşüdür. Ses, alemdir. Sese bakarak yolumuzu bulmaya çalışırız. Ses karanlıkta düştüğümüz kuyulardan zorçıkılır. Ses karanlıkta, neyikirdığımızızda neyin kırıldığını anlayamayız. Sesin kırılınan düzeltmek uzun sürer. Sesin kendine gelmesi hele! Ama ses bir de açıldı mı, önünde ne duvarlar ne sınırlar durabilir, ses onlara çarpar, geri gelir, daha büyük, yankılanır ve çiçeklenir. Oraya baharı olmaz mı? Ses nerede açılıyorsa, sesya bakın, neşenin filizlendiğini, çiçek açtığını, dallanıp budaklandığını, türlü çeşitli meyveler yemişlerle olduğunu, tatlandığını, şirelendiğini, ballandığını görürsünüz. Sesin neşesi, hastaların iyileşmesi, küslerin barışması, ayrılanların kavuşması gibidir. Çok kahırlı bir ses duydum Türkçeden, Sümeysa'nındı, ve Türkçede daha neşeli bir ses duymadım. Özay Gönlüm'ün sesiydi, Özay Gönlüm'üzdü!

Çoksesliliğin çokne'si

Özay Gönlüm'ün sesi anadandogma neşeydi. Doğuştan şair olmakla övünen şairlerin kendileri için 'şair-i maderzat' dedikleri gibi, Özay Gönlüm de doğuştan neşeydi. Herhangi bir fotoğrafına bakın, yalnızca seğirdenliği, yüzüne içkin ve ondan yayılan neşeyi de görürsünüz. Ondandır yayılan neşe, iyilik sayılır, insanı başka seslere neşelere, gamlara, kederleresalar. Böyleboyle kulağınızın içtiğini gönlünüz de duyar, sizi iyileştirir. Arapçanın kıvraklığını, Farsçanın bilgeliliğini, Lazcanın doğallığını, Ermenicenin içliliğini, Rumcanın davetkarlığını, Kürtçenin mahzunluğunu, Çingene dilinin şakacılığını, Türkçenin genişliğini, hangi makamda çalınp söylenir tersesöylensinler, hepsini de gönlü makamında ağırlar, öyle dintersiniz. Birini sevmek, Hicaz Taksimi gibidir, açlıştır, diğerlerini sevmeyebaslangıçtır. Birini sevmek, bağlamayla yıl göstermek gibidir, diğerlerinin de sökün edeceğine işaretir. Tıpkı şairleri sevmek gibi. İyi şairler öyledir, birini okursunuz, o sizi başka iyi bir şaire yollar, o bir başka iyi şaire... Derken, en iyisinden bir şair okuru olursunuz ki, değme şaire değişem!

Neşe, sesin arifesidir. "Gözler kalbin aynasıdır" ama, ses de insanı söyler, vaktidir, onu bildirir.

Bir sese kulak vermek, yeryüzüne gönlü vermek sayılır. Mısır'dan Ümmü Gülsüm'le Lübnan'dan Fairuz'u, ABD'den Joan Baez'le Portekiz'den Amalia Rodriguez'i, Fransa'dan Edith Piaf'la Türkiye'den Hacer Buluş'u, Selda'yı, Aşık Şahtuna'yı benzer bir yürek genişliğiyle dinlemek, aynı kalpte buluşturmak demektir. Yurttan Sesler'le Yeryüzünden Sesler'in karışması, çoğalması, daha da güzelleşmesi demektir.

1940'larda Muzaffer Sarısözen, Ankara radyosunda, türkülerin Batılı bir anlayışla koro eşliğinde, toplu saz eşliğinde yorumlanmasını öncülüğünü yaparken, bir yandan da ülkenin folklorzenliğini ortaya çıkardı. Karadeniz aşık türkülerinden Alevi deyişlerine, Ege'nin zeybeklerinden Akdeniz'in neşeli havalarına, Orta Anadolu'nun yarısı gam elinden yarısı aşık dillinden türkülerine, Trakya'nın oynak şenliğinden Doğu'nun koyu ezgilerine büyük bir sesşenliği, cemi, ayını...

1950'lerde Türk Halk Müziği ve Türk Sanat Müziğinin bilindik adlarının çoğuyla da, ses şenliğinin sürekliliğini gösterir: Safiye Ayla, Aşık Veysel, Aşık Ali İzzet Özkan, Muharrem Ertaş,

Sabite Tur Gülerman, Nida Tüfekçi, Yesari Asım Arsoy, Münir Nurettin Selçuk, Sadi Hoşses, Bayram Aracı, Melahat Pars, Müzeyyen Senar, Şemsi Yastaman, Hamiyet Yüceses, Ahmet Gazi Ayhan, Abdullah Yüce, Refik Başaran, Hisarlı Ahmet, Yücel Paşmakçı, Mehmet Erenler, Zehra Bilir, Radife Erten, Ali Ekber Çiçek, Nurettin Çamlıbaş, Suzan Yakar, Zaralı Halil Söyler, Diyarbakırlı Celal Güzelses, Arif Sami Tokar, Alaaddin Vavaşca, Malatyalı Fahri, Ramazan Güngör, Talip Özkan, Şecaaeddin Tanyerli, Celal Şahin, Celal Ince, Necdet Koyutürk Orkestrası, Mediha Demirkıran, Adnan Senses, Ahmet Yamacı, Osman Özdenkçi, Nejat Buhara, Binali Selman, Selahattin Erorhan ve Zeki Müren.

Sakar Derisi

Bizim Sakar Derisi diyeceğim, Eskişehirli olanlar anlar, Macarı herkes anlar sanırım, muhacirin halk ağzı, peki Maaliç'i kim anlar? Şair Nazmi Ağıl anlar elbette çünkü Mihallıç'ıdır. Sakar Derisi de, Eskişehir'in Sarıcağa İlçesi'nin hem halk ağzıdır hem de ağır tadı. Nasıl olmasın, şehrin sebezme ve deposudur, neredeyse her şey oradan, köylerden gelir, Sakarya nehri de en bol, en gösterişli, en doluduzgin, yayıla yayıla oradan akar, bağları, bahçeleri, tarlalaransular, eseriyleşüksel, kabarr, çoşar. Babamın erkek kardeşi yoktu, amcaları bizim de amcamızdı. Kamber Amcam Sarıcağa'ya bağlı Mayısar Köyü'ndeki Koza Kooperatif'in müdürüyüdü. O yaza Marienbad'da bulunmadık hiç, filmi ni sevdi, sevmeye devam ettik. Bizim yazımız da, denizimiz de, kampımız da Mayısar'dı. Amcamın oğulları vardı, arkadaşlık, Naci yazdırmı. Patlıcanı çok sevdiğim için amcam 'patlıcan yiyecek' esprisini yaptırdı! 7 erkek kardeş, yedisi de erken gider mi brader, gidermiş meğer! En saf, en iyi yürekli deri de Kamber amcamdı.

Yazları giderdim. Köy postaları vardı o zamanlar, özgül köylere uğrayarak, yavaş yavaşgiden, kıvrılakıvrıladıyidenin, bayıldım onlara. Necati Cumalı'nın şirillerini sanki oralar da geçirmiş duygusuyla okurum hala. Haziran, yaz, Kızılçullu Yolu... Bereketli Topraklar Üzerinde'ymışım gibi geldi bana, kırklar, çilekler, erikler, elmalar, seftaliler, domatesler, biberler... "Neginlermiş ah o günler / Şimdi yabancısı gidenler" / Şimdi bir daha gitsem, o derede yunsam, çıksam, tarlaları, bahçelerini arasından yürüsem, köy kahvesine gelsem, Koza Kooperatif'i ne baksam, sonra e kaldırsam, çocukluğum duruyunana alır mı beni?

Kooperatifte tartı başında durur, hem harçlığını çıkartır hem de Naci'yle Sakar Derisi'nde yüzer, bahçelerden meyveler, geceleri köyün çocukları'la oturur sohbet ederdik, kızları düdünlür, düğderdik. Jules Verne okumaya da orada başladığımı hatırlıyorum. Amcamın eşi Elif yengeme tartışmaz sülalenin hem en

komik kadınıydı, hem de çok beceriliydi, hala onun bayramlarda açtığı baklavanın tadı damağımda, elbette sözlerinin, ettiği latifelerin de. Ne yazık ki büyük oğulları İbrahim ve Haydar ağabeyler de amcam gibievvelgiden ahbaplardan oldular. Şimdi Sarıkavak Köyü'nde yanyana uyuyorlar. Nur içinde yatsınlar.

Özay'ın Gönül mektubu

Sakar köylülerinin konuşmaları da Ege köylülerinin konuşmasına benzerdi, şiveleri, eh bereketi de Ege ovasını aratmazdı zaten. Radyo zamanlarından söz ediyorum. Sabah radyosu Özay Gönül'm'e açıldı, sabah neş'esi diyelim. Elif yengem yansılardı onun konuşmasını, Naci de, türkülerden önce okuduğu mektuplarını ezberlemişti, onun gibi söylemeye çalışırdı. Özay Gönül'm'ün "Nineden Mektuplar"ı şivesiyle, okunuşuyla, komik ögesiyle güldürmekle kalmazdı, yitip gideni de dile getirir, ufak ufak taşlarla da gereğini yapardı. Kişisel uyarılarda bulunuyormuş gibi yaparak biraz da eleştirirdi. Ninenin büyük kente giden torununa sıcak olduğu kadar, kulağına küpe etmesini istediği sözlerinin içinde kimi değerleri koruma çabası da vardı. Gülden Akın'ın "Pas" şiiirini hatırlarım: "Sannazdım çocuklarısa falta ve parka başlatırsınlar/ Oteller hanlar yapınsınlar canım viraneliklere/Pastalar, vitrinler çiğdem pilavına karış/ sannazdım kar yirine buzdan dondurma".

Tıpkı üç sazna verdigi ad gibi "Yaren'di. Sesi gülüşüne, gülüşü gözlerine yarenlik endendi. Bağlama, cura ve çöğürden oluşan üç sazıyla çok çaldı, söyledi, çok güldürdü, eğlendirdi. Yalnız sesinde, söyleyişinde, gülen gözlerinde mi, hayır, adında neş'e vardı. Özay Gönül'm. Bir bakın, bir de sesliokuyun, harflerin sevincini, yakınlığını, gülüşünü, ezcümle yarenliğini göreceksiniz. "Çöz de Al Mustafa Ali" dedi, "Denizli'nin Horozları belli"ydi, "Asmam Çardaktan" deyip, "İlimon yanak" san biyol öpmek diledi, "Cemilemin gezdigi dağlar meşeli" derken de, sanki "Özay Gönül'm'ün çalıp çırkığı havalara neş'eli" demek istedi, dedi.

Barış Manço'nun büyüklere ve çocuklar için yaptığı şarkılar ne kıymetliymiş diye konuşup, onlardaki oyun duygusunu şimdi şarkılarda bulamadığımız için üzülürken, sesin neş'esinin de kaybolduğunu düşündüm. Kulağıma sesin en neş'elisi geldi, adıyla, yüzüyle, sesile, gülüşüyle, gözleriyle, Yaren'yle, sesile, sözüyle, mektuplarıyla. Özay Gönül'm'üzdür dedim, gönülümle dinledim, neş'elendim.

(Zeki Müren'in de çok neş'eli şarkıları vardır, "Bahçevar" filmindeydi, 1963'te genç Zeki Müren'in filmde söylediği "yüzelliye lahana/ böyle naz yapma bana/bu gönül kıymet vermez/ apartmana hana" sözlerini anımsayın. Neşe bulun.)

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Herkes kemalini söyler. HATAYI

Çirkin.

Sözü çirkin. Duygusu yıkım. Bilgisi kin. Küçümsemeden var olamıyor. Kalemı kibir. Mürrekkebi küfür. Sevgisiz. Yanlış büyümsü. Belki de doğru büyümsü. Düşkün. Kaba. "Ağzına çarparım"la başlayıp "kayarım"la bitiriyor. Yazılarını tabii! Her yazısı "çıkın karşıma" diye kostaklanan bir arka sokak ezikliği! Bilgisini göstermek istiyor ama bugüne kadar bir kişi bile bu yüce davete icabet etmedi! Herkes erdemini korumaya çalışıyor. Öyle görünüyor ki ölene dek göğesine kılıç sallamayı sürdürecektir. Öte yandan tuhaf bir tevazuu da yok değil: Dünya edebiyatının üçüncü büyüğü! Lütfe, ilk iki sırayı Dante ile Shakespeare'e biraktı. Ülkede zaten insan yok. Yazmasaydı, yazı olmayacaktı dünyada! Biz özlümler anlamasak da bütün zamanların edebiyatını ve siyasetini yaratmak için gönderildi! Kendinden ve başkalarından yaptığı alıntılar arasında bir "ve" koyuyor, ülkenin bütün yazı erbabı bu yaratıcılık karşısında başını duvarlara vuruyor! Bir arkadaş bu duruma "Zihinsel geviş getirme" dedi ama ben biraz ağır buldum bu tanımlamayı! Cahiller okusa ne gam, okumasa ne gam. Yazdıklarının tanrısı ve elçisi Kendine ayetler indiriyor! Böyle bir dehayı aynı tynnette bir deba anlayabileceğinden, hastalığına her

**Bu çirkin
baktıkça daha
çok inanıyorum,
tanrının bir insanı
bitirmesinin en acıklı,
en acımasız yolunun,
o insanı kendisiyle
cezalandırmak
olduğuna.**

gün biraz daha hayran. Ah o sıradanlığın sefi! Seviyesi! "İnsanlar onu sevseydi, o da insanları severdi" cümlesi, yeryüzünün en ahmak akl yürütmesi, o söz konusuydu. Böyle bir büyüklüğün sevgiye ihtiyacı olur mu? Bir keresinde bir densiz, "iftira eleştirisi değildir, çirkef çamuru da sanatçı paletinin boyası olamaz" dedi, Şolohov'u dövecekti o daha! Bu çirkin baktıkça daha çok inanıyorum, tanrının bir insanı bitirmesinin en acıklı, en acımasız yolunun, o insanı kendisiyle cezalandırmak olduğuna.

Batakhane ruhundan bir modernite. İnsanın ifası. Zifos. Kişilik fukarası. Külhan. Kötülük manifestosu. Bütün zamanlarda vardı. Yeni zamanlar belki sadece ondan yapılacak.

İnsan bu, diyorum, hirs yumağı, hirs çamuru, hirs çukuru, hirs batağı, hirs mezarı...

Hâlâ yazıyor.

(Bu yazının ilk hali oggito.com'da yayımlandı. Sonra, çizmeye çalıştığım karakterin, ortalarda salınan bir yağın örneği tam temsil edemediği düşüncesi huzursuz etmeye başladı. Usul usul hafızlar, heceler, sözcükler ekledim. Yine de istediğim gibi oldadı. Edebiyat, basın, sosyal medya... Öyle hastalıklı örnekleri var ki, edipli hiçbir kalem o edepsizliği kâğıda geçiremez. Kısaca, yazının zayıf yerleri benim insana saygımdan kaynaklanmaktadır.)

MURAT ERTTEL

KASETİMİZ GİKTİ

Bu terim CD döneminde bile albüm çıkartmak anlamında kullanılırdı eskiden. Dijitalleşme henüz bunca yaygınlaşmamışken yani. Ama hakikaten kasedimiz çıktı, gerçekten.

Şimdi ve bu zamanda, 2021'de... Aynı gazetecinin köpeği ısırması gibi bu sayısallıkta bu kadar ana loğluk ne de ferahlatıcı imiş. Gerci "ortalarda" sınır dışında çıktı amma olsun. Hem Bafa Zula hem Majollar kasetleri gelince kalemimi alıp deliklerden birine

geçirip birkaç tur çevireceğim deyince anlaşılır gör isem yazsınız epey genç olması gerekir.

Fotoğrafta görülen kasetliğimi babam Mengü Ertel çizmişti. Yapan marangoz ne için yapcam bunu ~~değime~~ kaset kaset için diye cevap verince inanmaz gözler ile bana bakmıştı.

"Hiç kimsenin bu kadar kaseti olamaz!"

Sığmadılar sınıra tahki.

Fotoda seçilir mi bile biliyorum ama ön yüzü çevrili olarak Barbaros Hayrettin'in Ben Sizin Babanızım kaseti kalmış.

Kendisini pek sevenim ve çocuklarıma

Okudum da o da bu albüm zamanında CD'de rak çıkartmamış.

1979-1982 arası Al mangu'da Kubra isimli bir grubu vardı. O grupta hem söylüyor hem de davul çalıyordu.

Organal rock yapıtıkları söylüyorlardı.

Hatta İstanbul Harbiye aşıkhanesi tiyatrosunda konserlerine bile gitmiştim. Trio olarak çalıyor diye hatırlıyorum. Gitarcuları. Nedim vardı soyadını hatırlamıyorum hani ~~hüseyin~~ gitmişti.

Barbaros kaset çıkartınca çok sevilmistim. Ai lecek dinliyoruz.

FÜLYA ÖZLEM

Rüya Kapanı

Birkaç ay önce rüyamda sürekli İngilizce'deki vergi borcumu ödemediğimi ya da Bernie Sanders'li görmeye başladım; bazen bilmediğim dillerde rüyalar gördüğüm bile oluyordu, kimdi bu insanlar, neden bahsediyorlardı ve benim rüyamda ne geziyorlardı, en ufak bir fikrim yoktu... Sorunu çözmek için bir gece yatmadan önce alıcı cihazı kapatıp beş saniye bekleyip tekrar açarak yeniden başlattım, bana mısın demedi. Manas diye bir şehirde doktorlar ağlayarak bir şey anlatıyorlardı o gece yine rüyamda, altıyazı olmadığı için bir şey anlayamadım. Bütün bunlar, aboneliğim rüya hizmetleri sağlayıcısında yaşanan teknik bir arızadan kaynaklanıyor olsa gerekti: belki isim benzerliği gibi bir karışıklık olmuştu ve bana yanlışlıkla bir başka abonenin rüyaları yönlendiriliyor, ona da keza her gece benim bitmeyen varoluşsal dertlerimle boğuşmak düşüyordu. Aman tanrım! Eğer böyle bir şey olduysa, bu, kişisel verilerimin gizliliği açısından büyük bir sorundur: Elalemin, patronumu çıplak görmesi ya da sürekli düştüğüm uçurumda benim yarıma ölmesi hiç yakışık almazdı doğrusu.

Bu noktada servis sağlayıcıyı arayıp rüyalarımın içeriklerini daha düzgün hazırlamalarını, yoksa onlarla olan aboneliğime son verip bir başka servis sağlayıcısına rüya abonelik hizmetlerinden faydalanacağımı belirtmeye karar verdim. "Rüyanet müşteri hizmetlerine hoşgeldiniz, teknik destek için 1'i..." tuşladım. "Sürekli aynı rüyayı görüyorsanız 1'i, ses ve görüntü ile ilgili sorunlar için 2'yi, içerikle ilgili sorunlarınız için lütfen 3'ü tuşlayınız" dedi kadın ve 3'ü tuşladım, sıramı beklerken "Rüyanet: Dream like a professional!" diyen reklam cingilini yirmi kere dinlettiler sanırım. "Gerçek bir profesyonel gibi rüya görmek" için doğru adreste olduğuma bir kez daha ikna edildiğim bu mini beyin yıkama etkinliğinden sonra çağrı merkezi çalışanı çok şükür telefonu açtı ve şikayetim sordu. Acaba bana nasıl yardımcı olabiliirdi?

Durumu kısaca kendisine anlatıp İngilizce'de hiç yaşamadığımı, Bernie Sanders'in akrabam olmadığını ve Çince ya da Portekizce bilmediğimi de sözlerime ekledim, yapay zekanın rüyalarımı oluşturmak için kullandığı, beynimdeki veri bankasının nasıl olduysa bana ait olmayan verileri yüklenmiş olsa gerekti ve bunun sonucunda da cihaz benimle alakası olmayan içerikleri rüyalarımayaırıyordu herhalde.

Çağrı merkezi çalışanı Esra Hanım bana endişelenmememi, bunun sık karşılaşılan

ve kullanıcı kaynaklı bir sorun olduğunu söyledi. Sorun cihazda değil bendeymiş. Yapay zekanın işlediği verilerin kaynağı bizzat benim hayatım yani hayatımdaki gündelik gelişmeler, yakın ve uzak ilişkilerimden oluşan ilişki örüntüm, geçmişim, ailem, çocukluğum, yeni öğrendiğim şeyler, beni derinden etkileyen olaylar, bazen de etrafımdaki önemsiz detaylardan oluşan sürekli bir bilgi akışı olduğundan, bu kaynakların kit olduğu dönemlerde rüyalarımın içeriğini, okuduğum haberlerin, sosyal medyada tıkladığım alakasız başlıkların oluşturması doğalmış. "Hayatınızda hiç bir gelişme olmadığı için bütün duygu repertuarınızı, sosyal medyada ya da haber sitelerinde okuduğunuz bu içerikler üzerine tatbik ediyor olabilirsiniz. Hong Kong'daki öğrenci olayları ya da Amerika'daki devlet başkanları değişikliği sizi belli ki apartmanınızdaki tadilatları ya da özel hayatınızda geçen -geçmeyen!- olaylardan daha fazla etkiliyor. Rüyalarınız duygulara ihtiyacı vardır ve örnek alacak maceralara: Manzarayı görmeden resmini çizemeyiz. Duygularınızı tetikleyen bir başka kaynak yoksa, cihazınız elbette Twitter'daki başlıkların sizin günlük yaşamınıza ait veriler olduğuna sanıp rüyalarınızı buna göre kurgulayacaktır."

Ahh, dünyanın yakın geleceğini hiç böyle hayal etmemiştim oysa ki... İçimde, tarihin çizgisel olduğuna varsayan bir ilerleme bağımıslı, sürekli güncellemelerle daha iyiye gideceğimizi sanıyorduk. Oysa teknoloji hem zehir hem de panzehirdir insanlık için. Kâh teknolojinin dolayî kendimize yabancılaşıyor, gitgide yalnızlaşıyor, duygularımızı hissedemez, rüya bile göremez oluyoruk; kâh zombiliğimizden şikayet edip bu sefer insanlığımızı geri kazanmak için en insani işlevlerimizi bize sözlü olarak yaptırarak akımların, uygulamaların ve hizmetlerin aboneliği oluyoruk. Uygun bir ücret karşılığında nefes almayı, hislerimizle bağ kurmayı, bedenimizi hareket ettirmeyi yeniden öğrenen uygulamalar vardı neyse ki.

Peki ama bütün gün bilgisayar karşısında çalışıp akşam yemeyinden sonra dizi izlerken uyuyakalan ben, rüyalarımı malzeme sağlayacak hayatı nerede bulup yaşayacaktım? Anam, babam rahmetliydi; kardeşim, eşim ya da çocuğum yoktu, radikal bir yalnız olmanın verdiği radikal bir özgürlük alanım vardı. Ama maalesef öğrendiğim radikal olduğu kadar teorikti de. Tropik adalarda dans ederek sabahlamama yoksulluğum, akşama kadar evde yoga ve takı yapma işim, arkadaş ya da sevgili edinmeye ise sevimsizliğim engel oluyordu. Rüya görmekten toptan vazgeçebildim de aslında ama tek eğlencem oydu, şu ekstra ücret ödenerek alınan "arzu tatmini rüyaları" paketişahaneydi mesela: O rüyalarda en yakışıklı erkekler benimle olmak için sıraya giriyordu; meşhur oluyordum ya da en sevdiğim yemekleri yiyor yiyor kilo almıyordum...

Züğüdür *deunsex machina'sı*! 'uçka'ıtçılık olduğundan, özlediğim içerik benim hayatımda yoksa ben de başkalarından ödünç alırim diye düşündüm. Hemen sosyal medyada ücretsiz terapist olarak bir hesap oluşturdum, işten artakalan vakimde diğer kâim bir araştırmacı psikolog kivesinde danışanlar görmeye başladım. Renkli bir hayatı olduğunu düşünüyordum adayları seçip seans boyunca "hmm, anıyınca, hmm" deyip önumdeki not defterine bir şeyler karalıyorum şimdiki. Danışanlarımın hayat hikayeleri gözlerimin önünde dallanıp budaklandıkça artık onların anıları benim anılarım, şakaları benim şakaları oluyor; çocukları bana sarılımsı, sevgillileri beni terketmiş, babaları benim geleceğimi mahvetmiş gibi seviniyor, üzülüyor, hiddetleniyorlar. Veri bankam yeterince dolunca bu işi bırakacağımı tabii ama şimdilik anadilimde rüya görmenin keyfini yaşıyor ve yepeni geçmişimden manzaralarda kendimi arıyor, tam bulacakken uyanıyor...

1-Beklenmedik anda gerçekleşeyordum

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ARZU ERKAN YÜCE

"Etrafında kimseyi bulamamak zor,
içindekimseyi bulamamak sedaha zor."

Doğan Cüceloğlu

Geçtiğimiz ay Doğan Cüceloğlu aramızdan ayrıldı. Tüm sevenlerini sarsan, beklenmedik bir ölümdü. 83 yaşında hayli sağlıklı, dinamik ve üretkendi. Yaptığı işi, başkalarına da salık verdiği şekilde, şevk ve gayretle yapar, yükseken birisi herkesi etkisi altına alırdı. Her ölüm erken ölümdür ya, böyle yaşam dolu birinin ani bir ölümlle kaybını pek çok kimse hâlâ kabullenememiş değil.

Ölümünden iki saat kadar önce sosyal medya hesabından yeni bir podcast paylaşmış, akşam yapacağı canlı yayının hazırlığı içindeymiş. Ölüm haberinin ardından, video söyleşilerinden bir kesit, sosyal medyada binlerce kez paylaşıldı: "Annen yok, kimsen yok." Kuşkusuz, aktardığı duygu ve yaşadığı duygudaşlık epeyce etkilemişti paylaşılanları. Doğrusu pek yeni ya da bilinmeyen şeyler değildi anlattıkları. Neden başka onlarca söyleşi değil de bu söyleşi bu kadar ilgi

görmüştü? Bana kalırsa; her kesimden, yaştan, görüşten, cinsiyetten insanın bu videoya bu kadar ilgi göstermesinde, ölüm temasını işlemesinde başka sebepler vardı. Küçük yaşta kaybettiği annesinin ölümünü karşılayış biçimini ve yaşadığı yoksunluğu anlatırkenki yalın gerçeklik ve içtenlik; sesinin titremesi, boğazının düğümlenmesi, kameralar önünde hiç çekinmeden ağlamaklı olması, anlatılardan daha fazla etkilemişti insanları. Görmüş geçirmiş, ünlü, saygın; bir yazar, bir psikolog, bir profesör, kendini açık ediyor, tüm sahiciliği, kırılganlığı, tüm seffaflığıyla duygularını paylaşıyordu; **erkekliğine** hâlel gelmeden! İşte belki, en çok da bu tabuları ve toplumsal kalıp yargıları ters yüz eden tarafıyla gönülleri fethetmişti.

Doğan Cüceloğlu, kendi deyimiyle, henüz ülkemizde "iletişim" kelimesi yokken iletişimde ilgili kitaplar yazmaya, söyleşiler yapmaya başlamıştı. Benim kitaplarıyla tanışmam da 15-16 yaşlarıma denk düşer. Çok etkilenecek okumuş, ebeveynlerimin de okuması için yanıp tutuşmuştum. "Paradigma" nedir ondan öğrenmiş, ailemle aramdaki çatışmaların çözümünde bir çıkar yol olarak görmüştüm kitaplarını. Ondan öğrendiklerimi, pek ilgililerini çekmese de büyüklere, arkadaşlarıma anlatıyor; iletişimin nasıl olması gerektiği konusunda söylever veriyordum. (Annemin yıllar içinde birçok kitabını okuduğunu anımsıyorum. Babamsa zannediyordum hiç okumadı. Keşke okusaydı, o ataerkl kodlardan, eski nesil ebeveynlik anlayışından çok daha erken yıllarda kurtulurdu. O okumadıkça, ben daha fazla okudum, bir şeyleri değiştirebileceğime dair kuvvetli bir inanç duydum, bu mesleği seçmemde payı var mıdır bilmem.)

Doğan Hoca'nın ölüm haberini alınca pek çok psikolog ve terapist, mesleği O'nu rol model olarak seçtiklerini, hemen tüm eserlerini okuduklarını anlatan, şükranlarını sunan vefa dolu mesajlar yayımladı. Sadece psikologlar değil, eğitimciler, iletişimciler de... Aslında meslekten, eğitim düzeyinden, etnik kökenden,

yaştan, yerleşim yerinden, sosyoekonomik farklılıklardan bağımsız biçimde, toplumun her katmanından pek çok kişi tarafından binlerce paylaşım yapıldı. Birçok kimse, ailesinden birini kaybetmiş gibi olduğunu dile getirdi. Ülkemizin son derece kutuplaşmış, hızla değersizleşen ve düşmanlaştıran atmosferinde, böyle geniş bir kitle tarafından, bunca rahmetle, minnetle, şükranla anılan kişi, hele de bilim insanı, yazar azdır diye tahmin ediyorum. Hoca, hiç sahip olmadıkları bir ebeveyn, bir eş, bir öğretmen, bir rehberdi pek çok kimse için.

Hekimlik, psikologluk, terapistik, ebeveynlik ve hocalık takı geleneksel hiyerarşik ve asimetrik iletişim biçimindeki; "tümgüçlü", "hatasız", "bilen", "buyuran" konumundan çok, "deneyimleyen", "birlikte öğrenen", "gelişen" "paylaşan", bilgelik dolu, mütevazı bir kimlik benimsemişti. Şu an

Kubbede hoş bir seda bırakan Doğan Hoca, şimdi diğer insanlarda ve eserlerinde yaşayacak. O'nun da hep dediği gibi şükür duygusu içinde, yarattığı bir umutla, elimizden gelenin en iyisini yapmaya devam edeceğiz.

olduğum kişi olmadıma onun ne denli katkısı olduğunu, bu yazıyı kaleme alana kadar fark etmemiştim. Şimdi anımsıyorum da, lise yıllarında okuduğum kitaplarımdan sonra tıp fakültesine geldiğimde, O'nun İnsan ve Davranış isimli ders kitabını okuyacağımızı görürnce eski bir dostla karşılaşmış gibi hissetmiş, nasıl da mutlu olmuştum. Birinci sınıfta isteyerek okuduğum tek kitap, severek katıldığım tek dersti. Sonradan çok başka yazarlarla, ekollerle tanışıp, O'nun güncel kitaplarını okumaktan bir miktar uzaklaşsam da, bana vaktiyle çok şey kattığı muhakkak. Tıp fakültesini psikiyatrist olabileme hayaliyle bitirmemde; uzmanlıkta psikiyatridi, uygulamada psikoterapistliği ve eğitmenliği seçmemde rolünün olduğunu, toplumu bilgilendirmeye yönelik çabalarını, yazılarım, podcastlerim, söyleşilerimde ondan bazı izler olduğunu, şimdi görebiliyorum.

Kuşkusuz tüm bunlarda, Doğan Hoca'nınengin bilgisini hemen herkesin anlayacağı ve kendinden bir şeyler bulacağı biçimde aktarmasının payı büyük. Okurları, izleyicileri, dinleyicileriyle; hakiki bir ilgi, samimi bir merakla, eşine az rastlanır bir bağ, insan insana bir iletişim kurmuştu. Silifke ağzıyla olan otantik konuşmasına ve özüne sahip çıkmış, kendi kültürel köklerinden kopmamış, ama bir o kadar olumsuzluklarını dile getirerek, eleştirerek, kendini biteviye gerçekleştirme yolunu seçmişti.

Alışılmış hoca, akademisyen, psikolog

ve erkeklik imgelerini alaşağı eden bir yaklaşımdı onunkisi. Kendisiyle yüzleşen, eleştiren; kusurlarını, hatalarını, eksikliklerini de paylaşıp, kendi hatalarından öğrendiklerini başka insanlara cömertçe sunan biriydi. Özellikle ilk eşi ile olan evliliklerinde kendini hiç tanımayışını, basmakalıp ataerkil toplumsal cinsiyet rolleriyle uyumlu bir eş/baba olmasının evliliklerinin sonunu getirişini, ilk eşinden olan evlatlarına bir dönem yeterince iyi ebeveynlik yapamayışının pişmanlığını kitlelerle paylaşmasının, bir devrim niteliğinde olduğunu söyleyebilirim.

Pek çok kimse için, "anlatılan benim hikâyem" dedirten hikâyeleri anlattıkları. Yakın tarihli bir söyleşide, yüksek lisans için Amerika'ya gittiğinde, tezini yazmadığı için hayatının anlamını yitirişini, intihar etme kararı alışı ve vazgeçişini tüm açıklığıyla anlatır. "İyi ki o gün ölmemişim de 82 yaşına gelebilirdim. Hayat çok güzel, hayatı çok seviyorum. Yaşanacak daha güzel günler var." der ve ekler: "Hatalarım, günahlarım, sevaplarım, başarılarım, yenilgilerimle ben benim. Hepsini sahipleniyorum. Çektiğim hiçbir acı nedensiz değil. Ben onlar sayesinde ben oldum." Bu paylaşımı da, benzer sıkışmışlıkları ve özkıyım düşünceleri olan pek çok kimseye, yaşadıklarında yalnız olmadıklarını hissettirecek, çıkış yolları konusunda esin, umut ve cesaret verecek cömert paylaşımlarından biridir.

Yaşamı boyunca, bıkmadan usanmadan, insan insana iletişim kurmanın, şiddetsiz iletişimin önemine vurgu yapmış, kendiliğinden ve birbirinin farkında olmanın, iletişimin, ilişkinin sorumluluğunu almanın yollarını arlamıştır. Özüünü unutmamış, ancak olabildiğince esnemiş, köhne taraflarından kurtulmuş, "Madem insan doğdum, olabileceğimi en iyi insan olmalıyım" diyerek, yeni bir "ben" inşa etmiş; hatalarına, acılarına sahip çıkarak dönüşümün canlı kanıtı olmuştur. Yenilikçi, nitelikli, insan odaklı, özgürlükçü, eşitlikçi, katilimci, açıklik ve içtenlikten yana bir yaşamın ipuçlarını vermiş, dahası -*muşgibi* yapmamış, kendi yaşamıyla da örnek olmuş, başka türlü bir erkeklik, ilişki, evlilik, ebeveynlik, hocalığın mümkün olduğunu göstermiştir. Söyleşilerinde de sık sık dile getirdiği gibi, pek çok sade vatandaş, eğitimi ve ilişkiler, onun rehberliğinde dönüşmüştür.

Kubbeye hoş bir seda bırakan Doğan Hoca, şimdi diğer insanlarda ve eserlerinde yaşayacak. O'nun da hep dediği gibi *şükür duygusu içinde*, yaratıcı bir umutla, elimizden gelenin en iyisini yapmaya devam edeceğiz. Ruhu şad olsun!

MENDERES SAMANCILAR

Ahmet Kaya

Ükemiz standartlarında muhalif bir sanatçının başına gelmesi gereken her şey Ahmet'in de başına gelmişti. Hapis yatmış, ölüm tehditleri almış, yasaklar, gözaltılar yaşamış. Her şeye rağmen, kara gözlerinin içi acıyla da olsa hep gülmüş ve "sağ olasın iki gözüm" demeyi de asla unutmamıştı.

içimizdeki boşluğu hiçbir zaman doldurulamayacak olan sevgili arkadaşım Ahmet Kaya'yla ilgili birkaç anımı anlatmamı istediklerinde, şöyle bir durup düşündüm. Gözlerimin önünden kara bir hasret treni gibi geçip gitti kardeşim. O kadar çok şey yaşamışız ki, hangi birini anlatacağımıza karar vermek hem zor hem hüzünlü.

Bana göre Ahmet Kaya koskoca bir romandı, acılı hikayelerden oluşan. Kimi hikayelerinin içinde bulundum, kimine de şahit oldum.

Çilingir sofralarını çok severdi, o sofralarda çocukluk anılarını, aile hikayelerini, tane tane "Acıyı bal eyleyen" gülüşüyle anlatırdı. Gökyüzüne kaldırdığı kadehinden yudum almadan önce: "Evet" derdi. "Şairin dediği gibi, acıyı bal eyledik." Bu deyim ki sever ve sıkça da kullanırdı. Hikayeler, komik fıkralar, anılar, bunları anlatmaya bayılırdı. Özetle keyfi yerindeyse tadından yenmez arkadaşlara dönüşenlerdendi.

Ükemiz standartlarında muhalif bir sanatçının başına gelmesi gereken her şey Ahmet'in de başına gelmişti. Hapis yatmış, ölüm tehditleri almış, yasaklar,

gözaltılar yaşamış. Her şeye rağmen, kara gözlerinin içi acıyla da olsa hep gülmüş ve "sağ olasın iki gözüm" demeyi de asla unutmamıştı.

Aynı mahallenin iyi huylu çocuklarının, fırlattığı çatallar ve bıçaklar karşısında da duruşunu bozmadım, sadece, "yazık" demişti. Biz sadece barıştan, kardeşlikten, savaşırsız ve adaletli, özgür bir dünyadan yanayız.

Onu en son yurtdışına gitmeden bir ay önce görmüştüm. Alman Hastanesi'nin önünde durmuş yolun karşısına geçmeye çalışıyordum ki tam önümde, taksim yönüne doğru gitmekte olan siyah bir arabada durdu ve ön cam açılınca, gülerek bana bakan Ahmet'le göz göze geldik. En az iki aydır görüşemiyorduk. İsyankar korna sesleri artıncaya kadar, bir iki dakika konuşabildik. Yüzünde hüzünlü bir tebessüm vardı, çok da konuşmadık, daha çok hasretle bakışan arkadaşlardık. Uzun uzun tokalaştık. Ayrılırken elimi biraz daha sertçe sıkarak "Kendine iyi bak, iki gözüm!" dedi. "Tamam, sen de kendine iyi bak ciğerim" dedim. Meğerse kardeşimle son görüşmemizmiş. Bir anda trafik açıldı ve Ahmet gitti, ağızda nedenini bilmediğim acı bir tat, nefesimden hakakalmışım.

“Hoşçakalın Gözüm”

Ahmet Kaya 1957 yılında, Kürt kökenli bir ailenin 5. çocuğu olarak, Malatya'da dünyaya gelir. Babası, Sümerbank Mensucat Fabrikası'nda işçidir.

İlkokulu Malatya'da okuyan Ahmet Kaya, geri kalan zamanlarda plak ve kaset satan dükkanlarda çalışır. Küçük yaşlardan itibaren müzikle ilgilidir. Bağlamayla, henüz çocuk yaştaiken babasının hediye etmesiyle tanışır.

Babasının çalıştığı fabrikanın işçilerinin düzenlediği bir gecede ilk kez sahneye çıkar.

1972 yılında, ailesinin İstanbul'a taşınması ve Kocamustafapaşa'ya yerleşmesiyle birlikte İstanbul macerası başlar. Burada eğitimine devam edemez ve çeşitli işlerde çalışır.

Yeni bir şehre gelmiş olmayı ve İstanbul'da olmanın etkilerini bir söyleşisinde şöyle tarif eder: “Onlarla konuşmuyordum; çünkü onlarla konuşamıyordum. Giyimleri başkaydı, konuşmaları başkaydı. Onlar gibi konuşmaya çalışıyordum. Mesela terziye gidip onlar gibi pantolon diktirmeye filan başlamıştım. Terzinin yaptırdığı pantolonların üzerime uymadığını görüyordum. Onlara yakışıyordu bana yakışmıyordu. Bir kız vardı bizim okulda; herkesin bir ilk aşkı vardır, çocukluk aşkı. Bir gün gittim dedim ki “Biraz seninle konuşak beş dakika, yani kaçırıyorsun hep iki tane laf edek.” Bana dedi ki “Rica ederim” dedi. Öyle bir ağrıma gitti ki yav dedim “Ben de sana rica ederim.” Ben o zaman rica ederim’in anlamını bilmiyordum yani onu bir küfür gibi zannettim biliyor musunuz?”

1973 yılında, yasadışı afiş astığı gerekçesiyle hapse atılır. Politik ve toplumsal duyarlılıkları erken yaşta edinmiştir ve ömrü boyunca bunun etkilerini yaşar.

1999 yılında Magazin Gazetecileri Derneği tarafından düzenlenen ödül töreninde “Yılın En İyi Sanatçısı” ödülünü alır. Bu gecede yaptığı konuşma nedeniyle salonda bulunan kimi “gazeteci, sanatçı ve televizyoncu” tarafından saldırıya uğrar.

1995 yılında Cumartesi Anneleri için Beni Bul Anne isimli şarkıyı yazar ve yayımladığı albüme de bu ismi verir.

Tatar Ramazan ve Tatar Ramazan Sürğün'de filmlerinin müziklerini yapar.

1987 yılında içindeki sözlerinin büyük kısmının Yusuf Hayaloğlu'na ait olduğu “Yorgun Demokrat” isimli albümünü çıkarır.

Nevzat Çelik tarafından yazılan Şafak Türküsü'nü besteler. 1986 yılında piyasaya çıkarılan bu şarkı Ahmet Kaya'nın büyük bir atılım yapmasına da vesile olur.

Bu dönemde Gülten Hayaloğlu ve onun vasıtasıyla da Yusuf Hayaloğlu şairleriyle tanışır.

1985 yılında ilk albümünü çıkarır. “Ağlama Bebeğim” isimli bu albüm yayımlandığı yıl toplatılır. Ardından sansür kaldırılır ve ikinci albümü “Acılara Tutunmak” piyasaya çıkar.

Sonraki yıllarda hayranı olduğu Ruhi Su ile tanışır. Onun “Mahsus Mahal” isimli türküsünün söyler.

1978 yılında Gelibolu'da tutuklu kalır. Burada müzikal çalışmalarına devam eder.

Devlet Güvenlik Mahkemeleri(DGM) tarafından hakkında açılan iki ayrı davada toplam 10,5 yıl hapsi istenir.

Açılan davalar ve medyanın da içerisinde bulunduğu yoğun karalama faaliyetlerinden dolayı çok sevdiği ülkesini terk etmek zorunda kalır. Bunu şu sözleriyle dile getirir: "Ben öldükten sonra kimse memleketini sevmiyordu demesin. Ben bu memleketi Edirne'den Ardahan'a kadar sevdim."

Ahmet Kaya 16 Kasım 2000 tarihinde "Hoşçakalın Gözüm" isimli albümünün kayıtlarını yaparken Paris'in Porte de Versailles semtindeki evinde kalp krizi sonucu hayatını kaybetti. Ertesi gün 30 binden fazla insanın katıldığı bir törenle Paris'teki Peré Lachaise Mezarlığı'na defnedildi.

Cemal Süreya ile Ahmet Kaya

İkinci Yeni deyince akla gelen ilk isimlerden Cemal Süreya, Ahmet Kaya'yla 1989 yılında-Ahmet Kaya'nın muazzam derecede popülerleştigi dönemde- bir röportaj gerçekleştirmiş. Sorulara, sorulardaki kimi vurgulara bakınca gördüğümüz Cemal Süreya ile cevaplardaki Ahmet Kaya, aslında, okuduklarımız ve dinlediklerimizden çok da farklı görünmüyor. Yalnız yine de birbirlerinin olağandışı bazı açılımlar yapmalarına fırsat sağlıyorlar. Bölütlekle, tadından yenmez bir sohbet çıkıyor ortaya. 1989 yılında, "2000'e Doğru Dergisi"nde yayımlanmış bu söyleşiden bir kesiti paylaşıyoruz.

Ahmet Kaya'nın yükselişineye başlayabiliriz? Gerçi bir günlük, bir yıllık olay değil bu. Çocukluğundan beri ezgiyle uğraşıyor. Ama yükselme grafiğinde son zamanlarda bir sıçrama olduğu da bir gerçek. Kasetleri 1 milyon üzerinde satıyor. Depolitizasyon politikasının bir yerde kırılmasının onun kişiliğinde, ona hayran oluş biçiminde de yansıdığını söyleyebiliriz. Kendisine gönderilen son mektupların birkaç yüzünü elden geçirdik. Hepsinde de aynı nitelikte bir coşku bulduk; demokrasi isteği, dünyanın değişmesi özlemi... Depolitizasyona ilk tepki müzik alanında doğdu, diyebiliriz. Mahkumdan da mektup alıyor Ahmet Kaya, infaz memurundan da; esnaftan da, işçiden de, terzi kızdan da. Mektuplarda, bir müziyene gönderilenin çok çok ötesinde mesajlar var.

Kendisiyle görüşmek için önce Kadıköy'deki Olimpiyat Lokantası'nı seçmiştik. Ancak oradaki müzik yayını ve uğultu elimizdeki ses almayı yığıtıyor sağır duruma getirince, sil baştan yaptırıp röportajı başka bir yerde gerçekleştirdik.

Ahmet Kaya kendine sonsuz güven duyan biri. Kendisiyle gönenen biri. Sözüünü de sakınmıyor. Ayrıca kendi dalındaki başka sanatçılardan daha derin, daha mürekkep yalamış olduğunu her haliyle, her sözleriyle ortaya koyuyor.

Sosyal mücadeleyi her şeyin önünde görüyor.
Mehmet Ali & Akşamsefası

aşkın da, üünün de, dostluğun da. Çelişkilerden korkmuyor. İçinden geldiği gibi konuşursa zaten çelişkiye düşmeyeceği kanısında sanki. "Devrimci müzik"i hayatının ve kişiliğinin kendisi haline getirmiş. Hüzünden alarm yok. Denebilirse, bir sevinç çığlığı saklı hüznünde.

■ **Sevgili Ahmet Kaya, sana gönderilmiş son mektupların bir bölümünü okudum. Bu senin gerçekten büyük ün yaptığının kanıtıdır. Ne mektuplar ama! Ne kadar güzel! Düşüncelerinizden ötürü kasetlerinizi dinlediklerini söylerlerken sorular yöneltiliyorlar. Sözelimi şöyle diyorlar: "Kendinizi bugünkü müzik içinde nereye oturtuyorsunuz?"**

Bugüne kadar yaptığım müziğin bir altyapıdan hareketle oluştuğunu düşünüyorum. Benim, sınıfsal ilişkilerimin, sınıfsal yapımın, ideolojik anlamda geçmiş dönemde yaşadıklarımın beslenmesiyle öğrendiklerim ve yaşadıklarım müziğim için anahtar oldu. Her şeyden önce bir devrimciyim ben; Türkiye'de özgürlük ve demokrasi mücadelesi anlamında sanat alanında mücadele veren insanlardan biriyim.

■ **Size mektup yazarlardan biri de şöyle demiş: "Müzikle demokrasinin ne olduğunu anladım". Bu ne demek size? Biraz önce dediğim gibi, özgürlük ve demokrasi mücadelesinin bir neferiyim ben. Kendimle yansıttığım şeyler insan haklarını, yitirdiğimiz demokratik haklarımızı ezgilerle sunmak, insanlara sorular sormak...**

Cevaplarımı zaten halktan alıyorum. Ben sadece soru soruyorum. Yaptığım müzik şu anda bir çözüm müziği değil. Somut durum müziği değil. "Ne yapmalı?" sorusunun yanıtını vermiyorum. Soruyorum; yaşadıklarımı gördüklerimiz bu; neler yapmak lazım. Sanıyorum arkadaşlar da bana yazdıkları mektuplarda veriyorlar cevaplarını. "Demokratın, demokrat olmanın ne olduğunu senin müziğinde gördük." Elbet, bu benim için bir ölçü değil. Herhangi bir insanın gerçekten demokrat olması için Ahmet Kaya'nın şarkıları yetmez. Ama böyle bir sinyal gönderebilseyim ne mutlu bana!

■ **Müzik sence bir yöneltme midir, yoksa bir yansıma mı? Araç mı, yoksa sonuçta elde edilen bir ürün mü? Daha açayım; bugün Türkiye'nin yansıması, Türkiye'nin izdüşümü müzikle de ifade edilir, resimle de, başka sanatlarla da? Müzik bunların en güçlüsü ve en yaygını. Türkiye'nin sesi, yansıısı bugün hangi müzik türünde sizce? Çağdaşlık ve ilerlilik adına gerçekten evrensellik boyutlarına ulaşacak bir tür, bence uluslararası alanda bir anlam kazanacaktır. Türkiye'yi tanıtmak anlamında. 15 kişilik bir yurttaş sesler korusu düşünün, diğer yandan 70 kişilik 7 sesli müzik yapan bir arabesk orkestrasını düşünün (Orhan Gencebay'ın yaptığı gibi). 15 tane otantik halk çalgısının bir araya gelip çıkarttığı tek sesli müzik mi, yoksa 70 kişilik orkestranın yaptığı arabesk müzik mi daha ileri. Geçmişte bize öğretilen**

burjuvazinin sunduğu tüm ileri olanaklardan yararlanmaktı. Şimdi, bunların hangisi Türkiye'yi daha iyi anlatır. Yalnız arabesk olarak bakmıyorum. Bir de politik yanı var olayın. Türkiye'nin geçğini, yaşanan olayları, Türkiye'nin doğrularını kadenci anlayışla anlatmak mümkün değil. Ve halk müziği dediğimiz zaman, uluslararası anlamda, "İşte bizim müziğimiz budur, Türkiye budur." diye biliyor muyuz? "Türkiye Köroğlu'dur, Bir Sultan'dır, Aşık Veysel'dir. Bizim geçğimiz budur" diyerek geçiriyorlar. Sinemadaki gibi, eski kılıml göstermek gerekiyor ödül almak için.

■ Caz müziği hakkında ne düşünüyorsunuz? Bir ilişkiniz oldu mu?

Caz ciddi anlamda sözsüz bir başkaldırı müziğidir. Caz daha önceden bestelenmiş ve bestenin icrası anında zaman zaman değişik enstrümanların tek başına, doğaçlama dediğimiz tavrla kendi kulları içerisinde gezinmesini de içeren Amerikan kültürünün ürünü bir müzik türüdür.

■ Tangolar? Arjantin'de genelev müziği imiş tango. Borges'ten öğrendim. Tango sendeki duyarlılığı etkiledi mi?

Tango bana göre çok militan bir tavidir. Lakaytlığa yeryoktur. Cinselliği ve romantizmi özünde taşır.

■ Fransa'nın cumhurbaşkanlarından biri tango için "Niçin ayakta?" demiş. Yani dans olarak...

Adam doğru söylemiş... Bence de...

■ Siz aykırı tip değilsiniz ki.

Bir tangoya bakış açım özünde çok farklı olabilir. Bunu felsefi anlamda temellendirebiliriz. Bir vals ile bir tangoyu karşı karşıya getirelim. Bir yanda tango çalsın, öte yanda romantizmi içinde barındıran ve insanların dans ederken saçma sapan şeyleri düşündüğü vals alalım. Düşünebiliyor musunuz, insanların tango yaparken birbirlerine saçma mesajlar iletebildiklerini? Bu bir içgüddür. Herkes tango yapamaz.

■ Ben de yalnız tango yaparım.

O zaman sizde de biraz militanlık var.

■ Samimi değilsen söyleme; ün yapınca ilk duyguların nelerdi? Ortaokuldaki sevgilim de duyduğuna bir şey mi?

Bende öyle değildi. Birlikte oluşturduğumuz hareket vardı. Bu, zamanla insanların

önüne bir görev koymuştu. Ben geçmişte de sanatçıydım. Bana, hep "müzik yap"ıyorlardı. "Üç kişiyle başlayıp 100 kişi olacağız" diyorlardı. Onlarla birlikte olamadım ama, 100 kişilik orkestrayı tek başıma oluşturabildim. Bu bende olağanüstü bir coşku yaratıyor. Konserlerimde yüzlerce insan ayakta kalıyor. Geçmişte bana öğretmenlerin doğru şeyler olduğuna inanıyorum. Geçmişim vardı ve geleceğimin de olacağına inanıyorum.

■ Bir kişi aynı anda birden çok kişiye aşık olabilir mi? Sende oluyor mu?

Bu biraz siyahla beyaz, doğru ile yanlış gibi bir şey. Yani esas ve tali meselesi. Yuvarlak bir şeyi ortadan ikiye böldüğünde onun yarısıdır. Ama yarının yarısı olmaz.

İnsan bir anda iki kişiye sevmeyebilir. Sadece annesine ya da kızkardeşine duyduğu sevgi olabilir o iki sevginin birisi. Bende hiç olmadı. İki kişiyle birden sevmek olmaz. Annemi de severim, kızkardeşimi de. Bu nasıl sevgi? Karşı cinsten birisine sevgi diyorsanız, bunun özünde cinsellik, arzu etmek vardır. Ama aynı anda iki kişiye birden arzu edemez insan. Mümkün değil.

■ İlk sevdiğin kız, herhalde bu coğrafyanın bir yerinde. Onunla hiç karşılaştın mı? Mektuplaştınız mı?

Hayır, karşılaşmadım. Herkesin bir çocukluk aşkı vardır. Benimki ilkokul beşeydi. O da biliyordu. Bisikletle peşine düşüyordum. Bir daha da göremedim.

■ Ahmet Kaya diye bir gerçek var. Öncesi ve sonrasıyla şöyle demişin. "Ruhlu Su, benim çıkış noktam olmadı. Livaneli'den çıkış yaptım." Oysa, Livaneli, Ruhlu Su'dan çıkış yapmıştır. Bunu biraz açar mısın?

Zülfü Livaneli'nin Ruhlu Su'dan etkilendiğini bilmiyorum. Beni de ilgilendirmiyor. Bu birikim bende var. Ben Livaneli'yi tanımadan da bağlama çalıyordum. Ancak Livaneli'yle bir şekillenme oldu, bir kalıba oturtabildim anlayışımı. Oysa ben Livaneli'yi tanıdımda olağanüstü bir şey yapmıyordum. Aynı zincirin birer halkası olarak kendimizi düşünebiliriz.

■ Zincirin ilk halkası kim? Bilmiyorum.

■ Diyelim sen Ahmed Arif'ten,

Enver Gökçe'den beste yaptın. Daha sonra yine aynı metinleri mi kullanmak istersin?

Dünya her gün değişiyor. Ben geçmişte Ahmed Arif'ten yapıyordum, şimdi yapmıyorum. Nazım'dan yapmıyorum. Açıkça söyleyeyim, Nazım'ı bestelemek zor. Şiirlerini müzikleştirmekte zorluk çekiyorum. Nazım bestelemek biraz da ustalık işi. Ben kendimi hâlâ çırak olarak görüyorum.

■ Sen kendi kendine yetiyor musun?

Tabii yetiyorum. Söz olarak değil, beste olarak. Ben besteciğim, güfteci değilim.

■ Bir insan hem en büyük besteci, en büyük söz yazarı ve hem de en büyük şarkıcı olabilir mi?

Mümkün değil. İnsan bir alanda uzmanlaşabilir. Diğerleri talidir. Ben söz yazabilecek kültürel birikime sahip olduğuma zannetmiyorum. Ama besteciliğime inanıyorum ve "ben varım" diyorum.

■ İnsanın uzayı fethedebileceğine inanıyor musun?

Bilimin de bir sonu olduğuna inanıyorum. Ben buradan dümdüz yürüdüğüm zaman belki, üç metre giderim sapmadan. Bunu yıllara da vurabiliriz. Mars olayını gündeme getiriyorlar. Onun şu anki durumu belli. İnsanlar gitmek adına gidebilirler, ama yaşamazlar. Güneşe gitmek zaten mümkün değil. Dünyanın damı delindi. Bu kadar akıllı insanlar zamanında bunun önüne geçebilirlerdi. Ozon tabakasının delinmesine çare bulabilirlerdi.

Gülten Kaya, Ahmet Kaya'yı anlattı:

Cümle canlı nasıl sevilme*ğ* isterse öyle severdi o

BURAK ABATAY

Sesinde öfke, gönlünde sevgi, sazında özgürlük, sözünde merhamettir Ahmet Kaya. İmzasını attığı, can kattığı yüzlerce şarkıyla hatıramızın en asi, en buruli insanıdır. "Ne sen bulutsun ne de ben yağmur / Ne sen mağrur ne de ben mağrur" derkenki mahcubiyeti, "Kurşunlara gelirken arka mahallede / Düşüm de yerlere bir of demedim" derkenki isyanı sokaklarımızdadır hâlâ. 28 Ekim 1957'de Malatya'da başlayan yolculuğu, 16 Kasım 2000'de Paris'te son buldu. Sürgünle, mücadeleyle geçen bu yolda tıpkı dedigi gibi Kaya, arında yaş ve ağlayan bir eş bıraktı. Ölümünün 18. yılında Ahmet Kaya'nın sevgilişi Gülten Kaya ile özlemini ve sevdasını konuştu.

■ Ahmet Kaya için yapılmış tribute albüm projelerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Nasıl bir süreçte geliştirdiğiniz albüm fikri?

Biz GAM Müzik olarak iki tribute albüm yaptık. İlki "Dinle Sevgili Ülkem" ikincisi ise "Bir Eksikiz". Ahmet Kaya bir besteci ve dünyada da tribute albümler (bizde böyle anlaşılmaya da) besteciler için yapıyor biliyorsunuz. İlk albümde yer alan sanatçılar, Ahmet Kaya müziğine yakını ya da dinleyiciler tarafından öyle algılanan

isimlerken, ikinci albümde ağırlıklı farklı türlerle ve yorumlara bilerek yöneldik. Burada amaç, türler arası geçişkenlikten ziyade, bir bestenin içindeki zenginliğin keşfedilecek, farklı yorum ve üsluplara sahip sanatçılar tarafından nasıl coverlanabileceği idi. Nitekim, Ahmet Kaya'nın beste skalasında birçok cesur ve deneysel çalışmanın olduğu da bu tribute albümle anlaşıldı. Tam da bu nedenle ve Ahmet Kaya'nın müzikal özgürlük anlayışı üzerinden gerek eser seçimi sırasında, gerek düzenlemeler ve kayıtaşmalarında tüm sanatçılar özgürdü ve hissettikleri gibi yaptılar. Soluksuz kalmamak için de Ahmet'in biriktirdikleriniyeniden ve bambaşka seslerle paylaşmak çok huzur vericiydi. Her iki albümde de bana destek olan tüm değerli sanatçılarateşekkürümü bir kez de buradankayda geçirmek isterim.

■ Ahmet Kaya şarkılarının "cover" yapılma fikrine nasıl bakıyorsunuz? Sizce la-yıkıyla yorumlanabilir mi?

Ben her konuya Ahmet'in gözleriyle bakmaya çalışıyorum. Bu, empati ötesi bir bütünleşme. Onun sanat ve özgürlükler konusundaki perspektifine hep hayran olmuştumdur. Doğrusu ben ondan daha tutucuyum bazı konularda. Zira geleneksel dinleyici i le yeni kuşak arasında

da bir denge kurma gerekiyor ve bu bazen işi zorlaştırıyor. Şöyle ki, bir dinleyici profili var ki onlar için bu eserler kutsal ve asla kimse dokunmamalı. Öte yandan sanat, kuşaklararası bir yolculuktur ve bu yolculuğun taşıyıcısı vardır. Bu böyle olmasaydı ne Pir Sultan Abdal'ı bilebilirdik ne de yüz yıllar öncesinin resmini, heykelini, müziğini vb. Böyle baktığımızda cover fikrine nasıl baktığım anlaşılıyor elbette ama "layıkıyla mı" sorunuza yanıt vermek zor. Zira bu çok göreceli bir kavram ve bunu kendi adima tayin etmeyi doğru bulmam. Örneğin klasik

Kuzular, karıncalar, kuşlar, güller, geyikler, çocuklar, cümle canlı nasıl sevilmeğ isterse öyle severdi o. Gözlerine ve gülüşüne dikkatle bakın, görürsünüz zaten.

on binlerce farklı yorum vardır, her biri farklı bir enstrümanla ve bir diğerinden farklı yorumdur ve her bir yorumu beğenem kuşkusuz ki vardır. Bizde de böyle, o nedenle bunun bir 'ortalama' ya da bir normu yoktur. Adı üzerinde;Yorum. Sanatta mutlak geçerli kurallar olamaz, elbette kendi matematiği vardır ama matematik değildir.

Esereyepyeni bir tat ya da form katan da vardır, onun ruhandan çok uzaklaşan da. Yine de sormalıyız; kime ve neye göre "layıkıyla"? Benim kırmızı çizğim eserim hem beste hem de söz trafiğini bozmamak, ekleme-çıkarma yapmadan yaratıcısına ait o forma sadık kalmak, düzenleme ve yorumda ise özgür bırakmak.

■ Ahmet Kaya ve size dair bir anıyı dinlemiştik. Ezginin Günlüğü'nden Hakan Yılmaz, o yıllara dair bir şey anlattı. Selda Bağcan'ın erkek kardeşi Sezer Bağcan'ın Değişim Stüdyosu'nda Ezginin Günlüğü prova alırken, bir gün siz çıkıp gelmişsiniz. Bağcan'a, eşinizi anlatmışınız ve bir arada çalışabilmeleri için isim sormuşsunuz. Grup, Ahmet Kaya'yı dinlemiş ve de farklı kültürlerde müzik yaptıklarını söylemiş ve Bağcan'ın ve sizin Ahmet Kaya önerinizi geri çevirmişler. Nedir o hikâyenin sizden taraftaki yansıması? Benim hafızam çok iyi değildir ama dağıtımında böyle bir hikâye yok. Doğru, Selda Bağcan benim eski dostumdur (Ahmet'ten çok öncesi ne dayanır dostluğumuz, Metris Askeri Cezaevi'ne). Biz Sezer Bağcan'ın/Bağcan'ların stüdyo-

sun-
da
Selda ile
birlikte çalıştık
ve ben Ahmet'le o
stüdyoda tanıştım. Şu
da doğru; Ezginin Gün-
lüğüörada bir kayıtyaptı.
Bunu da hatırlıyorum.

Ancak biz Ahmet'le tanıştıktan bir süre sonra ben oradan ayrıldım, o sırada zaten sadece arkadaştık. Yani ben onu temsil etmiyordum ve dolayısıyla böyle bir talepte bulunmam söz konusu değil. Stüdyodan ayrılmasebebi de Ahmet'in işlerine yoğunlaşmamdı zaten. Arkadaşlığımız sırasinda İzmir'de bir konserine birlikte gittik. Selda ve Ahmet'in dışında, Ünel Büyükgönenç, Ömer Özgeç gibi isimler vardı hatırladığım kadariyla ama Ezginin Günlüğü ile böyle bir diyalogum olmadı. Öte yandan, tabii bu konser hariç, Ahmet o yıllarda hep resitaller yaptı, sonrasında da solo konserler. Birlikte sahne aldığım isimler (bazı Avrupa turneleri ya da özel performanslar hariç) çok azdır. Böyle bir talepte bulunmadım ama demek ki zaten "farklı kültürler de müzik" yapıyormuş.

■ Ahmet Kaya da ülkesini terk etmek zorunda kalmışlardan. Bugün buradaya yaşasa nasıl olurdu sizce olup bitenleri?

Cemal Süreya'nındeyimiyle; Biz "esaslıke-derler" yaşamış bir kuşağız ve temel derdimiz de daima insanlık oldu. Bu bir varoluş biçimi. İnsanlık, işgaller, kıtlıklar, kınımalar, savaşlar, başkaldırmalar, yenilgiler, zaferlerle dolu uzunca bir tarihtengeli, uzun süreçte bir geleceğe yürürken ve içinde bizlerin de olduğu bu zaman dilimini tüm kıyıcı sonuçları ile yaşarken hayata yine müdahil olurdu. Yine itiraz ederdi, itirazlarını yine yüksesiledilendirirdi, yine tüm tanıklığını şarkılarıyla belgelerdi, yine hem düşünsel hem de sınıfsal olarak en alttakilerin, tutunamayanların, haksızlığa uğrayanların, o sırada "ötekiler" kimse, onların özne olduğu şarkılar yapardı. Başka türlü yaşayamazdı o. Ve yine bilmumun medya başlıklarında "sol arabesk", "bölücü", "vatan haini", "irtica oldu" gibi tonla tuhaf tanımlama yapılar ve muhtemelen yine anlamakta zorlanıran bir "Ahmet Kaya sosyolojisi" oluşurdu. Tüm bunları nereye bağlamak gerekir? Elbette haklar ve özgürlükler bahsine, oluşmamış demokratik kültüre, sanatın nasıl bir özgürlükler alanı olduğunun bilinmemesine, giderek meşrulaştırılmış nefret diline ve meşrulaştırılmış "ötekileştirme" refleksine...

■ Mesela Saray'da görev veriliyordu mu?

ra, hatta mesela Orhan Gencebay'a bugün nasıl bakardı?

Ahmet Kaya bir sistem muhalifidi. Sanatın, toplumları/insanlığı geliştirme, dönüştürme süreçlerinde en büyük güç ve dinamik olduğuna inanarak yaşadı ve kendisini iktidar olarak dayatan her şeye itiraz etti. Sosyalizme inandığını her fırsatta dillendirdi ve şunu da ekledi; "İnandığım sosyalizm de bir gün kendisini banaerkolarak dayatırsa ona da karşı çıkarım." Sıraya hiç girmedio, tersine sırayı bozdu. Ruhı böyleydi. İçine her türlü medyayı katarak söylüyordum; ona dair yaratılmak istenen subjektif ve bilginli algıların tümü bu çizgi dışı adının anlaşılmasından, sürüklenilip çağırma cesaretine sahip olmasından kaynaklanıyordu. Bunu tolere etmeleri zordu elbette. Ama o bunlara hiç takılmadan ve "efendim!" li cümleler kurmadankı sacık ve onurlu yaşadı. Ben de tanığı oldum. Gerisi sanatın ne olduğuna anlamak zorundaolan sanatçıların(!) kalması.

■ Bugün Kürtçe ve Kürt müziği hâlâ baskı ve sansüre maruz kalabiliyor. Geçmişte kıyaslandığında Ahmet Kaya'ya gösterilen tepkileri bugün nasıl yorumluyorsunuz?

Bununla ilgilenmiyorum sahiden çünkü diyalikte ve gelişmenin sonsuzluğuna inanar bir insanım. Beni, bir halkı ve onun dilini-kültürünü yok sayan o cehalet, yüzyıldır süren o bölünme paranoyası vs. üzüyorsaadece. Hep şunu söyledim ve hâlâ da böyle düşünüyorum: Yalancı bir resmî tarih yazıldı. Halkları, bu coğrafyanın çok kültürlülüğünü, inanç zenginliğini yok sayan, tek kültürlülüğüne dayalı bir tarih yazıldı.

Ve kim bilir kaç kuşak zehirlendi bu algıyla. Dolayısıyla, bunun (özellikle pazar paylaşımını hala sürdürdüğü bir dünyada) kısa zaman dilimlerinde çözülmesi zor. Kısa süreli, nispi, geçici adımlar bu nedenle bir ileri iki geriyürür. İki meselenin halledilmesi gerekiyor:

1-Bağımsız ve demokratik bir Türkiye,

2-Demokratik hakların ne olduğunu iyi kavramış ve gerçeği öğrenmiş bir sokak.

Şu anda her ikisinden de yoksunuz. Sorun da, ırkçı refleksler daha beslenecek ortayederce duruyor işte.

■ Pekî ya Ahmet Kaya'nın sevgisini nasıl anlatırsınız tüm bu olup bitenler içerisinde?

Anlatamam ki... Kuşular, karıncalar, kuşlar, güller, geyikler, çocuklar, cümle canlı nasıl sevimlek isterse öyle severdi o. Gözlerine ve gülüşüne dikkatle bakın, görürsünüz zaten.

■ Öfkesini?

Hasan Hüseyin Korkmazgıl'ın iyi bir betimlemesi vardı; "...öfkede benden fırtına/ sevgide deniz..." diye. Evet öfkesi kasırga gibiydi tıpkı ama işte aynı hızla çok çabuk da dinerdi. Hemen sakinleşir ve çok kıymetli bir şey yapar, karışınıdakini derhal sarmalardı. Çok da başlaşıncıydı. Bu yanını her bilgece bulur ve özenirdim.

(Bu söyleşi ilk olarak dergimiz 201nci sayısında yayımlanmıştır.)

VEDAT YILDIRIM

Dil Bavulu

"... Beni küçük bir çocukken ana dilimden uzak, bakıcıya veriyorlar. Daha doğrusu, o çocuk kendini bakıcının elinde buluyor... Seviyor bakıcısını. Onu ana belliyor. Türkçe ile ilişkim böyle. Bir noktada gurbetin aşka dönüşmesi. Bu dil yorganın oldu benim; biraz haşhaş, biraz balık kokar. Biraz da zeytin tadı taşır... O bakıcıya verilen çocuk tüm acıları, inancı ve azmi ile bakıcısını çok iyi anladı. Şimdilerde ise ana diline hasret o çocuk büyük bir heyecan ile ona koşmakta..." der Cemal Süreya.

Malatyalı Ahmet de anadilini yüreğinin korlarından sakladı, bakıcısını ana belledi, ayrı gayrı yapmadı, onunla barıştı. Yaşar Kemal, Ahmed Arif, Yılmaz Güney gibi. Yol arkadaşı Gülsen ve kayınbiraderi Yusuf ile İstanbul'daki evlerinde şair sofraları kurdular. Atilla İlhan ve Halim Şefik Güzelsan gibi şairlerin fantastik şiirlerini, Hasan Hüseyin ve Orhan Kotan'ın isyankar sözlerini bize yeniden sundular. Şiirlerin rahminden kendi yazdıkları samimi kırılın şarkılar peyd ettiler. Dil ne de olsa içimizde akan zulûmatın yatağıydı. Bugün Türkçe yarın belki Kürtçe, belki haymatlos bir dil, yeter ki aksın dediler. Ruhi Su 'Ahmet sen bağlamayı çalmıyorsun, dövüyorsun.' dermiş. Adam dövmekten iyidir der gibi ezilenlerin hırsını bağlamasından, sözlerden aldı.

O günlerde başka şans yoktu belki Ahmet'in. Anadilinde okumak yazmak ateşten gömlek. Malatya dediğin devletlümüz için 'hassasiyet sınırı', "Fırat'ın öte yakasına açılan derin bir hümayun kapısı". Başka yerlerde gösterilen müsamahaya(!) pek rastlanılmayan bir yer. Kardeş Türküler konserlerinden şahidim. Diyarbakır'da, Batman'da yaşadığımız stresi Malatya konserlerinde yaşadık. Telsiz sesleri, kem gözler...

Velhasıl Ahmet yıllarca içindeki o korun alevlenmesini bekledi durdu. Ta ki o güne kadar. Magazin Gazetecileri Derneği'nin ödül töreninde o el tutuşuran saklı dil bavulunu açtı. Ortaya saçılan çamaşırlar *bağzılarının* burnunu sızlattı. Tektekçi ahalie kötü kokular gelmişti. El birliği ile kapatmaya çalıştılar sözde eski püskü uğursuz bavulu. Mekanın sahipleri, yanaşmacıları, sendromlusu marş sesleri ile 'kuduz gibi böğürdüler'.

Ve Ahmedim '...köpeklerimden kuşumdan yavrumdan cayar giderim, beddua etmem üzülmü, kafama sıkır giderim'i yeniden anımsadı. Yağmurlu bir kuşluk vakti ardına bakmadan ince bir sitemle çekip gitti.

Vefatından bir yıl önce Almanya'da bir şenlikte karşılaşmıştık. Kardeş Türküler ekibini davet etti kutisine: "Memleket kokuyorsunuz, hele bi sarılayım da biraz nefes alayım. Sizin Kerwanê gibi şarkılar yapalım birlikte" demişti. Diller birbirine karışın diyordu şu Mevlana'ya Rağmen çağında...

Meğer başına bela olan! 'Karwan' (Söz, Müzik: Xoşnav Tîl) şarkısını anadil bavulunda bekletiyormuş. O bavulda babasının Ahmet'e çocukken söylediği bir türkü de varmış:

...Dilo ez birrim dilo hawar li vê biharê
Tirba min çekin kekoheyran li binya darê
Mirin pir xweşe keko hawar li milkê bavê
Li milkê bavê...

...İşte bahar, öleyim havar
Ağacın gölgesinde olsun mezarım
Ne hoştur baba ocağında ölmek
Orada öleyim havar...

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Ahmet Kaya'nın şairleri

Acılara Tutunmak

HASAN HÜSEYİN KORKMAZCI

Acı çekmek özgürlükse
Özgürdük ikimiz de
O, yuvasız çalıkuşu
Bense kafeste kanarya
O, dolaşmış daldan dala
Savurmuş yüreğini
Ben bölmüşüm yüreğimi
Başkaldıran dizelere
Kavuşmak özgürlükse
Özgürdük ikimiz de

Yer aldığı albüm: *Acılara Tutunmak* (1985)

Hasret

NAZIM HİKMET

Yüz yıl oldu yüzünü görmeyeli,
belini sarmayalı,
gözünün içinde durmayalı,
aklının aydınlığına sorular sormayalı,
dokunmayalı sıcaklığına karnının.

Yüzyıldır bekler
bir şehirde bir kadın.

Aynı daldaydık, aynı daldaydık.
Aynı daldan düşüp ayrıldık.
Aramızda yüz yıllık zaman,
yol yüz yıllık.

Yüz yıldır alacakaranlıkta
koşuyorum ardından

Yer aldığı albüm:

Ağlama Bebeğim: Aynı Daldaydık (1985)

Sevgi Duvarı

CAN YÜCEL

Sen miydin o, yalnızlığım mıydı yoksa
Kör karanlıkta açardık paslı gözlerimizi
Dilimizde akşamdan kalma bir kûfür
Salonlar piyasalar sanat-sevicileri
Derdim günüm insan arasına çıkarmaktı seni
Yakanda bir amonyak çiçeği
Yalnızlığım benim sidikli kontesim
Ne kadar rezil olursak o kadar iyi

Yer aldığı albüm: *Sevgi Duvarı* (1990)

Deli Kuşun Öttüğü

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Hey göklere duman durmuş dağlar hey
Değirmenin üstü her gün yel olmaz
Dinle ağa, dinle paşa, dinle bey
Sen söylersin o susar mı bel olmaz

Kızılmak akar suyun içerler
Aç karnına yurttan yurda göçerler
Tarifeylen Köprüsünü geçerler
Çamin başı yine kar mı bel olmaz

Yer aldığı albüm: *Resitaller 2* (1990)

Jön Bahtiyar iftiharla sunar

ERDAL GÜNEY

-Ben Hüseyin Gazî'nin
oğluyum Polemon!
Babamın kanını sormaya
geldim.

- Ha haa haaa! Bu sersem
oğlan aklını şaşırmış.
Kiminle şakalaştığını

farkında değil!

-Şaka etmediğimi birazdan görürsün. Ben
senin kancık kelleni ödleک bedeninden
ayırmaya geldim! Hadi kılıcını çek kendine
güveniyorsan.

Metin, Hülya'nın omzuna doğru kolunu
uzatırken, bir anda ensesinin yandığını
hissetti. Aynı belli belirsiz kendini gösterdiği
karanlıkta, yer gösterici Bayram'ın yüzüne
tuttuğu lambayla ışığa yakalanmış tavşan
gibi kalakalmıştı. Kamaşmış gözleriyle,
ensesinin yanmasına sebep şaplağı atan
elin sahibini görmeye çalışırken Hülya'nın,
"Babaaaa!" diyen ürkek sesinden, şaplağının
kasabanın yazlık sinemasının sahibi Jön
Bahtiyar olduğunu anladı. Jön Bahtiyar, attığı
şaplaktan memnun kalmamış gibi, Metin ve
hemen arka sırada oturan arkadaşlarına, "Siz
nasıl girdiniz? Gösterin bakayım bileterleri"
diye olanca hiddetiyle bağırdı. Hülya üzüntü
ve şaşkınlıkla babasına çıkıştı, "Ama baba!
Ben davet ettim, sınavlarımız bitince... Sınıf
arkadaşlarını onlar!" Jön Bahtiyar sesini
daha da yükselterek, üst perdenen patladı,
"Benden habersiz bu sersemoglanları nasıl
davet edersin!" Araya,perdedeki filmi
izleyen seyircilerin sesleri karıştı: "Sessiz olun
yahu! Zaten seslerden bir şey anlayışıyor!
Bozuk hoparlörlerle film izletiyorsun,
yetmezmiş gibi bir de bağıryorsun
Jön!" Jön Bahtiyar bir yandan,
yer gösterici Bayram bir yandan
çocukları enselerinden tuttukları
gibi kapı dışarı etti. Metin'in son
matematik sınavında verdiği
kopyayı ödüllendirmek için onu
arkadaşlarıyla sinemaya davet
eden Hülya öylece bakakaldı
arkalarında.

Hafta sonundaki, ergenliğin ilk
adımlarına denk gelen incitici
olaydan sonra, okulun son
günlerinde boş dersleri bahçede
geçiren Metin ve arkadaşları
duvar kenarına dizilip oturmuş,
konuşuyorlardı.

Mithat, "Aksi adam abii Ne var
yani biletsizsek! İstanbul'dayken
bir filmde rol vermemişler de her
şeye küsmüş, dönmüş kasabaya diyorlar."

diye konuşmaya başladı. Şeref, "Olum
mevzu o değil, Metin'in kızın omzuna
kolunu koymasına denk geldi adam, kıızı
yani sonuçta!" diye yanıtladı. Çocuklar,
Salim'in, "Ne romantiksin olum sen de!
Battal Gazi, Polemon'a posta koyuyor, sen
elini kızın omzuna koyuyorsun..." demesiyle
kahkahalarını koyuverdiler. Metin araya
girdi, "Susun olum, kızın kulûğına gidecek,
koyamadım ki zaten kolunu omzuna!" diye
yakındı. Ahmet bahçenin uzak köşesindeki
okul duvarına bitişik ağacı işaret etti
arkadaşlarına kafasıyla. "Makinist Zeynel'in
oğlu Ercan değil mi o başında duman
tüten?" Sessizce birbirlerine baktı çocuklar,
henüz konuşmaya fırsat bulamadıkları bir
şeyi onaylar gibiydi bakışmaları. Okulun
bahçesindeki kalabalığa aktırmadan
birerliklişerli Ercan'ın yanına doğru gittiler.
Şaşkınlıkla elindeki tütünü toprağa gömmeye
çalışan Ercan ağzından çıkan son firtın
dumanıyla, "Ne var! Ne istiyorsunuz?" diye
ürkerek sordu. Metin, "Ne olsun ya, karnen
nasıl gelecek diye soracaktık, var mı kırık
dökük?" dedi. Oturduguyeren kalkarken,
"Bu mu yani! Başka bir şey yok mu?" diye
endişesini sürdürerek sordu Ercan. "Yok!"
dedi Ahmet, "tabii ki bir konudaki ricamızı
kirmazsan!"

Artık karne zamanının geldiği, yazın ilk
günlerinin damlara, balkonlara, bahçelere,
sokaklara sinmeye başladığı günlerin
akşamlarıydı. Dedikodular, flörtleşmeler,
kavgalar, itiş kakışlar kasabanın sosyalleşme
alanı yazlık sinemanın билет girişinin önünde
ya da seans saatinin beklendiği duvar

kenarlarında; çekirdekçi, mısırcı, dondurmacı
tezgahlarının çevresinde, kaldığı yerden
devam etmeye başlamıştı. Sadece билет
paralarını denkleştirebilen aileler, yanlarında
getirdikleri sarmaları, poğaçaları kadınların
zorlu mücadelesiyle Jön Bahtiyar'a kabul
ettirebilmişlerdi; içecekler hariç anlaşmasıyla.
Bu durum yer gösterici Bayram'ın işine
geliyordu sattığı gazoz başına pay addığı
için. Bayram'ın diğer önemli işi de seansın
başlamasıyla sinemanın hemen arkasındaki
ağaçlardaki "Beleş localar"a tünemiş kaçak
izleyicilerikoalamaktı. Ardından da eyleyle
taşıdığı, içi buz dolu kovalardaki Gazozcu
Emin'in gazozlarını tüketmeye çalışırdı.

Metin ve arkadaşları film başlamadan beleş
localar dayerlerini alır, filmin başlamasıyla
birlikte, elinde fenerle Bayram göründüğünde
çocuklardan ikisi ağaçtan atlayıp kaçmaya
başlardı. Kontrollü kaçarlardı ki Bayram'ın
arkalarından gelip gelmediğinden emin
olabilinsinler. Böylece beleş localarda kalan
çocuklar Bayram tehlikesinden kurtulmuş
halde, gönül rahatlığıyla filmi izlemeye
devam ederlerdi. Bayram da aklındaki bir
an önce satacağı gazozlardan alacağı pay
nedeniyle, görevini isteksizce yerine getirip
alelacele sinemaya dönerdi.

Makinist Zeynel'in oğlu Ercan sinemaya
yeni gelecek filmine ilanlarını çarşının
avlusundaki Matbaacı Nuri'den aldıkları
sonra, ilanları dağıtmak üzere caddeye
çıkarken yolda Metin ve Ahmet'le karşılaştı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

"Ne o Ercan, iki haftadır aynı filmi döndürüp duruyorsunuz, daha ne kadar izleteceksiniz!" diyeözeğirdiMetin. "Bugünson gösterim, pazartesi değişiyor." dedikten sonra ellerindeki ilanları göstererek, "Görmüyor musunuz, yeni filmin ilanlarını dağıtıyorum." diye ekledi Ercan. Ahmet, "Bizim mevzu yeni filme mi sarktı yani?" diye alaycı sordu Ercan'a. "Yok! Tamam, bu akşam yapacağım değişikliği, söz!" diye teğirginlikkecevapveren Ercan, elindeki ilan destesiyle telaşı uzaklaştıken, ardından Metin bağırdı: "Çok uzadı bu iş ama! Bu akşam son olsun, mühlet doldu!"

Akşam olduğunda ahali bilet gişesinin önünde kuyruğa girmişti.

Film başlamadan önce

sinemada yapılan müzik

yayınındaki Minik

Serçe'nin yeni

patlamış "Göge

etme başka

ihsan istemem

senden" şarkısı

sokağa taşıyordu.

Biletlerini alan

kızlı erkekli gençler

sinemanın yanındaki

sokağa dağılmış,

müzik eşliğinde volta

atıp sağı sola keserek

seansın gelmesini

bekliyordu. Aileler sinemaya

getirdiklerini atıştırıyor, çocuklar ellerindeki

atıştırmaklıklarla sandalye aralarında

koşturup hangisinin Battal Gazi, hangisinin

Polemon olacağına karar veremeyip itişip

kakışıyorlardı.

Film başlamıştı ve ahali coşkuyla laf atıyordu

perdedeki artistlere: "Savur kılıncı Battal Gazi,

hatal sana! Kancık Bizans!" Alkışlar

da kopuyordu Bizans'a atılan her yumruk

ve kılıç darbesinden sonra. Tezahürat ve

alkış arttıkça, "Yeter artık, susun! Zaten

bir şey anlamıyor patlak hopörlerlerden,

bağırtınızdan hiçbir şey duyulmuyor!" diye,

gürültü yapanlara bağırınlar da oluyordu. O

anlarda, Jön Bahtiyar'ın elindeki megafon işe

yarıyordu kalabalığı yatıştırmak için.

Film arası gelmeden hoparlörlerden

gelen sesler tamamen duyulmaz oldu, ses

gelmiyordu. Sessiz sinema izler gibiydi seyirci.

Uzun sürmedi haliyle, "Makinist Zeynel,

seeeessss!" diye gürültü koptu. Jön Bahtiyar

telaşa, filmin yansıtıldığı büyük duvarın

sağında ve solundaki hoparlörlere doğru

koştu. Kabloaların bağlantılarını kontrol

etti, ses geliyordu. Yer gösterici Bayram,

Jön Bahtiyar'ın dibinde bitti, "Kablolar mı

koptu ki acaba?" diye sordu. Telaşı daha

da artan Jön Bahtiyar bir yandan kabloları

kontroledevam ediyor bir yandan laf

yetiştiriyordu Bayram'a. "İkisi de mi yahu, taş gibi kablo, hoparlörlerin cızırtısını keser diye dünya para verip yeni değiştirmedik mi Bayram." Biri sağdaki, diğeri soldaki hoparlörün kablосundan tutup, duvar dipderipden sinemanın arkasındaki makine dairesinin olduğu kuleye doğru kontrol ederek yürümeye başladılar. Bu arada film oynamaya devam ediyor, seyircilerin, "Sees! Makinist, sees!" bağırtıları sürüyordu. Sinemanın ortasına geldiklerinde kabloun kesildiğini fark eden Jön Bahtiyar, Bayram'a doğru bağırdı: "Bu kopmamış ki, kesilmiş ya hul!" Ardından Bayram bağırdı: "Beyim bu da kesilmiş!". "Koş Bayram, makas, pense, bant ne varsa kap gel" diye seslendi Jön Bahtiyar.

Filmdeki sessizlik sürdükçe seyircinin sesi anbean artıyordu.

Bayram alıp geldiği alet

edevatla kabloları

birbirine bağladı,

ama hâlâ ses

yoktu. Jön Bahtiyar

zıvanadan çıkmak

üzere olan seyirciyi

yatıştırmak için

elindeki megafondan

konuşmaya başladı.

"Saygıdeğer

seyircilerimiz,

müessesemiz teknik

aksaklıktan ötürüz özer

diler! Biletlerinizi atmayın,

iftiharla sunacağımız yankırı

yeni filmimize elinizdeki biletlerle

girebilirsiniz..." Ahali kendi arasında durumu

müzakere etmeye başladığında sinemayı bir

uzakla kapladı. Makine dairesinin olduğu

kulenin dibinde kablo kontrolüne devam eden

Bayram, sinemanın ortasında uçuşunun

içinde kalmış patronuna sesini duyurabilmek

için olanca gücüyle bağırdı: "Beyim bir kesik

daha var, sabotaj bu sabotaj!" Bir anda

sinema karıştı. Sabotaj lafını duyan telaşa

kendini sinemanın dışına atmaya başladı.

Akardan çitallerla birbirine ilıştırılmış sekizleri

sandalyeler devrildi, çitlenmiş çekirdeklerin

kabuklarına basıp patınay yapan çocuklar

düştü, gazoz şişeleri kırıldı, yiyecek sepetleri,

çantalar, ne varsa ortalığa saçıldı. Jön

Bahtiyar megafonla ahaliyi sakinleştirmeye

çalışırken bağırtısı telaşı artırıyor, telaşı

arttıkça da daha fazla bağıryordu.

Sinemanın dışına çıkan kalabalık sakinleşmiş,

şoku atlatıp yavaşta dğılmaya başlamıştı.

Çocukluktan ergenliğe adım atan, kalınlaşmış

hörtlemiş bir ses duyuldu sinemanın

arkasındaki ağaçların oradan, Metin beleş

kendilerinden bağıryordu: "Attığın şaplağın

hesabını sormaya geldim jön! Ben senin

duvarda oynattığın filmin sesini berbat

hoparlörlerinden koparmaya geldim!"

Kalınlaşmış hörtlemiş diğer seslerin kahkahaları

beleşlocalardan kasabanın yazlık sinemasına

dağılmaya başladı.

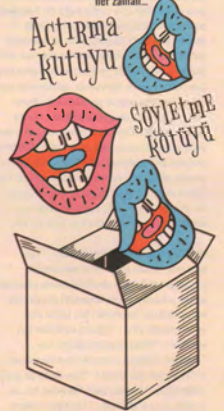

"Beni kızdırarak senin hakkındaki tenakırları, kötüşünçelerimi ve yabıkdiliklerimi ortaya dökmeme yol açma" diyor bu atasözümüz:

AÇTIRMA KUTUYU, SÖYLETME KÖTÜYÜ.

Bu atasözündeki kutu bana Pandora'nın kutusunu hatırlattı. Pandora, Zeus tarafından özgür düşüncesinin sembolü Prometheus'u cezalandırmak için kilden yaratılmış güzel bir kadın, kutusu da onunla evlenince Prometheus'un merakından açıp kötülüklerle hastalıkları cezalandırılması için tasarlanmış safaltından bir kutu. Ama hiç bir şey tasarlandığı gibi olmuyor hayatta! Pandora, Prometheus'un unkardeşi Epimetheus'e evleniyor. Kutuyu da kendi açıyor. Ortalığa saçılan tüm kötülükleri bir bir evdendiği anıyor. Kutuda bir tek umut kalıncak kapatıyorkapagını.

Kutuyu açtırsak da, kötüylü söyletsek/söylesek de en derinlerde hep bir umut vardır, her zaman...

ALMULA TÜREDİ

Büyülü gerdanlık

Gözlerini kısıp masmavi sulara baktığında, güneşin de yardımıyla, her bir dalganın kıvrımında ona göz kırpan gerdanlığı görebliyordu bazen. Bir o köşede, bir bu köşede.

O gün ise, ne kadar zamandır Boğaz'ın kıyısındaki bankta oturduğunu bilmiyordu. Oturduğu yerde birkaç kere pozisyon değiştirmiş, ağrıyan ve uyuşan sırtını teselli etmeye çalışmış ama yerinden kalkamamıştı. Gözleri hala gerdanlığı arıyordu. Bu şehre ilk geldiklerinde babasının anlattığı bir hikâyeydi. Küçükken duyulanlar beyinde yer ediyor olmalıydı. Babası muhtemelen onu oyalamak için uydurduğu bir hikâyede, padişahın kızına ait olan, çok değerli olmakla birlikte büyüklü olan ve sonunda padişahın kızının büyüden kurtulması için Boğaz'a atılmış bir gerdanlıkta bahsetmişti. Gerçekten cesur biriyisenz, gözlerinizi kısıp suya baktığınızda ve gerdanlık da bunu isterse, onu siz de görebilirsiniz. Hatta onu gördüğünden emin olan pek çok cesur yiğiti suya atlamış, ha buldu bulacak derken boğularak hayatını kaybetmişti. Bu kısmı annesi eklemişti yanlış hatırlamıyorsa. Oğlu Selim'in muhtemel çlgın fikirlerle kapılıp da gerdanlık peşinde boğulmuş sularına atılmasından korktuğu için olsa gerek.

Neden gelip oturmuştu buraya? Öyle arasıydı, sabah iş yerinde patronuyla yaşadığı tatsızlığı dedikodusunu yapmak üzere arkadaşlarıyla köşedeki dönercide buluşabiliirdi. İstemedi. Bin türlü akıl vereceklerdi yine. "Oğlum ezdirme lan kendini", "Masaya yumruğunu koy...", "Tamam masaya yumruk koymayıyorsan, sinirli sinirli dur biraz.", "Sen de biraz şeysin Selimciğim." Neyim abı? "Bilader, bu ne incelik, bu ne kibartlık..." Hiçbirini çekesi yoktu. Herkes kendi hayatında durduğu yerden ahkâm kesiyordu. Sinirle başını salladı, "Kolaydı öyle masaya yumruk falan." dedi kendii kendine. İnsanlara kibarcı yaklaştığı anda onu ezmeye çalışıyorlardı. Oysa ancak ilkokulda falan böyle davranırdı ona göre. Herkesin kendini üstün kılma yöntemi farklıydı. Kimisi alayla gülümser, kimisi anında senli benli olurdu. O tanrıpadşu

kimselere "siz" derdi. Şu sahile gelirken bindiği minibüs şoförü bile para üstünü verirken "al canım" demişti. Canım... Gereğinden fazla ince bir ses tonum var diye düşündü. Belki de sigaraya başlamalıydı.

Tam bu düşünceler içinde sabahtan patronuyla yaşadığı olayı unutmüşken, sahildeki çocuk parkına bir grup çocuğun geldiğini gördü. Yanlarında büyükçe bir sokak köpeği vardı. Köpeğin boynuna mavi naylondan bir çamaşır plastik bir su şişesiyle hayvana vuruyor, o vurdukça köpek inliyor, diğer çocuklara vahşiler gibi sesler çıkarıyorlardı. Parkta yaşlıca bir kadın salıncakta torununu sallıyordu. Çocukların şeytanımsı varlığından huzursuz olup torununu kucagina aldı ve köşeye çekildi. Ne yapacağını bilmez şekilde gözleriyle müdahale edebilecek birilerini aramaya başladı. O esnada Selim ile göz göze geldiler. Yaşlı kadının bakışları Selim'e olta atmıştı. Onu yavaş yavaş parka doğru çekiyordu. Yerinde bir iki kıpırdadı Selim. Oturduğu bankta omuzlarını dikleştirip çocuklara doğru ısrarcı bir şekilde bakmaya başladı. Varlığından huzursuz olmalarını bekledi. "Çocuklar bırakın köpeği." diye oturduğu banktan parka doğru bağırdı. Sesi beklediğinden gür çıkmıştı. Bu ihtarı karşısında dayanamayacaklarını düşündü. Hiçbiri orali olmadı. Yaşlı kadın torununu alıp gitmişti. Köpeği kurtaracak kimse yoktu. Hayvanı bırakmak bir yana, vahşi oyunlarını daha da sertleştiriyorlardı. Koskoca köpek, çocukların elinde inliyordu. Dönüp havlaya sa, diye düşündü. Müdahale etmeliydi. Nazik bir insan olabilirdi ama duyarsız olamazdı.

doğru yaklaşırsen, çocukların oldukça sert tipler olduklarını hissetti. Sokakta büyümüş, kim bilir neler görmüş, belki de madde bağımlısı çocuklardı bunlar. Takim elbisesi ve yana doğru taranmış saçlarıyla nasıl korkuturdu onları? Hızla düşünmeye başladı. Ne de olsa çocuk bunlar, diye geçirdi içinden. İzlediği filmlerden esinlendiği bir fikirle, cüzdanından Tenis Kulübü üyelik kartını çıkardı. O karttaki fotoğrafı çok ürkütücüydü; uykusuz geçen bir gecenin sabahında çekilmişti ve altları kararmış gözleri dehşet saçıyordu. Parmağı "tenis" yazısını kapatacak şekilde elinde tuttuğu kartla elebaşı çocuğa doğru yürüdü, başlarına dikildi. Selim'in varlığını ancak o zaman fark ettiler. "Duymuyor musunuz lan benii!" dedi en ürkütücü sesiyle. Sesi, sestellerinden değil de karından çıkmıştı sanki. Kendi sesinden coşkuya kapılmış, boynunu çocuklara doğru ileri uzatırken gözleri yuvalarından fırlamış gibi büyümüştü. Kavgaya hazırlanan bir horoz gibiydi. Elebaşı çocuk da, korkusuz gözlerle diğerlerinden sıyrılıp Selim'in önüne geldi. Bir şeyler söyledi. Selim sonradan düşündüğünde -bu anı çok düşünecekti- çocuğun dediklerinin küfür olduğunu tahmin edecekti. Heyecandan mı yoksa başka bir dille olduğunu anlamıyormuştu. Sadece çocuğun ses tonunun yaşıdan beklemecek şekilde olgun bir adamın ses tonu gibi olduğunu hatırlayacaktı. Nasıl da kalın bir ses tonu, diye düşündü Selim, çocuğun korkusuz gözlerine bakarken. Böyle sesim olsa patronum ne biçim çekinirdi, diye düşündü. Çilekçe, yaşamsı, görmüş, bıkmış, çok fazla küfretilmiş, sinirle yere tükürmüş

Gerçekten cesur biriyisenz, gözlerinizi kısıp suya baktığınızda ve gerdanlık da bunu isterse, onu siz de görebilirsiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

bir adamın ses tonu. Bir
çocuk, nasıl böyle düşmanca
bakabiliyordu? Neler
yaşamış, neler görmüştü
de çocukluktan çıkmıştı?
Yanakları hiç okşanmamış,
hep tokat yemiş gibiydi. O

da artık hiçbir şeyi sevmiyor
muydu? Birden, tedirginlik ve saldırganlık
arasındaki çizgide bir öne bir arkaya salınan
çocukların yanındaki zavallı köpeği gördü. O
da Selim'in bir sonraki adımına ne yapacağını
merak ediyor gibiydi. Selim, adam sesli
çocuğa doğru eğilip, elinde tuttuğu tenis
kulübü kartını burnuna doğru salladı. Hemen
o köpeği bırak, yoksa sizi kodese atarım!
Kodes mi, dedi kendi kendine. Kodes de
nerden aklına gelmişti? Birdençok sert bir
adam oldum, diye geçirdi içinden. Çocuk, yine
bir şeyler söyledi, ama bu sefer daha sessizce.
Tenis kulübü kartını gizli polis edasıyla
kullanmak işe yaramıştı. Çocuk ne de olsa,
dedi kendi kendine.

Tam o sırada çocuğun bakışlarının Selim'in
omzunun gerisine kaydığını fark etti. Demek
ki arkasında çocuklardan daha uzun biri
vardı. İstifini bozmadan ağır ağır arkasını
döndü. Harika, diye düşündü. Ağabeyleri
burada... Selim ile aynı boyda az önce
tehdit ettiği çocuğa çok benzeyen bir genç,
gözlerini Selim'in gözlerine dikmişti. Yanında
kendinden daha kısa ama en az onun kadar
tekinsiz görünen iki arkadaş da vardı. Ne
yapmalıydı? Tenis kulübü kartı eline
yapışmış, hatta erimiş gitmiş gibiydi. Plastik
kaplattırmıştım, erimiş olmaz diye düşündü
gerekiz yere. Gözlerini kaçırmadan tekinsiz
ağabeye bakmaya devam etti. Bu sefer de
alt çenesini sağa sola oynattığını fark etti.
Sinirden mi korkudan mı yapıyordu, yoksa
vücuduyla yapacağı en tehditkâr hareketler
bunlar mıydı, bilmiyordu. Sanki ofisin nazik
elemanı Selim gitmiş, yıllardır hazırlandığı
bıçkın ve tehlikeli gangster rolüne girmişti.
Ne çocuklar ne de ağabeyleri Selim'in ne
olduğunu anlayabildiler. Yine de duruşu,
mimik oynamayan yüzüyle çekinilmesi
gerekten bir insan olduğuna karar vermiş
olmalılar ki mevzuu uzatmadan ve bir şey
demeden yürüyüp gittiler. Köpek, boynunda
mavi naylondan çamaşır ipiyle Selim'in
yanında kaldı.

Ağır adımlarla az önce oturduğu banka geri
yürüdü Selim. Oturup geri yaslandığında
çekete rağmen sırtının terden sırlıslıkla
olduğunu fark etti. Kabuk değiştirmiş bir
yılan gibi hissetti kendini. Korkusunu adeta
terle atmıştı. Kalp atışları hala normalin
üstündeydi. Cesaretine sadece köpekçik şahit
olmuştu, hayran hayran Selim'e bakıyor,
kuyruk sallıyordu şimdi de. Keşke patronum
da görseydi diye geçirdi içinden. Boğazın
sularına saklanmış gerdanlık dört bir yandan
ışıl ışıl kendini Selim'e gösteriyordu.

Mehmet Ali & Akşamsefası

ALİ DENİZ USLU

KÂĞIT GEMİ

Kuşkulanmıyorum şimdi kendimden
Dilimde kamburumdan ağır bir küfür
Rivayet ellerini temizleyen katil
İnsanlık seyretilmiş
Sözcüklerde öldü medeniyet.
Başka dillerde bendeki bu sarhoşluk
Biliyorum,
Dönmeyen ürkütür,
Can yanar sonra ten ölür.
Giden ışığa açık bırakır,
Ama ruhunu söndürür .
Savaşıp yapamayan barış gibi
Her cellat sever baltasını...
Önümdeki yollar her yere uzak
Marmara'nın dalgaları gibi inanmaya tuzak
Bir kağıt gemi,
Yükü kendinden ağır,
Kırıksıklıklarını açarken yaralarından ayrılır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

EMRE KONGAR

Aramızdaki canavarlar!

Herhangi bir bilgi ya da becerinin, bir eğitimin ya da bir diplomanın aranmadığı siyaset, psikopatlar ve sosyopatlar için cazip etkinlik alanlarının başında gelir.

Aramızdadırlar... Bize benzerler: İki elleri, iki ayakları vardır... Bizim gibi yürürler... Bizim gibi konuşur, bizim gibi giyinir, bizim gibi görünürler... Çok zekidirler... Kendi çocuklarını çok çok iyi bilirler. Rolkabiliyetleri de çok yüksektir: Her türlü karaktere bürünür, her türlü duygununtakidini yapar, herkesi uzun süre aldatabilirler...

Mevcut duruma göre tutum ve davranış göstermekte, her duruma göre, eylem ve söylem benimsemekte eşiz bir yetenek sahibidirler. Ama ahlakları, vicdanları yoktur: Başkaları için varlıklarına, yaşamlarına, haklarına işsiz, saygısız ve saldırgan olan kişilerdir bunlar.

Empati yetenekleri vardır, hem de çok yüksektir ama sadece kendi çıkarlarını ruhsuna başkalarının duyguya düşüncelerini anlamaya, onlarla özdeşleşmiş gibi görmeye çalışırlar. Bir kuruşluk çıkarları için milyarlarca liralık zararaya olabilirler...

Bir gramlık kazanç için, tonlarca yıkıma gözlerini kırpmadan sebep olurlar.

Gerektiğinde hırsızlık yapar, cinayet bile işleyebilirler.

Biz bunlara bilimsel olarak "Psikopat" veya "Sosyopat" diyoruz:

"Psikopatik" veya "Sosyopatik", "Antisosyal kişilik bozukluğu" olarak tanımlanan bir nevi ruh hastalığıdır.

Tanımları çok zordur ama kendilerine inanmak ve aldanmak çok kolaydır.

Çünkü aynen acımasızlıkları gibi, zulümleri gibi, dalkavukluklarının, yalakalıklarının da sınır yoktu...

Psikopatlığın ya da Sosyopatlığın, genellikle çocukluk dönemindeki acımasız baskıların kaynaklandığı ve bu erkendönemde ortaya çıktığı konusunda bir görüş vardır.

Hastalığın en önemli belirtileri yalancılık, hilekarlık, gerçeklerden kopukluk, sık

fikir değiştirme, suçluluk duymama ve merhametsizlik olarak düşünülmektedir...

"Düşünülmektedir" diyoruz, çünkü pek çok ruh hastalığı gibi "Sosyopatı"nın de, "Psikopatı"nın de ölçütleri, özellikle de birbirinden farklı yönleri, hâlâ bilim çevrelerinde tartışılmaktadır.

Harvard Üniversitesi'nden Dr. Martha Stout, The Sociopath Next Door (Sosyopat Komşunuz) isimli kitabında bir sosyopatın 10 özelliğini şöyle sıralamıştır:

1) Genellikle karizmatiklerdir; çevrelerinde çoğunlukla bir hayran kitlesi bulunur. Cinsel açıdan da çekici oldukları söylenir.

2) Sosyopat kararlarında ve davranışlarında spontandırlar; planlı, programlıya sadıkları söylenemez.

Sıradan insanlardan farklı olarak tuhaf karşılanabilecek davranışlarda bulunurlar.

3) Utanma, suçluluk veya pişmanlık duymazlar.

Aslında beyinlerinde bu duyguları işleyebilecek bir merkez yoktur; varsabile bozuktur.

Dolayısıyla en ufak bir vicdanazabı duymadın insanları kolayca kandırabilir, tehdit edebilir veya zarar verebilirler.

Kendi çıkarları için başkalarına zarar vermekten çekinmezler. "Başarılı" bir Sosyopatın bir ülkede üst düzey mevkilere rahatça yükselmesi buyundendir.

4) Deneyimleri ile ilgili beklenmedik yalanlar icat etmekte çok uzadırlar.

Olayları o kadar abartırlar ki bir noktadan sonra saçmalamaları kaçınılmaz hale gelir. Ancak çarpıtılmış gerçekleri bir öykünün arasına ustarca gizleyerek, saf ve iyi niyetli insanların yalanlarına kolayca kandırırlar.

5) İnsanlara hükmetmeye bayılırlar. Bedeli ne olursa olsun her tartışmada ve kavga da kazanan taraf olmak isterler.

6) Çoğu zekidir, ancak zekalarını diğer insanların kandırma için kullanırlar. Yüksek IQ'lu olanlar toplum için gerçek bir tehdit unsuru olabilirler.

7) Sevme ve aşık olma yeteneğinden

yoksundurlar.

İstediklerini elde etmek için severmiş, empati duymamış gibi yaparlar. Gerçek yaşamlarında kimseyi sevmeyiz.

8) Şiirsel bir dilleri vardır. Sözcükleri çok ustaca kullanırlar. İnsanları konuşmalarıyla kendilerine hayran bırakacak kadariyi hatırlar.

Öykü anlatma ve şiir okuma ustadırlar. 9) Hiçbir zaman özür dilemezler. Yanlışlık yapmış oldukları için üzünmezler; suçluluk hissi duymazlar.

Hatal oldukları kanıtlanmış olsa bile özür dilemezler vesadıkları devam ederler.

10) Derin bir hayal âleminde yaşarlar. Bütün bu özellikleri nedeniyle bir Sosyopatla mantık çerçevesinde tartışılmaz. Tartışmaya girmek yalnızca zaman kaybına neden olur.

Peki ya apartman yöneticiniz bir Psikopat ya da Sosyopat ise ne yapmanız gerekir, kendinizi böyle bir insandan nasıl korursunuz?

Psikopatın da Sosyopatın pek bir farkı yoktur:

En kısaca genel tanımla "Empatisiz ve ahlaksız sıfırların, sadece kendininkendin çıkarlarını düşünen, ilkesiz ve yalancısı" diyebiliriz.

Sosyopatlık, daha çok topluma, topluma içindeki tavır ve davranışlaragönderme yapılaraktan tanımlanan bir kişilik bozukluğudur...

Psikopatlık ise, doğrudan bireysel bir anormalliktir.

Diyeelim ki, apartman yöneticiniz psikopat çıkırtıvesihizmetmetmesilçin seçtiğiniz kişi, kendi çıkarları için, size baskı ve zulüm yapmaya başladı...

Üstelik topladığı aidatları da alıyor, hakve özgürlüklerinizi ihlâl ediyor; mal sahiביםiz; tapunuzu elinizden almaya, kiracıysanız; kiranazel koymaya, evden çıkarmaya veya kiranızı arttırmaya çalışıyor.

Ne yapacaksınız...

Daha doğrusu ne yapmayacaksınız?

Akla, hukuka, adalete davet etmeyeceksiniz; böyle davranırları yoktur, kabul etmez!

Tartışmayacaksınız; vicdandan, ahlaktan söz

"Demokrasimiz çok geliştiği, "İleri Demokrasi" olduğu ve artık istisnasız hepimiz dinlendiğimiz ve kaydedildiğimiz için, zaten bütün sağlık raporlarımız her an ellerinde olan iktidarın hepimiz için ruh sağlığımız hakkında bir dosyaya sahip olduğunu varsayabiliriz!"

etmeyeceksiniz;
öyle değerleri yoktur,
sizi dinlemez, zaman kaybolur!

Anlayış, müsamaha, merhamet
dilenmeyeceksiniz; öyle duyguları
yoktur!

Tek bir şey yapacaksınız:

Yetkilerini elinden alacaksınız!

Evet bir Sosyopat veya bir Psikopat ile başa
çıkmanın tek ve biricik yolu, onun yetkilerini
elinden almaktr!

Bu vesile ile bir de siyasal tarihimizin
eğlenceli bir olay aktaralım:

Çok Partili Rejim'in ilk yıllarında, **Recep Peker**
başbakanken **Adnan Menderes** sert bir bütçe
eleştirisi yapar.

Peker bunun üzerine kızar ve onu
Psikopatlıkla suçlar.

Demokrat Parti grubu, Psikopat sözcüğünü
ilk kez duyuyordu; **Peker'in Menderes'e** "Pis
Köpek" dediğini zannederve iktidarı protesto
ederek Meclis'teki eder.

Öykü burada da bitiyor:

Dahas sonra **Peker'e** bu psikopatlığının
nerdenakına geldiğini sorarlar...

O da, **Menderes'in** telefonlarını dinlettiğini
ve kaydettiğini, oradan öğrendiğine göre
sevgiliyle konuşurken uzun sessizliklerini
verdiğini, işlik çaldığını, garip sözler söylediğini
belirtir ve bunu psikiyatri uzmanı bir doktor
arkadaşına sorduğunda, bunların Psikopatça
davranışlar olduğunu öğrendiğini söyler!

Bu olaydan 70 yıl sonra, demokrasimiz
çok geliştiği, "İleri Demokrasi" olduğu ve
artık istisnasız hepimiz dinlendiğimiz ve
kaydedildiğimiz için, zaten bütün sağlık
raporlarımız her an ellerinde olan iktidarın
hepimiz için ruh sağlığımız hakkında bir dosyaya
sahip olduğunu varsayabiliriz!

Herhangi bir bilgi ya da becerinin, bir eğitimin
ya da bir diplomanın aranmadığı siyaset,
psikopatlar ve sosyopatlar için cazip etkinlik
alanlarının başında gelir.

Siyasetin Psikopatlar ve Sosyopatlar için

bir cazibesi de, bu alanda çok hızlı yükselmeye
olanağının bulunmasından kaynaklanır:

Bu canavarlar bazı aşırı riskleri
yüklenibildikleri, temelsiz vaatlerde
bulunabildikleri, bol keseden sürükliyalan
söyleyebildikleri için, siyasette çok çabuk
yükselir ve iktidara ulaşabiliyorlar.

Hiç bir sorumluluk duygusuna ve ahlaki
ilkeye sahip olmadıklarından, özellikle bunalmış
zamanlarında, geniş kitlelerin hayatları
pahasına, kaybedilecek savaşlar dahil, her
maceraya atılmaya hazır dırlar.

Kural tanımaz tutum ve davranışlar cesaret
gibi alınganır ve onları takipçilerinin gözünde
üstün insan konumuna yükseltir.

Psikopat ya da Sosyopat liderlerin özellikleri
şöyle özetlenebilir:

1) Liderlik koltuğuna oturmaki için
almayacakları risk, yapmayacakları ittifak,
söylemeyecekleri yalan, vermeyecekleri taviz
yoktur!

2) Bir kez liderlik koltuğuna oturduktan
sonra da, liderliklerini sürdürmek ve güçlerini
arttırarak egemenliklerini pekiştirmek için,
ahlak, hukuk, anayasa, yasa, kural, gelenek,
görenek tanımadan her türlü önleme
başvururlar.

3) Müttelikleri, dostları yoktur;
egemenliklerini katıyen kimseye
paylaşmazlar; ya onlara bîat ederseniz ya da
düşmanlarınsınız.

4) Uzmanlığa, deneyime, bilgiye saygıları
yoktur; her zaman, her konuda, her şeyi,
herkesten daha iyi bildiklerine inanırlar.

5) Çevrelerine, kolay kontrol edilecekleri
için, zayıf kişilikli insanları, menfaat peşinde
koşanları, geçmişte suç işlemiş olanları özellikle
seçerler.

6) Kimseye güvenmezler; ikinci adamları

yoktur, sadece köle muamelesi yapıp tıkları
"adamları" vardır. Onları da sık sık değiştirirler.

7) Zaman içinde ya da aynı zaman diliminde,
siyasal veya mantıksal tutarlılıklarla
güvenilirlikleri yoktur; her an karar verip politikaya
değiştirebilir, dostlarına düşman, düşmanlarına
dost muamelesi yapabilirler.

8) Mukaddes değerlere saygıları olmadığı için,
bunları son kerteye kadar istismar ederler; geniş
kitlelerin duygularını okşayan milliyetçi, ırkçı,
dinci, mezhepçi sloganlar bulmayı iyi becerirler.
Demagoji en iyi bildikleri yöntemdir.

9) Muhafızlarını bastırarak için sürükli olarak
gerçek veya hayali düşmanları yaratır, ihanet
suçlamaları yaparlar.

10) Sevgi ve saygı değil, korku ve disiplin
peşindedirler; gerekli gereksiz heralana el atar,
her konuda insanları iter, kakar, hayatlarına
müdahale ederler, geniş kitleleri korkuturlar.

11) Ahlakları ve vicdanları olmadığı için
yaptıkları veya yapacakları zulmün sınırı yoktur.

12) Kendilerine, kendi fikirlerine, seslerine,
tutum ve davranışlarına aşırı tutarlılar; her fırsatta
kamuyu önüne çıkarak ve bütün kitle iletişim
araçlarını her saniye kullanmak isterler.

Geleneksel ve hukuki hiç bir kural
tanımadıkları için, böyle Psikopat ya da
Sosyopat liderlere karşı alışılmış yollarla
müdahale çok zordur...

Ama yine de en etkili mücadele, evrensel
hukuk, adalet, demokrasi ve insan hakları odaklı
geniş cephe ittifakları ile yapılabilir.

Demokratik kurum ve kuralları güçlü olan
ülkelerde Psikopat veya Sosyopat liderlerle
müdahale daha kolaydır.

Demokratik Rejimi yeterince yerleşmemiş
olan ülkelerde ise böyle liderler baskıya geçerse,
onlardan kurtulmak çok zor olabilir.

Neden Oscar'a aday olmayı başaramıyoruz?

Türkiye'den bir film 'En İyi Uluslararası Film' kategorisinde Oscar ödülünü kazanması, kazanamasa bile en azından adaylar arasına girerek Akademi ödülünün yapıldığı Dolby Tiyatrosu'nda ülkemizi temsil etmesikusuz bir oksinemaseverin hayali. Heryıl Türkiye'nin Oscar adayadayı filminin açıklanmasının ardından başlayan tartışmalar buyılda devametti. Türkiye'deki seçici kurul 93. Akademi Ödülleri'ne gönderilmek üzere başvurarı yirmi üç yerli film arasında Mehmet Ada Öztekin'in yönettiği 7. Koğuştaki Mucize filmi seçti. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Sinema Genel Müdürlüğü ile sinema alanındaki meslek örgütü temsilcilerinden oluşan seçici kurulun oyu veren isimleri açıklamasa bile heryıl SİYAD, FILM-YÖN, SENARİSTBİR, RİYAP, ÇASOD gibi derneklerden temsilciler bulunduğunu biliyoruz. Geçen yılki bilgiye göre değerlendirme sürecinde her üye en beğendiği üç filmi seçerek birinciye üç puan, ikinciyekü puan, üçüncüye de bir puan vermek suretiyle bir değerlendirme yapıyor. Daha sonra buradan çıkan sonuçlara göre en yüksek puan almış üç film için ikinci bir oylama yapıyor (yine kapalı oylama) ve en çok oy alan film Oscar için seçiliyor. Bu yıl oylamada bulunan on yedi kişiden on ikisinin 7. Koğuştaki Mucize'yi seçtiğini öğrendik. Herhangi bir yurt dışı başarısı bulunmayan, Türkiye'de 5 milyon 362 bin kişi tarafından izlenen bir geniş filmi olan ve 2013 tarihli Güney Kore yapımı Miracle in Cell No: 7'in yeniden çevrimi bir filmi Türkiye'nin Oscar adayı olarak gönderilmesi ne derece doğrudur?

Bu sürecin işleyişini ve Oscar'ın değerlendirme kriterlerini bilen biri için kuşkusuz oldukça yanıltıcı bir tercihtir. Filmin orijinal olmaması,

başka bir filmi yeniden çevrimi olması çoğu kişinin sandığının aksine Oscar'a başvuruyu engelleyen bir tercihtir. Lakin Oscar seçici kurulunu Türkiye'deki genel sinema izleyicisi gibi düşünmek ve 7. Koğuştaki Mucize'nin böyle bir organizasyonda elde mendil, hüngür hüngür ağlanarak seçileceğini düşünmek büyük bir yanılgıdır. Nitekim öyle de oldu. Akademi 9 Şubat'ta başvurarı doksan dört film arasında seçtiği on beş filmi kısıtlı bir listeyi açıkladı ve 7. Koğuştaki Mucize içlerinde yoktu. Oscar öncesi belirleyici törenlerden Altın Küre, 3 Şubat'ta tüm adaylarını açıkladı ve Türkiye'nin adayı oraya da giremedi.

Bu yıl Türkiye'nin Oscar adayı olmak için gerçekleştirdiği 27. başvuruydu. İlk olarak 1963'te Metin Erksan'ın Berlin'den Altın Ayı ödüllü Susuz Yaz filmi göndermiştik, düzenli bir aday gönderimine 2000 sonrasında başlamıştık. Şu ana dek yirmiminin üzerinde Oscar'a başvuruda bulunup tek adaylık bile alamayan on dört ülkeden biriyiz. Sadece 2008'de Nuri Bilge Ceylan'ın Üç Maymun filmiyle dokuz filmlik kısa listeye girebilme başarısını göstermiştik. Lakin dokuz aday beş filme indirildiğinde Üç Maymun elenenler arasında olmuştu ve yine adaylık alamamıştık. Geçen yıla kadar hiç Oscar'a aday olamayan ülkeler arasında yer alan Güney Kore, Parazit filmiyle hem ilk adaylığını hem de ilk 'Uluslararası Film' Oscar'ını aldı. Bunun yanı sıra doksan iki yıllık Oscar tarihinde bir ilki gerçekleştirerek bugüne kadar sadece İngilizce dilindeki filmlerin kazanabildiği esas 'En İyi Film' ödülünü de kazanarak tüm dengeleri altüst etmeyi başardı. Bunda Parazit'in sınıf çatışması ve gelir eşitsizliği üzerinden evrensel bir meseleyi seyrinin her tür lüsünün adiren kazanabilen bir anlatımla aktarmasının yanında Cannes Film Festivali'nde Altın Palmiye'yi kazanmasının ve Amerika'da yaptığı inanılmaz PR çalışmasının katkısı büyüktü.

Evet, Oscar'a aday olabilmek için filmin tek başına iyi olması yeterli değil. Filminizin öncelikle başarılı bir Amerika dağıtıcısı olması, birkaç ay önceden Amerika çevresinde gösterimlere başlamanız, PR ekibinizin çok iyi çalışması gerekiyor. Tüm bunların yanında Cannes, Berlin, Venedik gibi festivallerden çıkışlı ya da ödüllü olmanız, zamana ve döneme bağlı olarak çeşitli eğilimleri ve değişimleri göz ardı etmemeniz ayrıca etkili olabiliyor. Türkiye'nin yurtdışında en çok tanınan ve saygı gönenmetni Nuri Bilge Ceylan bile sayısız ödüllü olmasına rağmen bugüne kadar beş filmiyle Oscar'a aday adayımız olarak gönderildi ama hiçbirinde aday olmadı.

Seçici kurulun tercihleri bazı yıllarda festival, bazen de gişe sinemamızdan olmakta. 7. Koğuştaki Mucize ayarında gişe filmlerimizden biri seçildiği an zaten %99 adaylık şansımızı kaybetmiş gibi bir duruma giriyoruz. Çünkü özellikle son yıllarda Akademi'nin kriterleri bu konuda oldukça değişti. Son of Saul, Roma, Cold War, Shoplifters, Parasite, Leviathan vb. ödüllü filmlerin yarıştığı ve kazandığı bir yapıya daha önceki bazı tercihlerimizden Ayla, Gönül Yarası, Kelebeğin Rüyası, Dondurmacı Gaymak gibi bizden başka kimsenin umursamadığı filmlerini göndermek komik duruma düşmemize sebebiyet verebiliyor. Türkiye'deki sinema izleyicisinin çok sevdiği bir filmle Akademi aday olmak arasında hiçbir somut bağ yok çünkü. Ayla'nın yerelde çok sevilmesi Amerikan izleyicisi için hiçbir şey ifade etmiyor. Dolayısıyla her yıl kurulu başvuruları yapımlar arasında kendi kişisel zevklerine göre en iyiyi seçmesi de doğru bir yöntem değil, Akademi'nin yapısına en uygun filmin seçilmesi gerekiyor.

Bu konudaki en büyük yanlış 2015 yılındaki kurulu yapmıştı. Deniz Gamze Ergüven'in yönettiği Fransa - Türkiye ortak yapımı Mustang Türkiye'yi gerçekçi yansıtmadığı hususundan buralarda pek sevilmeside yurt dışında çok büyük bir PR rüzgarı yakalamıştı. Marion Cotillard, Darren Aronofsky, Reese Witherspoon, M. Night Shyamalan gibi isimler tarafından sürekli övülüyor, IndieWire gibi siteler tarafından dermudan reklamı yapılıyor. Lakin, Türkiye'deki seçici kurul Kaan Müjdecin Sivas'ın göndermeyi tercih edince Mustang'ı Fransa adaydayı olarak seçti. Neticede Sivas kısa listeye dahi giremezken Mustang aday olmayı başarmıştı ve o yıl Oscar'ı kazanan Son of Saul'dan sonra en güçlü ikinci adaydı.

Peki bu yıl 7. Koğuştaki Mucize haricinde diğer adaylar filmlerimizden birini seçseydik adaylık için bir şansımız olur muydu? Muhtemelen son listede aday beş film arasına yine kalamazdık ama on beş filmlik kısa listeye girerdi. İşte bu beş film:

Okyay'ın Hayaletler filminin bir şansı olabilirdi. Muhtemelen tıpkı Mustang gibi Türkiye'yi eleştirdiği için kurul çoğunluğu tarafından gözmezen gelinen Hayaletler, Venedik Film Festivali'nin, Eleştirmenlerin Haftası Bölümü'nden zaferle dönmüştü, Akademi'nin cinsiyet eşitsizliğine karşı tavırıyla ve MeToo dönemine uygun söylemleriyle uyuşan bir yapıya sahipti. Adaylık şansları pek mümkün gözükmesebile yine Ercan Kesal'ın politik hicvi Nasipse Adayız, Erdem Tepeğöz'ün sosyal gerçekçi bilimkurgusu Gölgeler İçinde ve Leyla Yılmaz'ın akran şiddetinden topluma yayılan homofobi anlatıldığı Bilmemek filmi 7. Koğuştaki Mucize'ye göre çok daha prestijli, iddialı ve stratejik tercih olabilirdi. Popüler gişe sineması odaklı düşünen kurulu Cep Herkülü: Naim Süleymanoğlu'nu görmeyip 7. Koğuştaki Mucize'yi seçmesinin sebeplerinin altında daha önce Ayla'nın bu konuda başarısız olması ve Parazit ile Güney Kore sineması Hollywood'a damgasını vurmuşken bir Kore uyarlamasıyla başvurunun dikkat çekeceği düşüncesi yatıyor olabilir. İki makul bir düşünce olsa bile ikincisinin adaylık süreciyle en ufak bir alakasının olmadığı yine apaçık. Eğer gerçekten Oscar'a aday olacak film gönderebilmek istiyorsak ilk önce kurulu kafa yapısını değiştirmesi, süreci gerçekçi ve güncel takip etmeyen yollarını kurula dahil etmemesi, bu işe maksimum ve eksiksiz önem vermesi gerekir. (Bağıtlık Aslı filminin seçildiği geçen yıl, on altı kişilik kurulan üç kişinin mazeret kullananak son oylamaya katılmadığı ortaya çıkmıştı.)

Bu yıl hem Altın Küre'ye aday olan hem de Oscar'ın on beş filmlik kısa seçkisine kalan üç yapım var. Danimarka'nın adayı Another Round, Fransa adına katılan Two of Us ve Guatemala'dan La Llorona. Bu üç filmin de Oscar'da ilk beşe kalması beklenirken Rusya'dan Dear Comrades, Bosna'dan Quo Vadis Aida, Tunus'un adayı The Man Who Sold His Skin, Romanya'dan Collective ve Tayvan'dan A Sun

AYDILGE

Kimsin Ben?

Yoksa ben, başkalarının düşünce,duygu ve beklentilerinin bir yansımasından ibaret miyim? Öyle miyim? Kimsin ben?

Bakiyorsun etrafına... Bilgiğer beynine kodlanıyor, hızlı hızlı... Düşünceler, yapılması gerekenler, iyiler, kötüler,güzeller, çirkinler, kalıp kalıp beynine iniyor. Annenin arzuları, babanın nasihatleri, arkadaşlarının beklentileri, kabul görmek için aldığın son model telefonlar, sırf beğenilmek ve saygı duyulmak için lafarasına sıkıştırdığın İngilizce kelimeler, partide "cool" görünmek için ayna karşısında çalıştığın danslar, sabahları zapping'ine çarpan göbek atan kocamış kadınlar, küçümsediğin hediyelet için sunucuya yalvaran sesler, instagramda "like" almak için can attığın paylaşımlar, kovada can çekişirken içini burkan balıklar, balıkları yerken çektiğin lezzetli selfie'ler, çok düşünmeden kurduğun hayaller, hiç düşünmeden kıldığın hayaller, hiç bitmeyen arkası yarımlar, hangi şarkıyı dinleyeceğini, hangi filme gideceğini, hangi giysiyi giyeceğini söyleyen reklamlar, ancak o sıvı yağla lezzetlenen patatesler, üniversiteden televizyona, televizyondan depresyona düşen profesörler, uzun boylu ince kadınlar, uzun boylu ince kadınlara benzemek isteyen kısa boylu şişman kadınlar, güçlü, parlak saçlar için aldığın şampuanlar, şampuanların doktuğu bol kepekli, sırma saçlar, daha sağlıklı ve temiz bir cilt için harcadığın paralar, beynindeki sivilcelerini patlatanlar, insanlık tarihine kara bir leke olarak geçen ama adını bile hatırlamadığın olaylar, asla vazgeçemem deyip, bir anda vazgeçtiğin insanlar, seni yeni versiyonlarınla değiştiren kadim dostlar, sürekli güncellediğin batıl inançlar, gıd gıde sağlamlaştıırıp, yeniden ürettiğin ön yargılar, işe, güce, ona, buna geç kalmayayım derken, en önemli şeye, kendine geç kalışlar, istediklerini yaşamak yerine, yaşamak zorunda kaldıklarını ister görünmeler, akan bilgi içinde kayboluşlar, boğuluşlar ve hiç bitmeyentutsaklıklar...

Şıp şıp şıp...

İşte tutsaklığın sesi. Dünya ağır cekimde hareket ediyor sanki. İyi sıkışmamış bir musluğun ucunda düşmeyi bekleyen ama bir türlü düşmeyen bir damla gibi. Koşu bandında koşup bir arpa boy yol gidememe hali... Yaparsam yanarım deyip vazgeçtiğin tüm düşler gibi... Sorumluluk almaktan, başarısız olmaktan, acı çekmekten korkuyorsun tabi. Kim korkmaz ki? Ama yaşayamamaktan da korkuyorsun değil mi? Asıl korkun hangisi? Ölmek mi? Yoksa istediğin gibi yaşayamıyor

olduğunu fark etmek mi? Çünkü hepimiz ölmeyi becersek de, yaşamayı o denli beceremiyoruz sanki. Neden tüm cümleler kafiyeli? Bu kuralı kim söyledi? Bozmaya gücün yeter mi? Başkalarına "evet"derken kendine hayır demeyi öğreniyor insan ve bu durum hiç de hayırlı olmuyor. Toplumda bir yeredinme, kabul görme baskısı ve tepemize inen tüm o beton roller, bize neler neler, ettirler... Kim bilir sen hangi aşkı düşürdün, hangi tutkuyu söndürdün yetişkin olmak adına? Hangi özel deneyimden vazgeçtin "normallik" uğruna? Alkışlar sana, bana! Kocaman adam olduk, olgun olduk, beş para etmez deneyimlerle dolduk. Hayat bir oyun alanı dediler, oyun yerine koyun olduk.

Şimdi ne yapacağımı bilmiyorsun. Önünü göremiyorsun. Tüm bu sisli belirsizlikte kimsin, kimsin diyorsun. Ben misin? Zaten o kadar değişken, uçuşgan ki dünyaya, tutunabilecek anlamın da yok... Öyle hızlı ki her şey bir var, bir yok... Yüzeysel bağlarda, parça, parça, bir orda bir burdasın. Artık bütün varlığınla ne bir yerde, ne bir kalpte, ne bir şarkıda, ne bir candasın... Bir sürü yerde, o yüzden hiç bir yerdesin. Buna özgürlük diyorsun, yüzeysel dememek için. Aman canın yanmasın, acı çekmeyeyim diye paylaşmadan, derinleşmeden, fazla yükselmeden ortalama bağlar kuruyorsun. İncinirim korkusuyla, şığ sularda chat yapıyorsun. Zayıf yanların görünmesin diye, kalbinin açık yerlerini kapatıp sosyal podyumlara çıkıyorsun. Ayağını değil,

kalbini burkuyorsun. Sonra da şifa bulmak için yaşam koçuna soruyorsun: Neredeyim? Bulunmam lazım... Koç da diyor ki "andasın, anda, nameste nameste kal orda..."

Anda ve dardasın...

Hesap kitap yapmaktan eksilete eksilete, elde yok kalmışsın. Bir kırk ayak görmüşsün ve heyecanla sormuşsun: "Böyle nasıl yürüyorsun?" Kırk ayak durup düşünmüşse bir daha yürüyememiş...

Yürüyemiyorsun...

Yürüyemiyorsun...

KAÇMAYA ZORLANMAK

Türkiye genç nüfusunun yüksek olmasıyla övünmesine rağmen bu gençlere istihdam yaratma konusunda en başarısız ülkelerin başında geliyor. Bunu artış gösteren genç işsiz nüfustan da (OECD'nin) Avrupa sıralamasında okula ve işe gitmeyen 30 yaş altı nüfusun en yüksek olduğu ülke olmamızdan da anlayabiliriz. Ülkemizde zaten nitelikli meslek gruplarında insan yetiştirme düzeni ve ekonominin ihtiyaç duyduğu iş gücü arasındaki uyumsuzluk sebebiyle beyin göçü oranı yüksek, yani okuyanlar bile ekonomik hayatta karşılık bulamadıkları için ülkeyi terk ediyorlar. Bu sorunu çözmek yerine hali hazırda eğitimde ve istihdamda yer alanları da bezdiriyoruz. Metropoll Araştırma Şirketi tarafından Ocak 2021'de yapılan araştırmaya göre genç nüfusun yaklaşık %70'i ülke genelinin %47'den fazlası yurtdışında yaşamak istiyor.

Yurt dışında ekonomik özgürlüklerini kazanmak, düşündüklerini dile getirdikleri için cezalandırılmamak, cinsiyetleri veya cinsel yönelimleri yüzünden ayrıştırmamak, yöneticisinin yetkinliğine emin oldukları üniversitelerde iyi eğitim almak mümkün. Kendi ülkelerinde ise evrensel haklarını talep ettikleri için hedef gösteriliyorlar. Evlerinde bile kendilerine yer bulmakta zorlandıkları toplumda adalet ve özgürlük istedikleri için terörist ilan ediliyor. Öğrenim hayatları boyunca yarış atı gibi sınavdan sınava koşturarak üniversite hayali satılan gençlerin yıllarca emek verdikleri, inandıkları değerlerin tek adam lafıyla hiç edildiğini kabul etmeleri bekleniyor. Sesterini çıkarma cesaretini gösterdikleri için yerlerde sürükleniyorlar, direndikleri için taciz ediliyorlar. Belki ters kelepçenin, plastik merminin, ev hapsinin,

tekmelerin, biber gazının acısını unuturlar ama verilen duygusal hasarı nasıl onaracaksınız?

Nitelikli iş gücünü siyasal istikrarsızlıkla, yozlaşmayla ve çalışma şartlarıyla kaçırıyorsunuz; potansiyelini de baskıyla sindirmeye çalışıyorsunuz. Bu koşullar altında ekonomiyi kalkındırmak için nasıl bir strateji izleyeceksiniz? Kendinizi nefret söylemleriyle var ettiğinizi, sadece zarar vererek güçlü hissedebildiğinizi anlıyoruz; ama eğitim seviyelerinin sağladığı avantajla ülkeyi terk etmekle zorlanmayacak olan genç nüfusu dışlayarak kimin zararlı çıkacağını iyi hesaplamak gerekir.

Her dört kişiden üçünün borçlu olduğu, yoksulluk yüzünden insanların intihar ettiği bu dönemde akademiye saldırılarak gelecekte de umudumuz kalmaması isteniyor. Boğaziçi direnişini sadece politik bir sorunuş gibi küçümseyenler yıllardır sürdürdükleri güç istismarını gündemi meşgul ederek unutturabileceklerini sanıyorlar ve şimdiden galip hissediyorlar. Ülkeyi terk etmeyi planlamıyorlarsa yok ettiklerinin kendi gelecekleri olduğunu fark etmek bu kadar zor olmamalı.

Katilleri, tecavüzcüleri ve hırsızları serbest bırakan; sadece kendisinden olanı koruyanlar vatandaşları açıkça nefrete ve şiddete teşvik ettikleri gibi birliği ve barışı savunmaları genç, yaşlı demeden kurban etmekten çekinmiyorlar. Bunu beğenmeyen çeksin gitsin dedğiniz gençlik istikrarsız eğitim sistemine, kredi yurttar kurumu (Kyk) borçlarına, gelecek kaygısına rağmen hayata direndiği için gurur duyulmalı. Yarattığınız tahribatı onarmak gencinden yaşlısına, hepimizin ömür boyu taşıyacağı bir yüke dönüştü ve bu yük için hayalleri yıkan herkese borçlusunuz.

*Yarattığınız tahribatı
onarmak gencinden
yaşlısına, hepimizin ömür
boyu taşıyacağı bir yüke
dönüştü ve bu yük için
hayalleri yıkan herkese
borçlusunuz.*

Sessizlik korkuyu büyütür

Sehpanın üzerindeki dergi iki yıl öncesine ait. Kasım 2018. O tarihten bu yana pek bir şey değişmedi. Dekorasyon stilleri, saç kesimleri, namlendirci markaları, bir erkeği kendine bağlamanın on temel kuralı. Bunlar da değişmedi. Okumasam olur. Üst üste bırakılmış magazin eklerinin yanında bir klâsör duruyor. O daha çok ilgimi çekti. "Basında bizi!"

Kliniğin başında çıkan tüm haberleri. Sayfaları karıştırmaya başladım. Dünyada olup biten her şey üzerine klinik açıklamalar getirmiş. Depremi travmatik etkileri, boşanmada çocuk ne yaşar, ekonomik istikrarsızlık ve intihar eğilimi paritesi, sınav kaygısını ebeveynler mi yaratıyor, iknişay sendromuna doket, yok yok.

Zamanımı aynı şeyleri izleyerek, izlediklerimden bize söylendiği gibi etkilenecek depresyondan kışkıracak kaçarak geçiyor. Kendimizle karşılaşılmayınca becerirsek yitiririz.

Seans saatinden daha erken geldim. Basında çizdikleri imajı korumak için bana sayfalar dolusu form doldurtacaklarını tahmin ediyorum. Her şeyi bana soracaklar. Buraya neden gelme ihtiyacı duydum, son zamanlarda nasıl hissediyordum, daha öncesi... İşin acemisi olduğum yıllarda form doldurmak için zaman aslayıyordum. Göz muayenesi olurken ki tereddüde benzer bir kaygı yaşıyordum. Aman doktoru yanıltmayayım. Harfi doğru söyleyeyim. F mi hocam? Tam görüyorum ama tahminimce F, T, A, O... Formdaki sorular da böyle. En doğru yanıtı bulmak için nefesim kesilir. Sorunun nasıl başladığını düşünürken, kendince teşhis koymaya çalışıyordum da tedavi beklemenin sıkı sıkıya bağlı. Sonra bütün bunları yanıtladıysam sanki seansa mı geldim diyen bir iç ses başlar. Ama artık geçti, rahatım.

Formu içimden ne geçiyorsa öyle doldurdum. Psikoloğum asistanı, oldukça dingin bir ifade ile formu aldı ve bir teşhis koyabileceğini, buna hakkı ve izni varmış gibi birkaç dakika inceledi sonra da dikkatle gülümseyerek beklememi rica etti.

Kendisinden bir bardaksız rica ettim. Çünkü biliyorum bir insan dikkatli gülümseyerek mutfağındaki bardakları pırıl pırıl. Hiç yanıltmazlar. Beklemesalonu da tertemiz. Hiç toz yok. Hiç toz olmaması ne demek? Her şeyi silibirsin der gibiydi.

Beni odaya almadan içeride ne konuştuklarını tahmin edebiliyorum.

-Bekleyen danışanın formu hocam.

-Okudum mu?

-Okudum, saydım siz geldiği on üçüncü kişisiniz. İntihar denemesi olmuş, otuz seans iki yıl önce olmuş, kırk beş seans dört yıl önce, on iki seans on yıl önce, üç yıl anti depresan kullanımı, on sekiz seans başlangıçta, aralar da başlangıçla biriktirilmiş seanslar da var. Listekabarı.

-Al bakalım içeriye.

İçerigirirdim. Tam düşündüğüm gibi birbirlerine kırk beş derecelik açıyla bakan iki kadife berjer. Ortada eskri bir aşıp sepha. Sehpanın üzerinde kare kağıt mendil kutusu. Yurt dışında bir müzeden alınmış bardak altlığı. Karşı duvarda sakın suluboya tablo.

-Formunuzu okudum.

Karşılıklı tebessüm ediyoruz.

Benim kabarı listemin neresinden başlayacak bakalım.

-Benim kadar profesyonel bir danışanınız olmuştur mu?

Yine gülüşüyoruz.

-Sizi buraya getiren nedir?

Ya kısa bir özet bekliyorsam. Başa sarmak sıkıcı. Bitmiş gitmiş ama etkisinin hala devam ettiği öy birtigünce kabul edilmiş

anların tozunu yeniden almak zorunda olmak. Buralardan geçmedik mi? Yüzlerce seans kazıdım kendimi. Gittim çocukluğuma, baktım ne olmuş, neye güvenmişim, neyi unutamamışım, döndüm o ana, yüzleştim, helal ettim, affettim, geldim zamanın kendisine, yaşadığım şeyi şimdi ki mesafeden baktım. Yetmedi mi? Başka bir yerden başlasak artık, zamanın

karşı kıyısından. Devam etti, soru bitmemiş.

-Daha önce terapi görmüşsünü.

Önceki terapilere neden devam etmedim merak ediyordum. İle geriye gideceğiz. Ne diyeyim, taşındım, karşıya geçemeyordum. Zaman yaratamıyordum. Terapistlerim aklıma geldi. İlk terapistim Zeynep Hanım, güzel kadındı. Kliniğin beklemes odasının içeri girildiğinde gözlerim kamaşırdı. Bu kadın evinde de böyle güzel giyinir mi? Cildi mermer gibi parlardı. Makyajı, takıları, ojeleri, hiç üşenmeden seçilmiş tasarımlı giysileri. Hayranlıkla girerdim odasına. Bana acıyor mu acaba, beni seviyor mu, üstündekini nereden aldığını sorsam ayıp olur mu, çok mu saçmaladım... Gençlik işte. Bir yandan anlatır bir yandan aklımdan bunları geçirirdim. "Siz maymun istihlal değilsiniz. Sadaceren klinisiniz. Bu özel bir şey. Bu bağ edilebilir gereken bir şey değil" demişti daldan dala atıyordum diye hissettiğim suçluluğa. Yepyeni bir çerçeveye çizmiştik bana. Başka bir seans iş yerindeki adaletsizlik konuşurken

"Kendinizi başkasına alet ediyordunuz değil mi?" diye

sormuştu. Beni koruyor.

Beni kolluyor. Beni önemsemese demezdi.

Sonra seans bitti, tam odadan çıkıyordum, bekleyen diğer danışana isimli hitap edip, elini iki avucunun arasına aldı, içeri girdiler. Onu daha çok seviyordum. Ona daha yakın. Dost mu olmuşlar?

Bir sonraki seansı erledim. Bir

sonrakini de. Merak etmedi mi neden gitmediğimi. Aramadılar hala. Zaten her hafta ağır oluyordu terapiste gitmek, oraya verdiğim parayla kendime yeni bir bilgisayar aldım.

Yenibilgisayar ile eskiyor inanır mısın?

Yalnızlık da eskisin. Eskimiyor. Bir zaman sonra Cem Hoca'yı buldum. Cem Hoca dilden dile anlatılıyor. Salonunun ortasında büyük bir kütüphanesivar. Bir divan, tek koltuk. Başka

hiçbir şey yok. Sabah denizi gibi sakin. "Hocam, her gün rüyaya görüyorum" diye başladım anlatmaya. "Rüyalar doğanın unutulmuş dilidir. Bize semboller yoluyla anlattıklarını iyi bilmemiz gerekir" dedi Cem Hoca. Yaşı 80.

"Benim bir değerim var mı bilmiyorum hocam. İnandığım, uğruna yaşadığım bir değerim. Hiçbir şeye inanmıyorum." Aşk, sadakat, dürüstlük, adalet...

Aylarca konuştuk her birini. Tek tek tarif ettik baştan, yeniden. Bana göre anlami ne, diğerlerine göre ne. "Bu hafta rüya gördün mü?" "Gördüm hocam. Ağlayarak uyandım. Anneannemi gördüm san küçük bir kediye. Onların evindeymişim. Ev bembeyaz. Anneannem kediyle oynuyor, kediyle sakalşıp oynarken bunu bana gösterir gibi yapıyor. Anneannem öldü hocam, gece uyku

gelmeye başladı. Kendi ağlamama uyandım. Sonra da hiç

Bir seferde nasıl anlatılır evsiz kalmak. Elimde bir dolu anahtar ama hiçbir istediğim kapıyı açmıyor demek.

durduramadım kendimi. Kâbus desem değil, nedir bu ağlama?" Kediye sordu hoc. Kedinin benim için ne anlam ifade ettiğini. "Kediler nankördür hocam. Bir de istemediği hiçbir şeyi yapmaz derler. Bilmiyorum ben kediden korkarım aslında. Ama bu kedi güzeldi." "Anneannen nasıl biriydi?" "Anneannem cesurdu hocam. Deli doluydu. Ezik bir kadın değil güçlü biriydi."

"Bu rüya sanaterketmenin kötü bir şey olmadığını anlatıyor. Hayatın içinde yapmak istemediğin şeyleri sırf nankörlük olmasın diye sürdürme diyor. Cesaret et diyor. Anneannen sensin. Bedenin ne yapman gerektiğini bilir. Sen kararın vermişsin. Sadece zihnin, inançların, iş engellerinle boğuşuyorsun. Sana terket diyor. Kendi yolunu yürü. Sana eşlik eden çıkacaktır."

Böyle böyle yüzlerce rüya çözümledik Cem hocayla. Ve dünya üzerinde iyi niyetle kurulmuş bütün anlaşmaları feshettim. Ama bir gün hocayı gördüm rüyamda. Çırlıplık. Banyodan çıkıyor. Buruşmuş bedeni. Yaşlı. Bana doğru geliyor. Sarılamak istiyor. Hocaya hürmetinden itiraz etmiyorum. İnsan ona yol gösteren birine nasıl itirazetsin. Bu rüya da bir şey anlatıyor. Hocaya nasıl derim hocam sizi gördüm, sevdiğim. Diyedimden. Biraz da üst başa para harcamasım geldi hemen. Güzeli bir iki çanta belki bir saat. Saçımı boyatmak. Hepsine para yetiştirmek zordu. Bıraktım gitmeyi. Hocaya da zorla gel demez. Anladı. Bir başka rüya.

Ya Umurt Bey o başka değil mi? O konuşurken ağzından dökülen kelimeleri yeniden doğurur, parlatır cıladları. Hiçbir kelimesinde buruşuk, leke, toz olmazdı. Bir bağlaç bile gereksiz kullanmazdı. Ne çok şey biliyordu. Kızıyordu muydu bana küçük şeylere takıldığını? O devrimden bahsederken ben aşk diyardım, o sanattan bahsederken ben kariyer diyardım. "Bırakın o adamı" dedi. "Sizin yaptığınızı ağızkesici almak. Bu ağızkesiciye neden ihtiyaç duyduğunuz konuşulmuş. İçinden geçin bakalım bu acının. Yasınıttun. Helal olsun." Kelimelerinin içini nelerlendiriyor Umurt Bey" demiştik. Hem sızli, hem senli. Arada bir del. Biktım bu rüyalarımın. Bu sefer de Umurt Bey ile iki bira içtik rüyamda. Bu rüyaa nlatırmı? Anlatır. Terapist değil mi? Sonraki rüyada seviliymiş. Ben ona gitmişim. Başımı dizlerine dayamışım. O bana kitap okuyor. Belki beni evime alır bir şeye dönüştürür? Sorun yaratmayacak bir şey. O böyle güzel konuşduğunda ve seans kırkbeş dakika sonra bittiğinde başım ne çok ağrırdı. Ağrı kesici içmeden geçmiyor demeye utandım.

Kısacık bir sürede hepsi geçti aklımdan. Yanıt bekleyen psikoloji ne söylesen bulamadım. Bir seferde nasıl anlatılır evsiz kalmak. Elimde bir dolu anahtar ama hiçbirini istediğim kapıyı açmıyor demek.

"Hocam" dedim.

"Ben uçaktan çok korkuyorum. Korkumdan yola çıkamıyorum."

BARİŞ AKPOLAT

Bazen kahve kokusu bazen David Bowie

"Bazen bir film, müzik veya kitap sizi iyileştirir" demeyeceğim. Evet, iyileştirir ama konumuz bu değil çünkü o ruh haline düşmüş bir insana zorla bir şey dinletip toparlamaasını bekleyem ezsiniz.

Son zamanlarda en sevdiğim aktivite çok erken kalkıp, kahve yapı elimin yanında uyuyan köpeğim Romet'in üstündeyken kuluklukla müzik dinlemek. Bazen sabah beş gibi uyanıyorum bazen altı, ama en geç yedi. Sabah erken kalkıp bir bardak su içip güne başlamaya keyif vermeye başladı. Bundan 15 yıl önce yatağımın yanında küllük, sigara, çakmak ve gecenin kalmaya yarım fincan kahve ve eğer cüzdan durumu birtık düğünse biraz votkayla uyanırdım. Soğuk kahveyi kafama dikip sigaramı yakar bir de plak koyardım pikaba. O zamanlar onu severdim. Evlilik insanı biraz ehlileştiriyor sanırım. Eşim evde olmasa sabah uyanır uyanmaz bir sigara yakarım kesin. Sigarayı inanılmaz azalttım ama günde bir tane içmek de büyük keyif veriyor bir yandan.

Geçen günlerde hayatta heyecanlandığı bir şey olmadığını ima ederek takipçilerine "Heyecanlandığınız bir şey kaldı mı?" gibi bir soru soran Twitter paylaşımıyla karşılaştım. Bir taraftan o depresif hali çok iyi anlayabiliyorum çünkü beyin insana çok acıyıp oynular oynayabiliyor. Bunun farkındayım. Bazen hiç derdin yokken veya çok kolay çözülebilir dertlerin varken de depresif bir ruh haline girip bir daha asla toparlanamayacakmış gibi hissedebilişin. Çok mümkün ama elbet heyecanlanacak şeylerimi var. "Bazen bir film, müzik veya kitap sizi iyileştirir" demeyeceğim. Evet, iyileştirir ama konumuz bu değil çünkü o ruh haline düşmüş bir insana zorla bir şey dinletip toparlamasını bekleyem ezsiniz. Çünkü bahsettiğim şey çok daha basit.

Bazı sabahlar havanın çok karanklık olmasa bile heyecan verilebilir. Veya çok aydınlık. Bilemezsiniz. Kahve kokusu bile heyecanlandırabiliyor benimesela. Çok basit bir histen bahsediyorum ve emin olun aslında ben de çok depresifimdir çoğu zaman. Ama o kadar da heyecansız yaşamam.

Sosyal medya abartısı diye bir şey mutlaka çok bahsettiğim hesarı çok büyük

ihtimalle çok sert bir soru sormuş ki insanlar terslesin, etkileşim çoğalsın falan. Çünkü sosyal medyada gri olamazsınız, yumuşak davranamaz, sessiz kalamazsınız. Sosyal medyada böyle davrananlara pek yer yok biliyorsunuz. Savunduğunuz şey cevaz kabuğunu doldurmayacak kadar ufak bile olsa onu canınız pahasına savunuyor olmanız gerek. Halbuki hayat sosyal medya gerçekliğimizden çok uzak bir şey bana göre. Oradaki hayatı da biz yaratıyoruz ama bizden daha çok sahne personamız yaratıyor.

Depresyonun pek çok sebebi olabilir, kimse bu sebepleri yargılayamaz. Çünkü herkesin beyni ve etkilendiği sebepler farklı. İnsan çok ilginç olayları heyecanlanıyor. Geçen gün çok iyi çalınmış bir davuldan etkilendim. Bir bas gitarın kaydedilmiş şeklinden.

Piyanişt Çağrı Sertel, "Kuytu" adlı öyle bir albüm kaydetmiş. Albüm o kadar huzur verici ki içim kıpırdadı bir yandan. Huzurdan heyecanlandım.

Aynı gün bas gitarist Alp Ersönmez'in *Cereyanlı A* adlı EP'sini dinledim. Uzun zamanıdır bu kadar iyi bir virtüözite albümü dinlememiştik. İnanılmaz müzisyenler var albümde. İsim listesini görünce bile heyecanlandım.

Köpeğimin karda koşmasını izlerken aklıma Frank Zappa'nın *Don't Eat the Yellow Snow* şarkısı geldi, güldüm ve heyecanlandım. Belki bu yıla da evde geçireceği ama seneye bir sürü konseri gidip azacıkımızı düşünüp heyecanlandım. En çok da konser kapısında arkadaşlarımla bira içeceğimi düşünüp heyecanlandım sanırım. Bunlar en basiti belki de. Bu yazıyı yazmak için bilgisayarımdan bira geçtimde yazı yazmak yerine ABD Uşay Dairesi NASA'nın Mars'a araç indirildiğini izlemeye başladım. Perseverance adlı araç Mars'ta hayat arayacak. "Umarım bulamazlar lan" derken aklıma David Bowie'nin "Life on Mars?", "Starman" gibi şarkıları geldi. Heyecanlandım. İstedikten sonra heyecanlanacak bir şeyler bulmak zor değil.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranks.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

DOĞUŞ ŞAHİN

Çizim: Buğra Onur Erdem

Gölge Kapanı

Karanlığın sabrı vardır. Avcıların öldürmedeki yeteneği bu sabırdan gelir. En iyi katiller bunu gençken öğrenirler. Karanlığında vardır. Bu onları hayattatutar. Kurt'un fiziksel olarakkinden üstün olanlarıyemesindeki sır budur. Pusuyatıp beklerdi. Arada darbe alırsa bu zarar kadar yarar da demekti. Çünkü onu öldürmeyen darbe düşmanını yorardı.

Gölge'nin dövüş kulübünde karanlığın içinde dövüşüyorlardı. Bir çöp kutusundayanan ateş ortamı aydınlatıyordu. Dövüşükleri yer yıkık dökük eski hastaneydi. Hastane halini hatırlayanlar olmasa duvarlara bakınca hapisane olduğunu söylerdin. Dökülmüş sıvalar, yıkılmak üzere olan çatıyı tutan aynı zamanda kendisini dedik tutmayışın sütunlar binanın hastane olduğuzamandan kalma boşluklardı.

Dövüşü izlemeyegelenler arasında her kesimden insanlar vardı. Tarlada ve fabrikada çalışanlar, polisler, çocuklar.... Giriş kuralı yoktu.

Erkekler, kadınlardan daha çok birlikte çalışma ortamında bulundukları için kıyafetleri iç içe geçmişti. Bu yüzden soyların erkekleri arasında çok az belirgin farklar bulunurdu. Çalıştığı yeri tahmin etmek daha kolaydı. Tarlada çalışanlar pantolon, gömlek, kasket kullanırlardı. Üstlerine de nereden bulurlarsa kaban geçirirlerdi. Fabrikada çalışanlar aksi işçi tulumlarından giyerler, günün ışığına

çalıştıkları için çıkarmazlardı. Çok azının normal günlerde giyebilecekleri kıyafeti vardı ve daha da azının normal günü vardı.

Dövüş başladığında tezahüratlar da başladı. Tarlada çalışanlar kasketlerini sallıyorlardı. Fabrikada çalışanlar ise yağlı, kirli yumruklarını savuruyorlardı. Günün çalışma kokusu üstlerine sinmişti, şimdi de bu kokular kanla kanışacaktı. Kurt dövüşlerin vazgeçilmeziydi. Henüz çok gençti ama yaşından daha fazla dövüşmüştü. Bu sefer de karşısındaki Kurt'un iki katıydı. Kendinden güçlü biriyle dövüşmekten korkmazdı. Çünkü önemli olan ne kadar güçlü olduğun değil ne kadar ileri gidebileceğindi.

Rakibi yorulana kadar bekledi. Küçük vuruşlarla sinirlendirirdi, üstüne gelmesini sağladı. Aldığı darbeler onu yere düşürdü ama tekrarkalktı. Daha kötülerini görmüştü. Adam ona saldırmak, Kurt köşeye sıkıştırdığı geviği görüyor gibiydi. En sonunda rakibinin yorulduğunu anladığında gözleri parladı ve pusudan çıkıp üzerinesaldı. Bütün gece hiç yumruk sallamamış gibi dinçti. Yediği tüm darbelerin

karaciğerini delmeye çalışır gibi arka arkaya yumruk saydırdı. Şimşek gibiydi, hızı nedeniyle değil. Kararlılığı onu güçlü kılıyordu. Geceye dâhil ama geceyi aydınlatmak doğasında vardı.

Rakibini yere düşürdüğünde arkasını döndü, kalkamayacağını düşünüyordu. Eski katillerden olan rakibi ayağa kalktı. Gölge'deki yüksek rütbeli çetelerden birinin üyesi idi. Bazen çete üyeleri kendi avantajları için dövüşlere katılırlardı. Hem parasayı toplarlardı hem de çetelerinde Gölge'deyelerini sağlamaştırlardı.

Kurt, uyarılarla rakibinin kalktığını anladı.

Arkasını döndüğünde izleyenlerden birinin ona bıçak verdiğini gördü. Seyirciler arasından uğultu yükseldi. Kurt'un çetesi itiraz edip sahaya girmeye kalktı ama Kurt elini kaldırıp onlara izin vermedi.

Bıçaklı rakibinin üstüne gitti. Yüzü kan içindeki kel, sakallı adam bıçağı sağısa sola savuruyordu. Kurt ne yapması gerektiğini biliyordu, elinde bıçak varsa uzak taduracaksın. Bütün gece gitti. Avcı sabrı ve

Karanlığın sabrı vardır. Avcıların öldürmedeki yeteneği bu sabırdan gelir.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

profesyonelliği öfkesine yeniliyordu. İki elini de avuç içleri yüzüne dönük kalırdı. Rakibinin salladığı bıçaklarının sol tarafına gelirken sol elini içeriden kendine paralelsallayıp bıçağın darbesini savuşturdu. Kolunda kesik oluştu ama önemi yoktu. Sağ yumruğunu rakibinin göğsüne vurdu. Adam yaşama tutunmak için ikiliyle boğazını tuttu. Artık bu mümkün değildi. Çünkü sınırı aşmıştı. Kurt, adamı yere düşürdü. Üstüne çaktı. Aralıksız nefes almadan açıklasurattı yumrukladı. Çıkan kan sağa sola sıçırıyordu. Kurt ressam gibi kanın boyayacağı yerlere hamle yapıyordu. Durduğunda resim bitmişti, adam artık nefes alıyordu. Seyircilerden alkış ve tezahürat yükseldi. Kurt ayağa kalktı, yerden bıçağı aldı ve sahibine götürdü. Kanın tadını alırsan daha tatlı gelen bir şey yoktur. Bugün kana doymuştun. Yine de bunu yapacaktı çünkü biri seni öldürmeyi deneyebilir. Bunda anlaşılacak bir şey yok. Başarabilir, bu da kabul edilebilir. Ama ölmezsen yapmanı ödettim gerekir. Bunun itibarına ilgisizlik. Hayatta kalmayla ilgisizdir.

Adam korkuyordu. Kurt, bıçağı sallıyordu. Onun sağ kolunu yakaladı. Adamın yalvarışları arasında bileğini kesti. Adam gözyaşlarıyla usulca dişe çöktü. Bileğinden kanlar akıyordu. Tutup kapatmaya çalıştı ama olmadı. Kurt, bıçağı adamın avucuna koydu ve arkasını dönüp gitti. Çetesi onu bekliyordu. Kurt'a su bidonu verildi. Kurt, ağzı açık başından aşağıya döktü. Hem suyunu içti hem de üstündeki kan akıp gitti. Kırmızılıklar duruyordu, her zaman biraz kalırdı. Önemsemedi, çetesinden ayrılıp alandan uzaklaştı.

"Nasil geçti dövüş? Bugün de ölmemişsin," dedi Gardiyanlar'ın en genç üyesi Kenan. Gölgе'deki idareyi, güvenliği Gardiyanlar sağlardı. Üniformalı polisteşkilatının üstündeydiler.

"Biraz daha bekleyeceksin." Kurt kısık, derinden gelen sesile tehdit ediyordu. Gözlerinin önüne düşen yağlı saçlarına rağmen karşısındakinin gözünü niçine bakardı "Bir gün sen çıkarsın belki ringe."

"Gölgе'nin hayvanlarından biri değilsin," dedi Kenan.

Kurt, sesikadın kışığı gözleriyle Kenan'ın içinde ne olduğunu öğrenmek istiyordu. Buz gibi yakıcı mavı gözleri Gardiyan'ın incedeki tüm sonna normal boyutuna döndü "Evet, değilsin."

Yürümeye devam etti. Çok yorgundu, sendeledi ama düşmemeliydi. Dağlarda uçan kartal, geniş araziye uzanmışsın ve ormana gizlenmiş yılan yani Gölgе'nin diğer hayvanları onu izliyorlardı. Yaralı olduğunu görürlerse üstüne çökerlerdi. Düşerse kendisi soyunup köpekleri bile onu parçalarla. Ne kadar yürümüş olduğunu, nerede olduğunu bilmiyordu. Bacakları ona ihanet ediyordu ama pes etmeyecekti. Öleceği güne kadar ilerlemeye devam edecekti. Bir gün cesedini bulduklarında tahmin edildenden uzaktı olacaktı. Bugün değil diyedüşündü. Bir gün daha, içinden keder etti, bir gün daha, sonraterakr "Bir gün daha!" ve karanlığa dahil oldu.

Yunanistan'ın Mora Yarımadası'nda hüküm süren Kral Lykaon'un Kallisto adında Tanrıça Artemis'e bekâret yemini etmiş, kendisini tanrıçaya adanmış bir kızı vardı. Kallisto adındaki bu kadın kendisini adadığı Tanrıça Artemis'in arkadaş grubuna da dahil oldu ve onlarla birlikte dağlarda ava çıkardı. Günlerden bir gün Tanrıların ve İnsanların Babası Zeus, göklerdeki sarayından bir av esnasında Kallisto'yu gördü ve ona aşık oldu.

Bütün erkeklerden kaçan, bekâret yemini etmiş bir kadına doğrudan yaklaşamayacağı için Zeus kendisini Artemis'in görünümüne büründürdü ve Kallisto'ya böyle yaklaştı. Kendisini adadığı tanrıçadan böyle bir davranış gören Kallisto Artemis kılığına bürünmüş Zeus'la birlikte oldu. Günlerden bir gün Artemis ve arkadaşlarıyla bir ırmakta yıkanmak için toplandıklarında Kallisto soyundu ve hamile olduğu ortaya çıktı. Yeminini bozduğunu gören Artemis, Kallisto'ya sinirlenip onu gruptan kovdu, ardından da onu bir ayıya döndürdü. Ancak bir rivayete göre Zeus, kendi hatasını eşi Hera'dan gizlemek için Kallisto'yu bilerek ırmağa gitmeye zorladı. Böylelikle Artemis'le yüzleşip cezalandırılacaktı. Ayı görünümündeki Kallisto bir süre sonra Zeus'un oğlu Arkas'ı dünyaya getirdi.

Zeus, Arkas'ı oğlu Hermes'in annesi Maia'ya emanet etti ve oğlunu büyütmesini istedi. Arkas bir süre orada büyüdüktan sonra dedesi Lykaon, Zeus'un sinamaya karar verdi ve torununu Zeus sunağında parçalarla ayırıp pişirdi ve Zeus'un önüne yemek olarak koydu. Zeus bu numaraya kanmadı yemeği yemediği gibi masayı da devirdi, çok öfkelenip Lykaon'un evine yıldırdı.

yağdırdı, Lykaon'utarihteki ilk kurt adama döndürdü ve oğlu Arkas'ı ise yeniden diriltti.

Artemis'in cezalandırmasına rağmen Hera, Zeus'un kendisini Kallisto ile aldattığını ve bir çocuk dünyaya getirdiğini öğrendi. Kallisto'ya karşı planlar yapan Hera, Arkas büyüüp de ava çıkacak yaşa geldiği zaman, ona bir ayıdan bahsetti ve onu öldürmesini istedi. Arkas da tanrıçanın bu sözünü ayının peşine düşti. Ayı şeklindeki Kallisto, oğlunu görünce ona doğru koştu ve sarılmaya çalıştı, ancak oğlunun kendisini tanımadığını ve avlamaya çalıştığını fark edince son sürat kaçmaya başladı ve Zeus tapınağının yasaklı bölümüne sığındı. Peşisıra Arkas da tapınağa girdi. Yasalara göre bu yasaklı bölüme girmenin cezası ölümdü. Ancak anne ve oğlun düştüğü duruma üzülen Zeus, olan biteni engelledi. Kallisto'yu Büyük Ayı takımyıldızına döndürdü ve Arkas'ın annesini katletmesini engelledi. Bir başka rivayete göre Hera, Artemis'e Kallisto'yu öldürmüştür. Ancak bu rivayette de Kallisto Büyük Ayı takımyıldızına dönmüştür.

Arkas ise ömrünü dedesi Lykaon'dan kalan krallığa geçirdi. Halkına buğday ekmesini, ekmeğe yurmasını, yün eğirmesini ve türlü türlü zanaatları öğretti. Amyklas'ın kız Leanea'ya evlendi. Elatos ve Aphidas adında iki oğlu oldu, daha sonra Nympha Erato'dan Azen adında bir oğlu daha oldu. Arkas yaşlanıp da ölünce dedesinden kalan bu krallık Arkadia (Arkadya) olarak adlandırıldı ve krallığı üç oğlu arasında paylaşıldı. Zeus ise Arkas öldükten sonra onu annesinin yanına Küçük Ayı takımyıldızı olarak yerleştirdi.

KADIN

Eski Yunan'dan bugüne, kadına yöneltilen suçlamaların hepsinde neden bunca ortak nokta bulunduğunu anlamak kolaydır. Kadının içinde bulunduğu durum, birtakım yüzeysel değişikliklere rağmen, hep aynı kalmıştır ve kadının "kişiliği" dediğimiz şeyi oluşturan da işte budur. Kadın "dünya kuruları beri içinde taşıdığı niteliklerin, içkinliği kurbandır," kadının özünde yadsımacılık vardır, kadın ihtiyatlı ve eli sıkıdır, kadında doğruluk ve titizlik kavramı yoktur, kadın ahlâk nedir bilmez, kadın en aşağılık anlamda çıkarıcıdır, kadın yalancısıdır, oyuncudur, hep kendisini düşünür...

Bütün bu sözlerde doğru biryan vardır. Yalnız bütün bu davranışlar kadının hormonlarından gelmediği gibi, beyin hücrelerine doğuştan da kazınmış değildir. Bunların hepsi, birer kalıp halinde, içinde bulunduğu durum tarafından yaratılmıştır, işte bu açıdan, birinci bir gözle kadının durumunu gözden geçireceğiz şimdi. Bu, bizi birtakım tekararlara zorlayacak, ama aynı zamanda, ıktısdı, toplumsal ve tarihsel koşullar içinde, "kadının ölümsüzyanını" yakalamamıza izin verecek.

Kimi zaman, "kadin dünyası" erkek dünyasıyla karşılaştırılır, oysa bir kez daha belirtmek gerekir ki, kadınlar hiçbir virakitözerk ve kapalı bir toplum kuramamışlardır; erkeklerin yönettiği bir topluluğakarışmışlardır ve burada, ikinci derecede bir yerlerivardır. Ancak birbirlerine benzedikleri için, mekanik bir dayanışmayla birbirlerine bağlıdır: Bir bütün halinde olan topluluklardaki organik dayanışma yoktur kadınlar arasında.

Gerek Eleusis Kenti'nde dinsel konulu oyunlar oynanırken, gerek bugünkü kulüplerde, sanat ve edebiyat toplantılarında, yardım derneklerinde, bir "karşı-evren" olarak ortaya çıkabilecek üzere birleşmişlerse de, bu karşı-evreni de yine erkek dünyasında kurmaktadır. Ve durumlarındaki gelişme de zaten buradan gelmektedir: Kadınlar hem erkek dünyasında yaşamakta, hem de bu dünyayı yadsıyan bir küre içinde yaşamaktadırlar; ve tabii bu küreye kapanıp erkek dünyası tarafından da kuşatıldıkdan sonra, hiçbir yere rahatça yerleşememektedirler. Boyun eğişlerinin altında hep bir yadsıyış, yadsıyışlarının altında da hep bir kabullenme gizlidir; bu bakımdan, tutumları, genç kızinkine yakındır ama bu tutumu sürdürmek çok daha zordur, çünkü yetişkin kadın yaşamını birtakım simgeler aracılığıyla işlemekleyetinmeyip, yaşamak zorundadır. Kadın, dünyanın bütünüyle erkek dünyası olduğunu kabul eder; erkekler kurmuştur bu dünyayı, onlar yönetmektedir ve bugün dünyanın efendisidirlər.

Xendisine gelinece, o bu dünyadan sorumlu değildir; onun bağımlı, ikinci derecede bir varlık olduğu kabul edilmiştir zaten; şiddet dersleri verilmemes, toplumun öbür öğelerinin karşısına

hiçbir zaman bir özne olarak çıkmamıştır; etine, evine kapanmıştır; kendini, bütünerেকে değerlerinyaratıcısı olan şu insan yüzütlarımla oranla, edilgin bir varlık gibi hissetmektedir. Bu anlamda, onu "ömrünün sonuna dek çocuk" kalmaya mahkûm eden önyargıda doğru bir yan var demektir; kendilerinin korkulmadığı sürece, işçilere, kara derili kölelere, sömürgelerdeki yerlilere de "koca çocuk" denmiştir: Bunun anlamı, sözü geçen insanların, başkalarının önerdiği doğrularla yasaları tartışmasız kabul ettikleriydi. Kadının kismetinde söz dinlemek saygı göstermek vardır. Kendisini kuşatan, dünya dediğimiz şu gerçeklik üzerinde, salt, düşünce açısından da olsa, etkili olamaz. Dünya, onun gözünde, içi görünmeyen, donuk bir varlıktır. Nitekim, o maddeye boyun eğdirmesine izin verecek teknik bilgiler edinmemiştir; ayrıca maddeyle değildir onun savaşı, yaşamladı: Yaşamsa birtakım araçlarla zaptedilmez. Onun gizli yasalarına boyun eğmekten başka çare yoktur. Dünya, Heidegger'in tanımlıya, insanın istemiyile güttüğü erkekler arasındaki "araçlar toplamı" olarak gözükmez kadına: Tam tersine, dikbaşı, yenilmez bir direniştir o; kadın için dünya, alınyazısının egemenliği altındadır, anlaşılmaz isteklerle doludur. Ananın karnında insanı biçimine döşünen o kan çileğindeki gibi hiçbir matematik eşitliğe dökemezsiniz.

Hiçbir makine onun evrimini hızlandırıp yavaşlatamaz; kadın, en ustalık aygıtların parçalarına bölmekte ya da çoğaltmakta güçsüz kaldığı, zaman denen şeyin direnişini etinde duyar; o bu zamani ilkin ayn dönüş hüzına bağlı olarak hisseder, yıllar bu eti önde olgunlaştırır, sonra bozar. Günlük yaşamında, mutfak da ona sabrı ve edilginliği öğretir; tam bir simya bilimidir mutfak işi; ateşin, suyun keyfine uymak, "şekerin erimesini beklemek," mayanın tutmasını, çamaşırın kurumasını, meyvelerin olgunlaşmasını beklemek gerekir. Ev işleri, hemen hemen teknik bir çalışmadır; yalnız, kadının mekanik nedenselliğın yasalarına inanmasına izin verilmeyecek kadar tekdüzeli ve ilkelidirler. Ayrıca, bu alandabı neesnelerin kendilerine göre birtakım hevesleri vardır; bazı kumaşları yıkamaya "gelir," bazıları "gelmez," kimi lekeler kolay çıkar, kimisi çıkmaz, kimi eşyalar durduktanyer dekirılır, toz dedikince sanki yerden biter. Kadının düşünce biçimi, hâlâ, toprağın büyüylü güçlerine tapan tarımsal uygulamaları gibidir: Büyüye inanır o. Edilgin aşkanlayışı, cinsel arzuyu ona bir istençve ele geçirme olarak değil, kaynak bulucunun sarkacını sallayan güce benzer bir çekim gibi gösterir; etinin varlığı, erkeği güdüklayıp heyecanlandırmaya yeter; gizli bir su neden fındık ağacından kesilmiş bir sopayı titretmesin?

Simon de Beauvoir, *Kadın: İkinci Cins*, (İstanbul: Payel Yayınları, 1993)

"Seni diğerlerinden farksız yapmaya bütün gücüyle gece gündüz çalışan bir dünyada, kendin olarak kalabilmek, dünyanın en zor savaşını vermek demektir."

Doğan Cüceloğlu

İnsanların
kendi
duyguları
kadar
yanıtlıkları
bir şey
yoktur.

**Jane
Austen**

ESER CERAN ERDİ

Yenilenme duası

Çürüdü koca bir yıl
Endişeli sabahlar bıraksın bizi
Metafizik yapışkanları
Salsın artık dünya
Düştü düşecek çarpık plaza
Karnı doymayan ego
İnatçı kibir hep orada
Can pazarı her bir gün
Saydan ibaret kimlikler
Kiminin gözbebeği
Kiminin yaşam çiçeği
Sessizce gömülüyorlar
Toprağın yumuşak karnına
Asit dolu gökyüzü
Çarpıyor hüznünü yüzümüze
Yavru zebra dolanır dururken
Minik güvercin kanat çırpıyor
Hayata küstü zaman meleği
Ama kalbimiz affedici
Devam ediyoruz yaşamaya
Renkli giysiler sarıyor bedenimizi
Yeni yüzyılda yeni oluyoruz
İyilik soluyoruz
Aşkla sokuluyoruz birbirimize
İncir sütünü
Zeytin gülüşünü bırakıyor
Arzular yenileniyor
Sevgiyle gülümsüyor gökyüzü
Anladınız mı hala

İnsandan başka çag yok!

ÇAĞLA AYHAN

A-DAM

Ucu açık bir adamdım
28 yumuşak, iz bırakmazdım
Sen ki çoktan seçmeli girdin hayatıma
Gözbebeğimdin
Hiç dışına taşırmadığım

Özen ürkek bir sincaptı o sıra
Sevmek karakalem doldurmak
Boşlukları ve onlardan kalan boşlukları
Kördeldiğce kendini açmak ucundan
Ben biraz da o sincapla ahbaptım

Şimdi yazdığımı bakma,
Bir mevsim geçmiş olmalı sensiz
Geçerken almış olmalı beni
Kışı gelmiş bir sahil kasabasına varmış ve
İçimde yıkık-dökük bir disko bulmuş olmalıym
Biliyor olmalıym dansız girilmiyor ve
"Hiçbir damın altına sığmıyor rüzgarlarım."

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Yayın Kurulu: Önder Aboz, Ümit Bektaş
- Edebiyat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Oğuz Akkan, Mustafa Kömür
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefir Selçuk Özbek
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net.tr - bavul@birgun.net
- Kapak İllustrasyon: Ethem Onur Bılgı
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
- www.bavuloktikan.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dillig Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı İleri Basım Mat Amb. Reklam Taramım Yayın ve Teknik Hiz. Tic. A.Ş.
- Adres: Yenibosna Merkez Mh. 29 Ekim Cd. A1Apt. No:5/902 Bahçeşehir-İstanbul (Vizyonpark 2 Plaza B-1 Blok Kat:9 No:81-82)
- Tel: 0212 454 32 90 - 0212 454 34 83
- Genel Dağıtım: Turiyaz, Doğrüm, Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2169-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

BAVUL

"Daha çok kızkardeşimin
yükseklere kanat çırpmasını
istiyorum."

Uyulu K. K. Güneş